هەڵەبجە

کارەساتی کیمیابارانی ساڵی ١٩٨٨

هەورامان عەلی تۆفیق

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی
ئاراس
زنجیرەی ڕۆشنبیری
خاوەنی ئیمتیاز : شەوکەت شێخ یەزدین
سەنوسەر : بەدران ئەحمەد حەبیب

کتێب : هەڵەبجە ـ کارەساتی کیمیابارانی ساڵی 1988
نوسین و ئامادەکردنی : هەورامان علی تۆفیق
بڵاوکراوەی ئاراس ژمارە (29)
بەرگ : نوسینگەی سێو بۆ کۆمپیوتەر
چاپی یەکەم : چاپخانەی وەزارەتی پەروەردە
هەولێر ـ 2000
لەکتێبخانەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی ڕۆشنبیری و هونەر
ژمارە (86) ی ساڵی 2000 دراوەتێ

پێشەکی

مەرگەسات و کارەساتە وێرانکاریەکان هەمیشە ئالەتێکی بەزەبرو تونددو تیژی دەستی دوژمنانی میللەتەکەمان بوون , بۆ وەڵامدانەوەی هەر هاوارو ناڕەزایی یەک بۆ بەدی هاتنی مافە ڕەواکانی گەلەکەمان و بەدیارخستنی چارەنووسی کورد وەک هەر میللەتێکی تری ئەم سەرزەوی یە .

بێ گومان گەلی کوردمان ئەمڕۆ یەکێکە لەو نەتەوە گەورانەی ئەم دونیایە کە هەمیشە مافەکانی پێشێل دەکرێت و داواکاریەکانی زۆر بەتوندی ڕەد دەکرێنەوە , بەبێ ئەوەی کەسێک هەبێت پشت و پەنایی ئەم میللەتە بێت .

بەپێچەوانەوە هەموو دەوڵەتانی ئەم دونیایە چاویان لە ئەرزوو ئاوی ئەم ووڵاتە بەپیتە ناوە و هەریەکە بۆ بەر ژەوەندی تایبەتی خۆیی دەستی بە بارودۆخەکاندا ئاڵاندووە و لەناوچەکەدا بەهەر بیانویەک بێت خۆیان چەسپاندووە .لێرەدا گرنگی باسەکەمان ئەو کارەساتە دڵتەزێنەیە کە بووە هۆی وروژاندنی هەموو ویژدانێکی زیندووی گێتی و بووە هۆی تۆمارکردنی لاپەڕەیەکی خوێناوی و پڕمەرگەسات , لە لاپەڕە پڕمەینەتیەکانی گەلی کوردمان .

ئەو شارەی بووە هۆی قەدەغەکردنی هەموو چەکێکی کیمیایی و هاندەرێکی هەرە گەورەبوو بۆ زیاتر بەرەو پێش بردنی کێشەکەمان و ناساندنی بەهەموو سوچێکی دونیا , کەواتە دایکە هەڵەبجە وەک هەر شارێکی دێرینی کورد کەخاوەن مێژووی خۆیی وخاوەن شارستانیەت و خەبات و قوربانی دانە لە ڕێگایی پیرۆزی کوردایەتی دا , ئەوەش لەیاد نەکەین کەهەر تەنها هەڵەبجە نەبووە ڕووبەڕووی مەرگەسات و وێرانکاری و ئاوارەبوون بووبێتەوە , بێ گومان ئیبادەکردنی بەکۆمەڵ کەهەموو شێوەکانی بەخۆیەوە دیووەو دژی ئەم میللەتە بێ دەسەڵاتەمان بەکارهاتووە .

لەو کارەساتە ماڵ وێرانکاریانە (قەسابخانەکەی دێی دەکان لەناوچەی شێخان لە 18 ی ئاب ساڵی 1969 ـ سۆریا لە16 ی ئەیلول ساڵی 1969 ـ قەڵادزێ لە 24 ی نیسان ساڵی 1974 ـ کارەساتە دڵتەزێنەکەی ئۆردوگایی زێوێی پەنابەران لە 9 ی حوزەیران ساڵی 1985 , پاشان ئەنفالەکان و بێ سەروشوێن کردنی هەشت هەزار بارزانی .

کەواتە هەڵەبجەش وەک هەر یەکێک لەوانە کە ڕژێمەکان چاویان لە سەری بووەو هەردەم لە پیلان و فیتنەنانەوە دابوون بۆ ئەوەی تۆڵەی خۆیان بەزەبری کوشندە لەو خەڵکە دڵسۆزو نیشتمان پەروەرە بکەنەوە بەبێ ئەوەی بەلایانەوە گرنگ بێت ئەو تۆڵەکردنەوەیە چۆن بێت و لەچ ڕێگایەکەوە بێت و لەچ کەسێک بێت , کە گومان لەوەشدا نیە ئەو تۆڵەیە بەتەنها لەوە دەکرێتەوە کە ئەم نەتەوەیە بەکوردی دەدوێ و لەسەر خاک وئاوی کوردستان دەژی . ئەو مەرگەساتەش پەڵە هەورێکی ڕەش بوو تەنها بەسەر منداڵان و ئافرەتان و پیرو پەککەوتەکانی ئەم شارە خۆشەویستەماندا تەقییەوە و ئەو لێزمە بارانەی بۆ چەند ساتێک باراند و پێنج

هەزار گیانی پاک و بێگەردی بەرەو ئاسمانی بەرین هەڵفڕاند . هێندە ئاسان نیە بەم شێوەیە بتوانم لەم مەرگەساتە دڵتەزێنە پڕمەینەتیە بدوێم , بەڵام ئەوەندەی پێم دەکرێ و ئەوەندەش لەتوانام دابێت بۆ خزمەت کردن بەم شارە خۆشەویستە و پاداشت دانەوەی کە هەمیشە ئامێزێکی بەوەفا و دڵسۆزی هەموو ڕۆڵەیەکی ئاوارە بووی گەلی کورد بووە .

منیش هەر نەبێ لەم سوچە بچوکەوە بتوانم ئەم پاداشتە بکەمە دیاری و لە کتێب خانە کوردیەکاندا ئەم کتێبەش ببێتە دیاری دەستی ئەو لاوان و ڕۆشنبیرانەی کە بەپەرۆشن هەمیشە مێژووی پڕسەروەری نەتەوەکەیان لە سەرکەوتن ونشێوی و کارەساتەکاندا , خۆیان لە دووتوێ چەند لاپەڕەیەک دا ببیننەوە و کتێب خانە خنجیلانە کوردیەکان دەوڵەمەند بکرێن .بەو ئومێدەشم توانیبێتم بەم بابەتە دڵی هەموو دڵسۆزێکی خەڵکی هەڵەبجەی شەهید ڕەزامەند بکەم .

berzi_san@web.de

هەڵەبجەلەڕووی جوگرافی و ڕامیاری و ئابوری و کۆمەڵایەتی و ڕۆشنبیری و ئاینیەوە

هەلەبجە .... وەک شارێکی کوردستانی عێراق , سەرەتایی دروست بوونی دەگەڕێتەوە بۆ زیاتر لە (160) ساڵ .
یەکێکە لە قەزا هەرە کۆنەکانی عێراق , کە بوونی بە قەزا دەگەڕێتەوە بۆ ساڵی 1922 و یەکەمین قائیم قامی (ئەحمەد موختار بەگی جاف) بووە.
لەڕووی زمانەوانیەوە هەڵەبجە زۆر بیروڕای جیاوازی لە سەر هەیە وهەریەکەیان بەشێوەیەک وبەپێ ی بیروبۆچونی خۆیی لەپێکهاتنی ئەم ناوە دەدوێ , (وێنەیەکی کۆنی باخی گشتی هەڵەبجە) لەو بیرو ڕایانە دەڵێن لەناوی (حەلەب) دوە هاتووە کە ئەوکات حەلەب مەڵبەندێکی گەورەی بازرگانی بووە لەشام و بەخۆشی ئەوەوە ئەم ناوەیان لەم شارەش ناوە , چونکە دیسان هەڵەبجە بەپێی هەڵکەوتنی جوگرافیایی زۆر ستراتیجی‌یە لە ڕووی بازرگانی یەوە ولەسەر سنوری (ئێران ــ عێراق)ە لەبیرو ڕاکانی دی دەڵێن .... بەهۆی باخی هەشت هەڵوژەوە ناونراوە...... هەروەها باس دەکەن کە بەهۆی ناوی کابرایەکی جوولەکەوە کە یەکەمین خانووی تێدا بنیاد ناوە کەناوی (ئەلبەجە) بووە,کەبێ گومان هەڵەبجە تاپێش ساڵی (1948) و گەڕانەوەی جوولەکەکان بۆ ئیسرائیل ئەم شارە زیاتر لە 30 خێزانی جوولەکەی لە ئامێز گرتبوو وکەنیسەکیش بۆ یەهودەکان لەم شارەدا هەبوو و گەڕەکێکیش بەناوی (گەڕەکی جولەکان) ناونرابوو کە جولەکەکانی تێدا دەژیا .
هەڵەبجە لەڕووی جوگرافیایی یەوە دەکەوێتە باکوری ڕۆژئاوای عێراق و (260) کم لە پایتەختەوە دوورە و لەسلێمانیەوە (76)کم ە . دانیشتوانی ئەم شارە لەپێش ساڵی 1988 کە ڕێژەی دانیشتوانی خۆیی لە75 تا 80 هەزار کەس دەدا .لە ڕووی ئیداری یەوە چوار ناحیەی هەبوو (سیروان ــ خورماڵ ــ بیارە ــ سەید سادق) ... (نەخشەی عێراق و جێگایی هەڵەبجە) ئەم شارە ڕەنگینە بەچەند چیایەکی سەربڵند دەورە دراوە کە لەڕۆژ هەڵات و باکوری ڕۆژهەڵاتەوە چیا سەربڵندەکانی هەورامان بەدیار دەکەون , کە بەرزاییان دەگاتە (5248) م و لەباشوری ڕۆژهەڵاتەوە چیاکانی شنروێ و لە باشوریەوە بالآمبۆ کە بەرزایی دەگاتە (1585) م .
بێ گومان ئەم دیمەنە ڕازاوەیە ئەگەر بەوشێوە هونەریانە لەپێش چاوی خۆتی بنێ ی بەو نێرگزەی شارەزوری , سەوزایی و داروەدرەختەکانی هەورامان وئاوی سازگاری , وەک تابلۆیەک هەموو ئێوارەیەکی زەردەپەڕلێ ی وردبیتەوە واهەست دەکەیت کە هەڵەبجە پاشایەکەو دەشتی شارەزوری وەک کالآیەک پۆشیوە و چیاکانی وەک تاجێکی زێڕین لەسەر سەری ناوەو ڕووبەڕوی هەموو دڕندەیەک وەستاوە .

هەروەها چیا سەرکەشەکانی سۆرێن و نەوەرو شرام و مڵەخوردو ملەقەوی ...... کە هەمیشە جێگای قارەمانیەتی و نەبەردی ڕۆڵەکانی کورد بوون و بەرد بەبەردی ئەم چیایانە داستانی قارەمانیەتیان تۆمارکردوە و بەخوێنی ئەو ڕۆڵە سەربەرزانەی هەموو گوڵ و گوڵزارو درەختی چیاکان ئاودراون .

لەداوێنی ئەم چیایانەدا چەند هاوینە هەوار هەن , کە لەوەرزی بەهارو هاویندا خەڵکی بەپەرۆشەوە لە زۆر لای دوورەوە بۆیان هاتوون و ڕوویان لێ کردووە لەوانە (ئەحمەد ئاوا ... گولاَن ... بیارە ... تەوێڵە ... زەڵم ... مێشلە ... خورماڵ ... سەرای سبحان ئاغا ... کانی شێخ ... سەرچاوگ ... عەبابەیلێ ... ملەقەوی ... هاوار ... وەزگێل ... سەرکەن ... وەزەنێ ...) .هەروەها ناوشاری هەڵەبجە لەزۆر گەڕەکی گەورە پێک هاتووە لەوانە کەلە هەموویان پێشتروکۆنترە ئەویش گەڕەکی(پاشایە)وپاشان گەڕەکەکانی (پیرمحمد ـ تەکیە ـ گولاَن ـ مۆردین ـ کانی قولکە ـ سەرا ـ قەسابخانە ـ مامۆستایان ـ جولەکان ـ کانی شێخ ـ تووەوشک ـ شەهیدان ـ کانی عاشقان) هەڵەبجە هەر لەکۆنەوە بەشاری شاعیران و کەسانی خاوەن فکرو هەڵکەوتوو لەڕووی ئەدەبیات و کاروباری ڕۆشنبیری وکۆمەڵایەتی یەوە ناسراوە , کەهەمیشە پێشەنگی هەموو شارەکان بووە و ڕۆڵەی لێهاتوو و بەتوانایی لەم بوارانەدا لێ هەڵکەوتووە , لەوناودارانەش ((گۆران ... نالی ... مەولەوی ... ئەحمەد موختار جاف ... تاهیر بەگ ... عادلە خانم ...)) و چەند کەڵە شاعیرو خاوەن فکری تری تێدا بووە و لەم شارەدا ژیاون و کۆچی دواییان کردووە .هەمیشە مزگەوتەکانی دەرگایان لەڕووی زانست وزانیاری وکاروباریئیسلامی یەوە والابوون و جێگای پێ کَەیاندن و دروست کردنی کەسانی شارەزاو لێ هاتووبوون لەزانستی ئیسلامی, بێگومان خەڵکیئەم شارە بەپەرۆشەوە بەرەو پیری چوون. (وێنەی ئەحمەد موختار جاف) ڕۆڵی ئەو گەنجە خاوەن فکرو ڕۆشنبیرانەی کە هەمیشە لە هەوڵی ئەوەدا بوون , کەشارەکەیان پێشەنگ بێت و لە بوارەکانی هونەری و ئەدەبی و وەرزشی و کۆمەڵایەتی و باری ئابوری و ڕامیاریش دا .

ئەمەش وایی کرد لەساڵەکانی 70 کان بۆ ناوەڕاستی 80 کان , ئەم شارە چەند چالاکی هونەری گەورەو بەپێزی پێشکەش بە هونەری کوردی کردوو سەرکەوتنی گەلێ چاکیان بەدەست هێنا و خەڵکی ئەم شارە بەگەورەو بچوکەوە هاندەری ئەو گەنجانە بوون بۆ خزمەتی هونەری کوردی و زیاتر بەرەو پێش بردنی .کەواتە ئەم هەنگاوانە هاندەری تەواوەتی بوون بۆ برەودان بەبوارەکانی تری ڕۆشنبیری و زانستی و پەروەردەکردن و بنیادنان و باری کۆمەڵایەتی و وەرزشی ... هەوڵەکانیش ڕۆژ لەدوای ڕۆژ پەرەیان دەسەند , تابتوانن لەکۆمەڵگایی کوردەواریدا جێگا دەستی خۆیان دیاری بکەن و مێژوویێکی پڕ سەروەری لە لاپەڕەزێڕینەکانی خۆیان و شارەکەیاندا تۆمار بکەن .سەرەڕای ئەوەی ئەم شارە لەڕووی کوشتوکاڵی و بازرگانی و سەروەت وسامانی گیاندارییەوە دووبارە دەزگایەکی بەرهەم هێنەری هەرەگەورەی وڵات بووەو لەم ڕووەوە زۆریش بەرهەمەکانی ناسراون و لەبازاڕەکاندا بەرهەمێنن , دەوڵەمەندی ئەم شارە دەگەڕێتەوە بۆ پیتی دەشتی شارەزورو بەرووبوومی چیاکانی هەورامان .

هەر بۆیە بووە هۆیەکی بەرهەم هێنانی گەورەو بەشێوەیەک کەدەیتوانی بۆ بەڕێوەبردنی بژێوی دانیشتوانی پشت بەبەرهەمەکانی خۆیی ببەستێ و پاشانیش بەرهەمەزیادەکانی ڕەوانەی بازاڕەکانی (سلێمانی ـ کرکوک ـ موسڵ و شارەکانی دی عێراقی بکات .
هەر ئەم هۆیانەش وای دەکرد لەدوژمنان و داگیرکەران بۆ ئەوەی ئەم شارە خنجیلانەیە بکەنە جێگایی شەڕوو ئاژاوە بۆ ئەوەی بەئارەزوی خۆیان , دەست بەسەر سەروەت و سامانی دابگرن , ئەو بەرووبومانەی کەبەبەرهەم دەهاتن زیاترینیان بریتی بوون لە (گەنم و جۆو تووتن و لۆکە) . هەروەها لەم سالانەی دواى دا پێش ڕاپەڕین حکومەتی عێراقی هەستا بە تاقیکردنەوەی ناشتنی چەوەندەر بۆ دروست کردنی شەکر, وەلە سەدا هەشتا لەتاقیکردنەوەکاندا سەرکەوتوو بوو , هەر بۆیە حکومەتی یابانی هەوڵی دا کەلەگەڵ حکومەتی عێراقی پەرە بەو تاقیکردنەوەیە بدات , تابتوانێ سودی تەواوی لێ وەربگیرێ , لەهەمان کات دا بەرهەمەکانی (برنج و پەتاتەو چاو گوڵەبەڕۆژە) هەبوون .لەبەروبومی میوەدا دیسان بەروبومێکی زۆرو چاکی لێ بەرهەم دەهێنرا لەوانە (شوتی , کاڵەک , هەنار , ترێ , هەنجیرو هەڵوژەو توو خەیارو ئەو میوانەی دی چیاکانی هەورامان کەبەشێوەیەکی فراوان دەکەوتنە بازاڕەکانەوە .
لەدێرەکانی پێشوومان‌دا بەکورتی لە ڕووی ئاینیەوە کەمێک دواین , بەلام دەمەوێ بەشێوەیەکی ڕونتر لەم لایەنەوە بنووسم , چونکە ڕۆڵی بەرچاوی ئەم شارە لە زانستە ئاینیەکان و بەتایبەت ئاینی ئیسلامی و ئەو کەسە پایە بەرزو پیرۆزانەی تێدا بەم زانستە پەروەردەبوون دیارن .
کەواتە دەڵێم ئەم ناوچەیە هەمیشە پێشەنگ بووە و بەشێوەیەکی بەربڵاو ئاینی ئیسلام دوای سەر هەڵدانی تەشەنەی کردوو, چەندین زانایی ئاینی و پسپۆر لەم بووارەدا پەروەردەبوون و وەک قوتابخانەیەک نەوە لەدوای نەوە یان پێگەیاندووە , لەهەمان کات دا دەرگایەکی هەمیشە کراوە بووە بۆ چارەسەر کردن و بەتەنگەوە هاتنی خەڵکی هەژارو کەم دەرامەت و ئەوانی تووشی کێشەو گیروگفت بوون وداوای هاوکاری و دەستی یارمەتییان کردووە .هەروەها ڕێگایی نەقشەبەندی کەیەکێکە لەو ڕێگا بەرزوو پیرۆزانەی ئیسلام بۆ (تەسەووف) کەئێستا لە زۆربەی دونیای ئیسلامدا ئەم ڕێگایەیان لاپەسەندە وپەیڕەوی دەکرێت, ئەم ڕێڕەوە لە وولاتی شام 1822ی میلادی ڕەگی داکوتی .لەهەمان کات دا گەیشتنی ڕێڕەوی نەقشەبەندی بۆ کوردستانی عیراق دەگەڕێتەوە بۆ سەرەتایی(سەدەی نۆزدە) کەدەتوانرێ بووترێ شێخ مەولانا خالید بە یەکەم کەس دائەنرێ کەڕێبازی نەقشەبەندی بڵاوکردبێتەوە و لەم پێناوەدا ڕۆڵی دیاری هەبووە و خەڵکی زۆری ئاینی لە خۆیی کۆکردوەتەوە . ئەم ڕێبازە زۆر بەزوویی لە کوردستانی عێراق تەشەنەی کردوو لەزۆربەی شارو شارۆچکەو دێهاتەکان , مزگەوت وتەکیەو خانەقایی بۆ کرایەوە و دەست کرابە قوتابی دروست کردن و بنەمادانان بۆ ئەم ڕێبازە و بەباشی سەرکەوتوو بوو .
حەزرەتی شێخ عسمان کوڕی شێخ خالید کوڕی محمود ئاغا کەنازناوی (سراج الدین یەکەم) ی هەیە, بەڕەچەڵەک دەگەڕێتەوە سەر ئیمام حسێن خوا لێ ی ڕازی بێت, لەساڵی 1195 کۆچی

لەگوندی تەوێڵە لەدایک بووە. ئەم بەڕێزە دادەنرێت بەیەکەم کەس لەنزیک ترین و گەورەترین خەلیفەکانی شێخ مەولانا خالید و هەر لە منالی یەوە بەپاکی و ڕاستگۆیی و خواپەرستی ناسراوە , تاگەیشتە پلەی (قلب) و زۆرخەڵک لەڕێگای ئەم پیاوە بەرزەوە سوودیان وەرگرت و لە 1295 ی کۆچی و هەر لە تەوێڵە کۆچی دوایی کردوو , بەخاک سپێردرا .

دوای خۆیی زۆر خەلیفەی بەجێ هێشت و لەوانەش (شێخ محمد بهاالدین) ی کوڕی , کەتا ئێستاش ڕێبازی نەقشەبەندی بەهۆی نەوەکانیەوە بەردەوامە.دوای شێخ محمد بهاالدین ـ شێخ عسمان سراج الدین ی دووەم کە لەساڵی 1896 ی ز لەدایک بووە , بەدرێژایی تەمەنی لەگەڵ ڕێڕەوی ئەم ڕێبازە بەردەوام بووە و توانیویەتی بە سەرکەوتووی ئەم ڕێبازە بەڕێوەبەرێت .ئەم بەڕێزە هەستاوە بە ئاوەدان کردنەوەی مەزارگای باوباپیرانی لە بیارەو تەوێڵە و کردنەوەی چەندەها تەکیەو خانەقا لە زۆربەی شارەکانی تری کوردستان و لە ساڵی 1997 لە ئەستەنبوڵ کۆچی دوای کردوو لەوێش بەخاک سپێردرا .

ئەم بەڕێزانەش لە بەڕێوەبردنی ڕێبازی نەقشەبەندی و ئاینی ئیسلام ڕۆڵی بەرچاویان هەبووە ... (شێخ عمر زیاالدین کوڕی سێ هەمی شێخ عسمان سراج الدین ـ شێخ محمد علی حسام الدین کوڕی شێخ محمد بهاالدین , لە کوڕەکانی (شێخ محمد , شێخ عسمان , شێخ معتەسەم , شێخ ڕاغب) ـ شێخ محمد علاالدین کوڕی شێخ عمر زیاالدین) .

هەروەها بنەماڵەی مفتی هەڵەبجە کەوا ئەوانیش دیسان لە پێناو ئاینی ئیسلام داو , لە ناوچەکەدا ڕۆڵی هەرە بەرچاو و دیاریان هەبووە , کە(مامۆستا شێخ محسن ی مفتی) ئێستا سەرۆکی یەکێتی زانایانی ئاینی ئیسلامی کوردستانە . ئەوانیش حەزرەتی (شێخ عبدللّە) ی خەرپانی سەرچاوەی کەسایەتی ناوداری زانستی و ئاینی ناوچەکە بووە .

لەو بەڕێزانەش کەڕۆڵی بەرچاویان هەبووە (مامۆستا شێخ محمود مفتی ـ شێخ موستەفا مفتی ـ شێخ خالید مفتی ـ شێخ ئەحمەد مفتی ـ شێخ جەمیل مفتی ـ مامۆستا شێخ نورالدین مفتی ـ شێخ سەعیدی مفتی) .

بەم پێ یە هەڵەبجە لەڕووی شارستانیەتەوە زۆر بەپەلە بووە بۆ هەنگاونان بەرەو پێشەوە تا بتوانێ لەگەڵ هەموو گۆڕانکاریەکانی سەردەم بگۆڕێت و خۆیی بگونجێنێ و لە دواکەوتن خۆیی ڕزگار بکات ...... ئەمەش وای لەم شارە ئازیزە کردبوو کە لەدێر زەمانەوە بووەتە مەڵبەندێکی گەورەیی ململانێ و زۆران بازی هێزەکانی ناوچەو دەورووبەری , لە ڕۆژ ئاواو ڕۆژ هەڵاتیەوە , هەردەم ماڵ کاولی و سەرگەردانی و ئاوارەبوون و کوشتن و بڕینی لێ نەبڕاوە , بەڵام بێ وەستان لەگەڵ ئەم هەموو کۆسپانە لەخەباتی خۆیی بەرەو دروست کردنی کۆمەڵگایەکی شارستانی و بنیادنانەوەی بنەماکانی نەوەستاوە . لەڕووی کۆمەڵایەتی یەوە خەڵکی ئەم شارەو دەورووبەری هەمیشە لە داب ونەریتی کۆنی کوردەواری لایان نەداوە و هەمیشە لە هەوڵی پاراستنی دابوون , بەردەوام هەڵەبجە جێگای حەوانەوە و پەنادانی ئەو کەسانە بووە کە لە دژی زوڵم و زۆرداری هەڵهاتوون و ڕویان تێ کردووە و هەمیشە ڕێزیان لێ گیراوە , بە شێوەیەک هەردەم کەسانی غەیری شارەکەیان بەحورمەتەوە سەیرکراون و بەپەرۆشەوە بوون بۆ دڵنەوایی کردنیان و پاشان هەستی کوردایەتی و پاراستنی دابوو نەریتی

باوباپیرانیان لە لەبەرکردنی جلوبەرگ و خواردن و خزمەتکردنی میوان و هاوکاری هاوزمانی خۆیی و بەتەنگەوە چونی , جێگای شانازی بووە بۆ خەڵکی ئەم شارە .نمونەیەک بۆ بەئەمەکی خەڵکی ئەم شارە لە پاراستنی ڕەسەنایەتی گەلەکەیان لە ساڵەکانی (85 ـ 86 ـ 87 ـ 88) ڕژێم بەتەواوی زۆری بۆ هەموو قوتابخانە ناوەندی و دواناوەندی و ئامادەییەکان هێنابوو کە دەبێ قوتابیان بە جلوبەرگی کوردییەوە دەوام نەکەن , بەڵام قوتابیان ئەم داواو بڕیارەیان بەتەواوی ڕەد دەکردەوەو زۆر بەتوندی دژی وەستان , هەرچەندە لەم جۆرە بڕیارانە ئەگەر لە ڕێگای داسەپاندنەوە نەبێت پێم وایە هەر میللەتێک بێجگە لە جلوبەرگی نەتەوەیی خۆیی ئاسایی یە جلوبەرگی دی بپۆشێت , بێ گومان ڕژێم هەمیشە ویستویەتی ئەم کارەی بە زۆری زۆرداری داسەپێنێ , بۆیە ئەو قوتابیە خوێن گەرمە کورد پەروەرانە ئەو دەرفەتەیان نەڕەخساندو ڕێگایان نەدا بەسڕینەوەی دابوو نەریتی ڕەسەنی کوردەواری , ئەو بڕیارەش تەنها لە هەڵەبجە نەتوانرا جێ بەجێ بکرێت , کە ئەو کات بۆ خۆم قوتابی بووم لە ئامادەیی (ئەحمد موختار جاف) لە ساڵی 86 بۆ 87 , کە من لەسلێمانیەوە هاتبووم ولە قوتابخانەکانی سلێمانی قەدەغەبووبە جلوبەرگی کوردییەوە دەوام کردن , بەو پێ یە لەو قوتابخانەیەدا هەموو چەند قوتابییەک بووین بە جلوبەرگی کوردیەوە دەوامما‌ن نەدەکرد ......ئەمەش نمونەیەکی سادەیە لەو کارە مەردانەیەی خەڵکی ئەم ناوچەیە , کە هەموو کات بەگیان لە هەوڵ دابوون بۆ پاراستنی کەسایەتی کورد و هێشتنەوەی بەو شێوەیەیی کە بۆیان بە جێ ماوە .ئەوەش بۆ ماوەی ساڵێک بەخۆم ئەو ڕاستیانەم دی و تیایاندا ژیام.

لە ڕووی ڕامیاریەوە , هەڵەبجە هەردەم پێشڕەوی هەموو شۆڕش و ڕاپەڕینەکان بووە و هەردەم ڕوو بەڕووی گشت زوڵم و زۆرداریەکان وەستاوە و ڕێگای نەداوە پلانە گڵاوو کورد کوژیەکان جێ ی خۆیان بگرن.

هێندەی خەڵکی ئەم شارە و دەوروبەری بە کارو کاسپی و بژێوی ژیانی خۆیانەوە خەریک بوون , بە هەمان شێوە بەبێ دریغیکردن لە پێناو بە دیهێنانی مافە ڕەواکانی گەلی کوردا لە جموجوڵدابوون .

دانیشتوانی کەم تەرخەم نەبوون , ئەگەر هەر ماڵێک یەکێکیان بە چیاوە نەبوو بێت و چەکی شەرەفی پێشمەرگایەتی لە شان نەبوو بێت , ئەوا لەناو شاردا لە خزمەتی هێزەکانی پێشمەرگەدابوون و هەموو شەوێ ئەو خەڵکە وەک پێشمەرگەیەکی بەوەفا ئەرکە نەتەوایەتی یەکانی سەرشانیان بە ئەنجام گەیاندوە . هەمیشەش لەشۆڕش و ڕاپەڕینەکاندا بوونەتە پێشەنگ و جێ دەستیان بە دیاربووە , لەوانە (1947 بەرپاکردنی ڕاپەڕینێکی گەلێ بەرفراوان دژی پەیمانی ـ پورت سیمۆن ـ کەزۆر بەتوندی بەرپەرجی ئەم پەیماننامەیان داوەتەوە .هەروەها ساڵی 1954 کاتێک کە مەلیک فەیسەڵی دووەم هەڵبژاردنێکی نایاسایی ئەنجام دا خەڵکی هەڵەبجە بەڕاشکاوی دەنگی ناڕەزاییان بڵند کردووەو ڕاپەڕینێکیان سازداو داوای دووبارە کردنەوەی هەڵبژاردنی یاساییان لە حکومەتی پاشایەتی ئەو کاتە کردەوە . ساڵی 1955 جارێکی تر هەستان بەسازدانی ڕاپەڕینێکی بەرفراوان لەدژی (پەیمانی بەغداد) بێ گومان لەم ڕاپەڕینانەدا خەڵکی کەوتوونەتە بەرهێرشی زەبرو زەنگی فەرمانڕەوایانی ئەم سەردەمە .

له ساڵی 1961 وه بۆ ساڵەکانی 70 کان واتە لەکاتی بەرپابوونی شۆڕشی ئەیلولی مەزن , ئەم ناوچەیە بەشێوەیەکی بەرفراوان جێگایی فەرمانڕەوایەتی هێزەکانی پێشمەرگەبوون و لە چیاو دەشتوو خاکیەوە هێرش کراوەتە سەر بنکەکانی دوژمن , ماڵان و دانیشتوانی لە خزمەتی ئەو کەسە شۆڕشگێڕو تێکۆشەرانەدابوون .هەروەها چەندین کەسانی خاوەن فکری سیاسی وسەربازی کەڕۆڵی‌سەرەکیان لەبرەودان بە شۆڕشەکان هەبووەو لەو شۆڕشگێڕانە بوونەتە قوربانی و پلەی بەرزی شەهادەتیان پێ بەخشراوە .

له 1974/4/26 ئەم شارە زۆر بەسەختی لە لایەن فڕۆکەکانی ڕژێمەوە کەوتە بەر هێرشی بۆمباباران کردن , کە دیاردەی رق وکینەی دەزگاکانی ڕژێم بەرامبەر دانیشتوانی شۆڕشگێڕو نیشتمان پەروەری , بەڵام هەرکاتێک ئەم هێرشانە کرابێتە سەری , خەڵکی بێ تاوان لە منداڵ و ئافرەت و پەککەوتە بەولاوە کەس نەبووەتە کۆچی قوربانی . لەم هێرشە دڕندانەیەدا 100 کەس کوژراوو بریندار هەبوون , لەو شەهیدە ناسراوانەش (هاواری نوری حەلاو ــ جەمالی وەستا ــ کەمال هاواری) , بێ گومان وەک ڕۆڵی دیارو بەرچاوی شۆڕشگێڕانەو کورد پەروەرانەی دانیشتوانی ئەم ناوچەیە , لە سنوری چالاکی ناوچەکانی سلێمانی دا بۆ یەکەم جار دوای نسکۆی ساڵی 1975 خەڵکی کورد پەروەری هەڵەبجە بۆ جارێکی دی دووبارە دەستیان دایەوە چەک و شان بەشانی هەڤاڵانی تریان چیاکانی هەورامان و سورێنیان کردەوە جێگای خەبات و تێکۆشان , کردیانەوە بە بانگەوازێک بۆ سەرهەڵدانەوەی شۆڕشی گوڵانی پێشکەوتنخوازی 1976 . لەمەبەستە گڵاوەکانی ڕژێم بۆ ڕزگاربوون لە جموجوڵی شۆڕشگێڕانەی ئەم ناوچەیە ئەوە بوو هەستا بە ڕاگواستنەوەی هەموو دێهاتەکانی سەر سنوری بۆ شارەکان و کردنەوەی ئۆردوگایی زۆرەملێ بۆ دانیشتوانیان لەوانە لە خورماڵ و ئۆردوگایی زەمەقی و چەند جێگایەکی دی .

بەڵام دیسان ئەمەش دادی ڕژێمەکانی نەداو خەڵکی بێ وچان لە چالاکی و جموجوڵی سیاسیان بەبێ ماندو بوون بەردەوام دەبوون و پلانانە ڕایان نەدەوەستانن . لەساڵی 1982 دا بەشێوەیەکی بەرفراوان لە کوردستان و بە تایبەتی شاری سلێمانی ڕاپەڕینێکی بەرفراوانی بەخۆیەوە دی کەئەوکاتە بۆ هاودەنگی ئەم شارە ڕاپەڕیوە هەڵەبجەش بێ دەنگ نەبوو, دەستی دایە ڕاپەڕین و ناڕەزایی دەربڕین .سەرەڕای زەبرو زەنگی دەزگاکانی ڕژێم , ئەم ناوچەیە بەهۆی بوونی شەڕی عێراق ــ ئێران بەو پێ یەیی کە شارێکی سەرسنوری یە هەمیشە لەبەردەم تۆپ و تانکی هێرشەکانی حکومەتی ئێرانیش دا بووە .بەبەردەوامی لە دوای ساڵەکانی 1983 وە تا کیمیاباران کردنی ئەم شارە , لە تۆپ باران کردن بێ بەش نەبووە , لەم ڕێگایەش دا چەند هەزارەها کەسی بێ تاوان بوونە قوربانی شەڕەکانی هەشت ساڵەی عێراق ــ ئێران , چەندین ماڵ کاول بوون و خەڵکەکانیان وێڵ و سەرگەردان بوون , سەخت ترین تۆپ باران کە بە ڕاجیمەوبەشێوەیەکی زۆرسەخت ئەم شارە تۆپ باران کراوگیشتە ئەوەی کەدانیشتوانی هەڵەبجە ناچاری ئەوە بوون کەشار بەجێ بهێڵن و ڕوبکەنە شاری سلێمانی و شارۆچکەکانی تری تائەوکاتەی بارو دۆخەکان هێور دەبنەوەو تۆپ باران و هێرشەکانی ئێران کەم دەبنەوە .هەروەها لە شارۆچکەی سیروان و لە یەکێک لە قوتابخانەکانی کە چەندین لەو ماڵە ئاوارەبوانە خۆیان

تێدا حەشاردابوو , لە وێدا نیشتەجێ بوون , هەر لەو هێرشە دڕندانـەی تۆپـخانەکانی ڕژێمـی ئێرانی بووە هۆی کوشتنی زیاتر لە 250 کەس, تەنها لەوقوتابخانەیە......... ئەم کارەساتەش بەماوەیەک پێش ڕاپەڕینەکەی ساڵی 1987 ڕووی دا.ئەو ڕاپەڕینەی کە لـە1987/5/13 دابـوو کەسەلماندی ڕۆڵەکانی ئەم شارە دوای هەموو زەبرو زەنگێک هێشتا ماون و لەسەر خواسـت و داواکانی خۆیان هەر بەردەوامن . خـەڵکی ئـەو ڕۆژە بەپەرۆشـەوە ڕویـان دەکـردە شـەقام و کۆڵانەکانی هەڵەبجە و دەستیان دەدایە بەرزکردنەوەی دەنگی ناڕەزایی و لـە چەنـد لایەکـەوە دەنگی گوللە بەرز بووەوە و ڕووکرایە دەزگاکانی ڕژێم , ئەو ڕاپەڕینە بە شـێوەیەکی بـەرفراوان شاری هەڵەبجەی گرتەوە و بەتەواوی ترسی خستە دڵی پیاوانی ڕژێم , چونکە تورەیی و دەنگـی ناڕەزایی ئەو خەڵکە ڕاپەڕیوە زۆر لەوە گەورەترو بەهێز تربوو کەسەیر دەکرا , هـەر بۆیـە ڕژێـم بەپەلە هانایی بردە بەر هێزە سەربازیەکانی, بەهاوکاری دارو دەستەکانی
کەوتنە دامرکاندنەوەی ڕاپەڕینەکە . چەند لاوێکیش شەهید بوون و چەنـدین کەسـیش زۆر بـە سەختی بریندار‌بوون و بە سەدان کەسیش کەوتنە بەر شالاوی دەست گیربوون .
بەڵام ڕژێم دوای دامرکاندنەوەی ڕاپەڕینەکە , کەوا پێ دەچوو دانیشتوانی ئەم شارەو خـەڵکی ڕاپەڕیوو چاوەڕوانی هاوکاری هێزەکانی پێشمەرگەبوون لەگەڵ بەرزبوونەوەی دەنگی ناڕەزایی لە شارەکانی تری کوردستان , بەڵام بەداخەوە کەسێک بەهانای ئەم خەڵکەوە نەهات و ڕاپەڕینەکە کپ کرایەوە, دەزگاکانی ڕژێم بۆ تۆڵە سەندنەوە زۆر بە دڕندانە دەستیان دایـە کـاول کردنـی گەڕەکی (کانی عاشقان) کە زیاتر لە 450 ماڵی تێدا وێران کردوو , خەڵکەکانیان سەرگەردان بوون و بێ لانە مانەوە .هەر لەگەڵ ئەم ڕاپەڕینە و بەچەند ڕۆژێک خەڵکی ڕاپـەڕیوو دەسـتیان کـردە کۆڕەو ڕوویان لە چیاکانی کوردستان کردوو ئەو ژیانـە دەستبەسـەریەیان پـێ قبـوڵ نـەکرا , بەکۆمەڵ شەوان بەسەدان خێزان ڕوویان لە چیاکان دەناو دەچوونـە ناوچـە ڕزگارکراوکانـەوە , دوای ئەوەی ماوەیەک پشویان دەداو لەلایەن هێزەکانی پێشمەرگەوە پێشوازیان لـێ دەکـرا و پاشان ڕەوانەی ئەودیوی سنور دەکران و لە لایەن حکومـەتی ئێرانـەوە پێشـوازی دەکـران و خواردنیان دەدرایە و سواری پاس دەکران و دەیان ناردن بۆ شاری مەریوان .
بەڵام ئەوکات شاری مەریوان بەهۆی تۆپ بارانی هێزەکانی عێراقی و فڕۆکەکان یەوە , بەتەواوی چۆڵ بوو بوو لە دانیشتوانی و کەس تێیدا نەدەژیا . ئەو خەڵکە کۆچ کردوەیان ڕەوانەی قوتابخانە چۆڵەکانی شاری مەریوان کردوو بۆ ماوەی زیاتر لە مانگێک ئەو خەڵکە وەک دەست بەسەر لەو شارە چۆڵەدا مانەوە , تاگەیشتە ئەو ڕادەی ناچار بوون لەوێش دەنگی ناڕەزایی خۆیان بەرامبەر بەو هەڵوێستەی حکومەتی ئێرانی ڕابگەیەنن و ئەم جۆرە ڕەفتارانە ڕەت بکرینەوە, کە هیچ مۆرکێکی مرۆڤایەتی پێوە دیار نەبوو, دەوڵەتی ئێرانی زۆر بەپەلە کەوتە دروست کردنی دوو ئۆردوگا بۆ ئەو چەند هەزار خەڵکە لە ((دەربەند دزڵی ــ بارام ئاوا)) کە پێیان دەوترا ئۆردوگای دەربەند دزلی و ئۆردوگای بارام ئاوا , پاشان کەوتنە گواستنەوەی ئەو خەڵکە بۆ هەردوو ئۆردوگا .لێرەدا لەسەر ئەم باسە دەوەستم , چونکە ڕۆژگارو کارەسات و مەینەتیەکانی و چۆنیەتی گونجان لەگەڵ ئەم دونیایەدا , پێویستیان بەوە هەیە زۆر لە ئێستا ورد تروو زیاتر چوونە ناو ناوەڕۆکی بابەتەکان و شیکردنەوەی هەمەلایەنیی کێشەکان تابتوانرێ

ئەم بابەتە بەپێزە لە دوو تۆی کتێبێکی گەورەو فراواندا پێشکەش بە خوێنەری خۆشەویست بکرێت و تا سوودی تەواوی لێ وەربگیرێ ، بەڵام ئەوەی مەبەستی من بێت دەرخستنی ئەو مەینەتی و کارەساتانەی تووشی خەڵکی ئەم شارە شۆڕشگێڕە بوون و بەتایبەت ئەو کارەساتەی کە بووە هۆی وروژاندنی هەموو دونیا ، بۆیە دەبێ بۆ یاد نەکردن و هێشتنەوەی لە سەر لاپەڕەیی ڕووداوەکانی ئەم جۆرە کارەساتانە ، وەک کتێبێک لە بەردەستماندا بن ، بەم جۆرە لاپەڕەکانی مێژوومان پڕدەبنەوە و ڕۆڵەکانی ئایندەمان سوودیان لێ وەردەگرن . لەگەڵ ئەم هەموو گۆڕانکاریانەی کە کوردستان پەیتا پەیتا بە خۆیەوە دەی دی و بەتایبەتی ناوچەی هەڵەبجەو دەوروبەری ، لەگەڵ ئەو شەڕەی نێوان ئێران ــ عێراق و بوونی کوردستان بە سووتەمەنی نێوان هەردوو دەوڵەتی بەشەڕ هاتوو ، پاش ئەو نەهامەتی و دەردی سەریی وئاوارەییە ئەوەندەی پێ نەچوو لەهێمنی و ئارامی دانیشتوانی ئەم ناوچە پڕمەینەتی یەوە دیسان ڕووتێ کـردنەوەی نەهامەتـی، بەڵام ئـەم جـارەیـان مەرگەسات و ماڵ وێرانکاری یەکجاری بوو . لەگەڵ جارەکانی دی زۆر جیاوازی هەبوو .ئەم جارەیان واوەیلا و هاواری ئەم خەڵکە گەیشتە گوێی هەموو دونیا و هەڵەبجە بووە ووشەیەک بەسەر زاری ئەوانەی کە هەرگیز نەیان دەزانی گەلێک هەیە بەناوی کورد و هەمیشە لە مەینەتی ئەم ژیانەدا دەژی .ئەم باسەمان لێرە دا کۆتایی پێ دێنین ، چونکە دەمانەوێ بڕگەی کیمیاباران وچۆنیەتی ڕوودانی ئەو کارەساتە و چارەنووسی ئەو خەڵکە لەو مەرگەساتە بە شێوەیەکی بڵاوترو فراوانتر تۆماربکەم بۆ ئەوەی بتوانم هێندەی گرنگی ڕووداوەکە گرنگی پێ بدەم .کەواتە ئەوەندەی پێم کرابێ سەبارەت بە هەڵەبجەو پێکهاتەکانی ژیانی ئەم شارە و دانیشتوانی و ڕووداوە مێژوویەکانی بەم شێوەیە کەمێک بەخێرایی و بەپەلە ئاوڕێک لەو لاپەڕە داخراوو تۆز لەسەر نیشتوانە بدەینەوە ، تا هەرنەبێت کەمێک خوێنەرانمان ئاشنا بکەین و دواتر ئەم شارە هەمیشە بەزیندوی لە دڵی هەموو مرۆڤ دۆستێک دا بهێڵینەوە .

ناوچەکانی هەورامان و

پەیوەندیان بەم کارەساتەوە

لێدوانێك لەسەر ناوچەی هەورامان , لەڕووی ڕامیاری و کۆمەلأیەتی و ئابوری و هەڵکەوتووی ناوچەییەوە

بەوشێوەی کەزمانی کوردی خۆیی لە سێ لەهجەی (Dialekt) جودا دەدات کە ((کرمانجی ــ سۆرانی ــ هەورامی)) هەیە .

زۆربەی ناوچەکانی ئەم شارە بریتین لە گوندەکانی هەورامان , کە ناوچەی هەورامان بەپێی ئەو دابەش کردنانەی کە دوژمنانی کورد پیادەیان کردووە , هەورامان کراوەتە دوو بەش , بەشی هەرە زۆری کەوتووەتە دیوی ئێران , کە ناوچەکانی , پاوە ــ دزڵی ــ شۆشمێ ــ زاوەر ــ نەوسود ــ جوانرۆ ــ هەورامانی تەخت و چەندین جێگا و گوندی دی دەگرێتەوە .
بەوپێ یە ناوچەکانی هەورامان لە ڕۆژهەلاتیەوە شاری سنەیە و لە ڕۆژئاوایەوە دەشتی شارەزورە , لای سەرەوەی شاری مەریوانە لە ئێران و لای خواروی شاری جوانرۆیە .
ئەو دێ هاتانەی کە دەکەونە ئەم ناوچەیەوە خۆیان لە (168) گوند دەدەن و زۆر بەیان دەبنە شارو شارۆچکە لە وانە ((پاوە , بیارە , تەوێڵە , نودشە , نەوسود , بێساران , پایگەلان , دزلی , دورو ,هەورامانی تەخت , ڕەزاو , ژاوەرۆ , شوشمێ , گولێپ , دەرەی کێ , خەرپانی , و هتد......)) بێ گومان ئەم چەند نمونەیە بۆ ناوبردنی ئەو چەند شارە خنجیلانە مەبەست تەنها ئاشنا بوونی خوێنەرە بەناوەکانیان , چونکە بردن و نووسینی ناوی168دێ پێم وایەکاتی زۆری دەوێ وبۆ ئێستەی باسەکەمان گونجاونیە.
تەنها لە ناوچەکانی هەورامان بە شێوەزاری هەورامی نادوێن بەڵکو (زەنگەنەی ناوچەی لەیلان ــ شەبەکی ناوچەی موسڵ ــ باجەلانی ناوچەی خانەقین ــ لەگەڵ کاکەییەکان لە ناوچەی کەرکوک) ئەمانە هەموویان دەچنەوە سەر لەهجەی هەورامی , هەرچەندە بەتەواوی قسەکانیان لەیەک ناچێت , ئەویش دەگەڕێتەوە هۆی ئەو دابڕان و دورکەوتنەوەی کە هەیانە و , دوری ناوچەکانیشیان لەیەک و کارکردنە سەر زمانەکان لە لایەن دەوروبەرەکانیانەوە.بەلأم بەشێوەیەکی زۆر باش دەتوانن پێکەوە قسە بکەن و لەیەکتر بگەن .
ناوچەکانی هەورامان بە شێوەیەکی گشتی دەکرێت بە دوو بەشەوە :
1 ــ هەورامانی تەخت ....
ئەم ناوچانەی هەورامانی تەخت دەکەونە دیوی ئێران ,
لە لایەن (نادرسان کوڕی ڕۆستەم و پاشان کوڕی بارام
کە ناسراوە بە هەسەن سانی) فەرمانڕەوایەتی لەم
ناوچەیە دا بەڕێوە چووە .

2 ـ هەورامانــی لهۆن ....

ئەم ناوچەیەش دیوی عێراق و بەشێکی ئێران دەگرێتەوە

کە لە لایەن (عوسمان سان) دوە فەرمانڕەوایی کراوە .

بێ گومان هەردوو فەرمانڕەوایەتی لە ناوچەکانی هەورامان دەگەڕێتەوە بۆ سەر یەک نەژاد کــە (بەهمەن کوڕی ئەسفەندیارە) .

حەمە سەعید سان , کە دەبێتە کوڕی عوسمان سان لەگەڵ عبدالرحمن بەگی کوڕی , لــە قــەڵای جوانڕۆ بە دەستی (شرف الملک) کوژراون . پاش ئەوان (ڕۆستەم) دەبێتــە ســانی هــەورامان و پاش ئەو (حەمە ساڵح) و دواتر (جعفر سلتان) بووە سانی هەورامانی لهۆن .

دانیشتوانی ئەم ناوچەیە لەسەردەمەکانی پێش ئاینی ئیسلام ئیسلام بۆ خۆیــان پــەیڕەویان لەســەر ئاینی پیرشالیاری زەردەشتی بووە , کە کتێبی ئاینی و ئاسمــانی ئــەوکات بــووە , بــە نــاوی (ئاوێستا) و بە شێوە زمانی هەورامی کۆن نووسراوە و پــەیڕەوی لەســەر کــراوە , هــەروەها نزیکەی (1380) ساڵ لەمەو پێش ئەو هۆنراوانەی کە لای جێشانەی سلێمانیەوە دۆزراونەتەوە و لەسەر پێستی ئاسک نووسراون , لەو ڕووداوانە دەدوێن کە بۆ بڵاوکردنەوەی ئاینی ئیســلام لە ناوچەکە ڕوویانداوە , لەوە دەدوێن کە ئەوکات هێزێکــی پــێنج هــەزار کەســی ڕوویــان لــە ناوچەکانی کوردستان ناوەو بەتایبەت لە ناوچــەکانی هەڵەبجــەو شــارەزورو هــەورامان , کــە بەرهەڵستکاریەکی گەورە بەرامبەر ئەو هێزە کراوە , بۆ جاری یەکەم زۆربەتوندی ئەو هێزانــەی ئیسلامیان شکاندووە ودواترهێزێکی بەهێزتروگــەورەتربە ڕێکراوە بــە ســەرکردایەتی (ئــەبو عبیدەی ئەنسار ـ عبدللەی کوڕی عمر) , لە ئەنجام دا ئەبوعبیدە لە پشت هەڵەبجەوە شــەهید دەکرێ , کە ئێستا لە دێی عەبابەیلێ یە , گۆڕەکەی ئێستا هەر لەوێ یەو خــەڵکی بــۆ زیــارەت ڕووی تێدەکەن وەک پیاوێکی پیرۆزو گەورەی ئاینی ئیسلام .ئەم نووسراوانە ئەوە دەگێڕنەوە کە ئەم هێزانە چۆن دەستیان داوەتە تاڵانی و بردنی سەروەت و سامانی خەڵکی کە بــە شــێوەیی (غەزا) لە قەڵەم دراوە. لەگەڵ ڕوخاندنی جێگا پیرۆزو گەورەکانی ئەوسای ئــاینی زەردەشــتی و دڕاندن و سوتاندنی ئەو کتێب و نووسراوانەی کە پەیوەندیان بــە مێــژوو بــاری ڕۆشــنبیری و کۆمەڵایەتی و ئاینی ئەم ناوچەیەوە هەبووە , ئەگەر بێتو زۆر بەوردی لە دیمەن و جیاو دێهات و سەوزایی و ئاوی سازگاری ئەم ناوچەیە بڕوانین , زۆر شــتمان بــۆ دێتــە پــێش لــە گــەورەی پەروەردگار کە ئەم بەهەشتەی بە دانیشتوانی ئەم ناوچەیە بەخشیوە .

وەک مامۆستایی هۆنراوەی وەسف و جوانی گۆرانی هەڵکەوتوو , باسی جوانی و سروشتی ئەم ناوچەیە دەکات و دەڵێ ....

دێ لەناو دۆڵی پێچو پەنایە

خانو لە قەدپاڵ کەژوکێوایە

ئاودارنوو پڕ خۆشیو هەرایە

کام بەربەرۆچکەی بەرزو سەفایە

چەشنی دڵــێ شــاد دێ یە ئــاوایە

بەم شێوەیە مامۆستا گۆران لەسەر وەسفی جوانی ئەم ناوچەیە بەردەوام دەبێت و بەشێوەیەکی وەستایانە سروشت و ساکاری هەورامان دەخاتە پێش چاوی ئەوانەی ئەم ناوچەیان نەیوە .

سەرەڕای ئەوەی هەمیشە دەرگای سەیرانگاکانی والابوون و پەیتا پەیتا لەعێراق و ئێرانەوە خەڵکی ڕوویان تێ کردووە , بەهەمان شێوە لە ئارامی و هێمنی و خۆشبەختی یەوە وەک هەڵەبجەی خوشکی هەمیشەیی بەش مەینەت و خەموپەژارەو ئاوارەیی بووە , سەرەڕای کۆسپەکانی خۆیی و هەژاری دانیشتوانی کەتەنها دەرگای پەیداکردنی نانیان گەڕاوەتەوە بۆ بەروبوومە درەختیانەی کە خۆیان لەگەڵی ماندوو کردووەو ئەوکارە دەستیانەی کەبۆ دابین کردنی پێداویستیەکانی ژیان دروستیان کردوون و یان ئەو کشتوکاڵەی کەبۆیان کرابێ و , لەهەمان کات دا خۆیان بە بازرگانیشەوە خەریک کردووە .

ناوچەکانی هەورامان بەپێ ی دۆخەجۆراو جۆرەکانی کوردستان هەمیشە لەشەڕو هەرا بێ بەش نەبوون . لەگەڵ ئەوەشدا خەڵکی ئەم ناوچەیە گەلێک شۆڕشگێڕو نیشتمان پەروەرو هەمیشە لە چیاکانیانەوە دەنگی یەکەم فیشەکی بەرپابوونی شۆڕشەکان بەرزبووەتەوە .

ئەگەر بێتو وردە گەڕانێک بە ناو دانیشتوانی ئەو چەند دێهاتەی کە دەکەونە سنوری قەزای هەڵەبجەوە بکەین , چەندین شۆڕشگێڕو قارەمانی تێدایە کەهەموو تەمەنیان لەو پێناوەدا سەرف کردووە و چەندین لەوانەش بوونەتە قۆچی قوربانی و چەندین لەوانەش تائێستا لەڕیزی شۆڕشەکاندا خەباتی سیاسی و نەتەوایەتی خۆیان دەکەن .

تەنها دێی بیارە لەسەر هەڵدانەوەی شۆڕشی گوڵان زیاتر لە 80 لاو پێشمەرگە بوون و لە چیاکانی هەورامان خەباتیان دەکرد , بەهەمان شێوە تەوێڵەو دێهاتەکانی دی بەو شێوەیە ڕۆڵەکانیان لە هەوڵی شۆڕش و خەبات و تێکۆشاندا بوون , دانیشتوانی ئەم ناوچەیە هەمووکات پێویستیان بە کەس نەبووە بگرە لەلایەن ئەمانەوە زۆر لە پێویستیەکانی ژیان بۆ مرۆڤ دروست کراون و بڵاوکراونەتەوەو فرۆشراون , ئەمەش وای کردبوو کە سەردەمانێک ئەم ناوچەیە وەک مەڵبەندێکی بەرهەم هێنەری گەورە بوو لە دروست کردنی (ڕانک و چۆخە – شاڵ – کڵاشی هەورامی – پێڵاو – فەرەنجی – یەشماخ – کڵاوی خوری – لفکەو گوێرەوەی – چەقۆ – شانە – تەشی – خەنجەر – کەوچک و قاپ لە دار – لباد – سەبەتە و هەموو ئەو پێداویستیانەیکە بۆ ناوماڵ بەکاردێن – هەروەها قوماش بۆ پشتوێن و

بەکارهێنانی بۆ بەستنی سەر ئەوە لەڕوانگەی پێداویستی ژیان و لەهەمان کات دا بەهۆی بەپیتی خاک و چیاکانی دیسان لەم ڕووەشەوە ئەم ناوچەیە ناسراوە بەم بەروبوومانە ....(گوێز – هەنار – هەنجیر – هەڵوژە – سێو – قۆخ – قەیسی – توو – چوالە – بەهێ – گوێژ – بەڕو – بەڵاڵوک – هەرمێ – لەگەڵ دروست کردنی بنێشت و پاشان ڕواندنی چنار بۆ سوود وەرگرتن لە دارەکەی بۆ دروست کردنی خانووبەرە , لە ڕووی ئەدەبیاتیشەوە گەلێک زاناو نووسەرو خاوەن فکرو شاعیری تێدا هەڵکەوتوون , سەردەمانێک کە لە ساڵەکانی 1328 ی هیجری چەند نووسراوێک دۆزراونەتەوە کەئەو نووسراوانە بەشێوە زمانی هەورامی کۆن نووسراون , کە لە 88 ساڵ پێش زاینیدا نووسراون .

ئەو شاعیرە بەرزانەی کەهۆنراوەکانیان بە شێوەی هەورامی ووتووە یان بۆ خۆیان خەڵکی ئــەم ناوچەیەبوون و بەجوانی وبەژن و باڵای کیژان و سروشتی ئەم ناوچەیەیان دا هەڵداوەو وەسفیان کردووە .
لەوانە ...... مەولەوی ــ سەیدی هەورامی ــ بێسارانی ــ مەلا خدری ڕواری ــ میرزا شــەفیع ــ عبدللە بەگی هەورامان ــ میرزا عبدالقادری تەوێلــەیی ــ ئــایت للە مــەردۆخی ــ حەمەکــەریم هەورامی ــ میرزا عبدالقادری پاوەی ــ مەولاناخالید وچەندکەســانێکــی تری خاوەن فکرو زانست کە پێشڕەوایەتــی ئەدەب و وێژەو ڕۆشنبیریان لەناوچەکەدا کردووە .
ئەگەر بمانەوێ بەوردی و بەشێوەیەکی تایبەتی کاتی خۆمان بــۆ دیــاری کردنــی خاســیەت و گەورەیی ناوچەی هەورامان و دوان لەسەر پیاوانی سیاسی و ئاینی و خاوەن فکرو ڕۆشــنبیری ، دیسان دەبێ کاتێکی تەواو سەربەتی بۆ تەرخان بکرێت و تەنها ئەم باسە خۆیی لــە دووتــۆیی کتێبێکی گەورەو بەپێزدا بینێتەوە .ئەوەندەی گرنگ بێت کورتە پیداچوونەوەیەکمان لەسەر ئەم کردووە , بۆ ئەوەی ڕۆڵی خەڵکانی ناوچەی هەورامان لە یاد نەکرێت .
چونکە بەبەردەوامی لەهەموو نەهامەتی و مەینەتیەکاندا هاوبەشی و شەریکی خەمی هەڵەبجەی شەهید بووە , هەموو کاتێکیش دانیشتوانی هەورامان قوربانی بوون لە هەموو مەرگەساتەکاندا .

کارەساتی کیمیاباران

کاتێک لە ڕۆژی ڕوداوە دڵتەزێنەکەی کیمیاباران کردنی هەڵەبجەی شەهید دەدوێین , خورپەیەکی گریاناوی بەدڵماندا کسپەدەکات و ئەو ڕۆژە ڕەشەمان دێنێتەوە یادو , دەمانخاتەوە نێوگێژاوی مەرگەساتی ئەو ڕۆژانە .

کات ژمێر 8ی ئێوارەی ڕۆژی 1988/3/15 کە هێرشی ئێران دەستی پێکرد. هێزە بەرهەڵستکارە کوردستانیەکان هاوبەشیان لەم هێرشەدا نەکرد , بەڵام بە پێچەوانەوە هێزە بەرهەڵستکارە عێراقیەکان بەشداریان کرد . هەرچەندە لایەنە کوردیەکان پێش وەخت ناڕەزایی خۆیان بەو هێرشە دەربڕی , بەڵام ئێران بەڕاشکاوی ئاگاداری هەموو لایەکی کرد کەئەوە بڕیارەو دەبێ ئەو هێرشە بەئەنجام بگەیەنرێ , ئەگەر لایەنە کوردیەکانیش بەشدار نەبن . هەر بۆیە دوای دانیشتنی هەموو لایەنەکان و بڕیاری ئەوە وەرگیرا ئەگەر بەشداری بکەن و نەکەن ... ئەو هێرشە هەر دەبێت , پاشان ئەگەر ڕۆڵی لایەنەکان لە پاراستن و ڕزگارکردنی ئەو خەڵکە بێت باشترە لەوەی دوورە پەرێزبن و ئەو خەڵکە بێ دەسەڵاتە بکەوێتە بەرهێرشی دڕندانەی دوو زل هێزی دووژمن بەگەلی کورد .

بەتایبەتیش پاراستنی خەڵکی ئەم ناوچەیە لە هەموو دەست درێژیەکی هێزەکانی ئێرانی و دورخستنەوەی دانیشتوان لە کوشتن و بڕین , هەرچەندە ئەو کات بەرەی کوردستانی لە ئارادابوو , بۆیە هێزەکان دابەش کران بەسەر ناوچەکانداو بەتایبەتی پارتی و یەکێتی , کە پارتی دیموکراتی کوردستان وحزبی سۆسیالیست ناوچەکانی هەورامان و خورماڵ و سیروانیان لە ئەستۆ گرت و هێزەکانی یەکێتی نیشتمانی کوردستان و بزوتنەوە ناوچەکانی هەڵەبجەو هاوارو دەوروبەری لە ئەستۆی ئەوان نرا ...

هەرچەندە دواتر بەشێوەیەکی بەرفراوانتر باس لەسەر ڕۆڵی لایەنەکان و دەوری کاریگەریان لەم ڕووداوەدا دەکەین , ئەو هێزانەی کەهێرش بەربوون لەسنورەکانی (مەریوان ـ پاوە ـ خوارووی دەربەندیخان) ڕوویان لە هەڵەبجە ناوو , ئەو هێزانەی کە گەیشتنە خورماڵ بەرەو ئەو ڕێگا ستراتیژیەی کە سلێمانی و هەڵەبجە بەیەکەوە دەبەستێت , کە ئەویش پردەکەی (زەڵمە) لەسیروان , دوای گرتنی ئەو پردەو تەقاندنەوەی , ڕێگایان لەو هێزە شێواوەی حکومەتی عێراقی گرت , لەوەی کە بتوانن ڕابکەن یان هاوکاریان پێ بگات . کەواتە ئەم دۆخە ناچاری کردن کە زۆر بەئاسانی خۆیان بدەن بەدەستەوە , کەڕێژەیان زیاتر لە (5) هەزار سەرباز دەبوو .

بەم پێیە شاری هەڵەبجە گیرا , بەبێ ئەوەی بەرهەڵستکاریەکی ئەو تۆ هەبێت و لەگیراوەکان (علی حسێن عبید) بەرپرسی لیوای 42 ی موشات , کەسەرپەرشتی دامرکاندنەوەی ڕاپەڕینە مەزنەکەی 1987ی دەکرد لەڕۆژی 3/16 هێمنی و ئارامی و خۆش بەختی ئاسمانی ئەم شارە دێرینە شۆڕشگێڕەی گرتەوە , بەڵام بوونی ئەو ئەزمونە کۆنەی دانیشتوانی ئەم ناوچەیە لەگەڵ ڕژێمەکان , دڵنیابوون لەوەی کە ڕژێمی عێراقی بەوشێوەیە بێ دەنگ نابێت و تۆڵەی

خۆیی دەسەنیٚ , بەڵام لەو بڕوایەدا بوون , لەوانەیە بەتۆپ یان ڕاجیمـە و فڕۆکـەکانی تـۆپ بارانی شار بکات , وەیان هەرنەبیٚ بەموشەکی گەورە و دورهاویٚژ .
کات گەیشتە 10:40 ی سەر لەبەیانی هیٚمنی هەر بەردەوامە و خەڵکی وەک جـاران ڕویـان لـە بازاڕەکانی خۆیان و کاروکاسپیان ناوە و ژیانی ڕۆژانـەی ئاسـایی یـان وردە وردە دەسـتی پـیٚ کردوەوە , بەجۆریٚک هیٚندە دانیشتوانی ئەم شارە ئاشنای تۆپ باران و شەڕبوو بوون , دووبارە بوونەوەی ئەم دۆخانە بەلایانەوە هیٚندە گران نەبوو , بەڵام ئەوەش لەیادنەکەین ئەوانەی ئەم سنورەیان لە ئەستۆ بوو ڕۆڵی سەرەکیان هەبوو لە هیٚورکردنەوەی ئەو خەڵکە و دامرکاندنەوەیان لە جیٚگای خۆیان و هاندانیان بەوەی کەشار ئازادکراوە و دەتوانن ژیانی ئاسایی خۆیان بەبیٚ ترس بەڕیٚوەبەرن .
بەڵام ئەو هەوای ئازادیە هیٚندەی نەبرد و دوای چەند سەعاتیٚک ڕق و کینەی فڕۆکـەکانی ڕژیـم ئاگریان بەسەر ئاسمانی ئەم شارەدا باراند و شاریان بەلیٚزمە دەدایە بەر ناپاڵم و موشـەکی ویٚرانکاری کەپیٚش وەخت دەستیان کرد بە بۆمباران کردنـی گـەڕەکی سـەرا , چونکـە هـەموو دامودەزگاکا گرنگەکانی خۆیان لەو سنورەدابوون بەمەبەستی ئەوەی هیچ بەڵگەیەک بەردەست نەکەون و هەموویان لەناو ببریٚن .
دوای تەواو بوون لەو ئەرکە , ئەو کات ڕوویان کردە گەڕەکانی دی بەشیٚوەیەکی دڕندانە کەوتنە بۆمبارانی خانوو بە خانوو تا دەڕوخیٚنرا و کاول دەبوو پاشان دەسوتیٚنرا , فڕۆکە هیٚرش بـەرەکان ماوەیان نەدەدا خەڵکی هـەڵبیٚن, ئـەم هیٚرشـە کـۆتایـی نەهـات بوو چەند فڕۆکەیەکی دی خۆیان دەهاویٚشـتەوەسەر ئاسـمانـی شـارو بۆردومانیخۆیان بەبیٚ هیٚچ بەرهەڵسـتیکردنیٚک دەکرد و لەگەڵ ئەوهیٚرشانەشدا زوو زوو پەلاماری دیوی ناو ئیٚرانیشـیان دەدا , چەنـد جاریٚـک هەڵیان کوتایە سەر ئۆردوگای دەربەند دزلی و بارام ئاوا کـە چەنـدین مـاڵ لـەو هیٚرشـانەدا بەرکەوتن .
بەم شیٚوەیە ئەم کارە دڕندانەیە بەردەوام بوو بەبیٚ وەستان تا کات ژمیٚر 2ی دوای نیـوەڕۆ, ئەوەی لەم هیٚرشەداکوژراو, بریندار بوو, ئەوەی توانی هەبوو ڕابکات ڕووی لە دەوروبەری شار کرد , ئەوەشی بە بیٚ دەستەڵات و خاوەن سـەیارە نـەبوو و نـەی تـوانی هـەڵبیٚت لـە ژیٚـر زەمینەکانی کە پیٚش وەخت لەبەر تۆپ باران کردنی تۆپەکانی ئیٚران دروست کران بوون , بوونـە پەناگایان و ئەویٚدا خۆیان دەشاردەوە , بەو هیوایە بوون کە ئەم هیٚرشانە دوا تۆڵەی دەزگاکانی ڕژیٚم بیٚت و دۆخی شارەکەیان ئاسایی و هیٚمنی بەخۆیەوە بگریٚتەوە .
کات ژمیٚر 3ی پاش نیوەڕۆ فڕۆکە ڕەشاو هیٚنـەرەکان ئاسمـانی هەڵەبجـەیان بەچەنـدین گـازی خنکیٚنەر و سیانید و خەردەل و گازی کوشندەو دەمارگیری و سوتیٚنەریان گرتەوە , هەوای شاریان ڕەش و تاریک و دووکەڵاوی کرد , کە بۆنی سیرو خەیارو گیا و سەوزەی تازەو چەنـدین میوەیـان بڵاوکردەوە , لە خەڵکی وایە بەهۆی ئەو تۆپ بارانەوەیە کە دارو درەخـتـەکـان سـوتیٚنراون بـەڵام هـیٚندەی نـەبـرد هـەسـت بەتەنگەنەفەسـی وقـوڕگ گـیران وسـوتانی لـەش وچـاوسـوربوون وکـویٚربوون و پاشـان لـە هۆش چوون . لەم ویٚنەیەدا دەبینین چۆن خیٚزانیٚـک

پـــێکەوە لـــە حەوشـــەی ماڵەکەیانـــدا گیانیـــان لەدەســـت دەدەن و دەبنـــە قوربانیخواستەگڵاوەکانیڕژێم .
ئەو گازانەی لەم هێرشەدا بەکارهاتوون ئەمانەی لای خوارەوەن ...

1. گازی خنکێنەر (فوزوجین) ...... گازێکی بێ ڕەنگە و بۆنی گیا و سەوزەی تـازەی لـێ دێت و ماوەی کارتێ کردنی زۆر بەزووی دەبێت , لەگەڵ بوونی ئەم نیشانانە }کۆکـە ـ حاڵەتی ڕشانەوە ـ ژانە سەر ـ هەناسەی کورت ـ سوتانەوەی بۆریەکانی هەناسە{.
2. گازی خوێن (سیانید ـ ئیدرۆژین ـ کلوراید ـ سیانۆژین)... بۆنی بادەمی تـاڵی لـێ دێت و نیشانەکانی }ژانەسەر ـ گێژبوون ـ زیادبوونی هەناسەو لێدانی دڵ ـ سوربونی لێووڕومەت{ .
3. پورکێ هێنەر (خەردەل ـ ئەرسینگەکان ـ گازەکانی پیوەدەر) .. گازێکی ووشکەو بۆنی سیری لێ دێت , کارتێ کردنی درێژ خایەنە دوای 2سەعات پێستی لەش سور دەبێـت و دوای دوو ڕۆژ پێست پۆرکێ هەڵئە هێنێ و پاشان دەبێتە برین .
4. ئەعساب (سارین ـ سومان) ...... گازێکی ئاوەگی یە , بـۆنی شـێوەی میوەیـە , ئەگەر خاڵس بێت بۆنی نی یە , کارتـێ کردنـی درێـژ خایەنـە , نیشـانەکانی }هاتنـە خوارەوەی ئاو لەدەم و لووت وچاوـ چاو لەوور بوون ئەچێت ـ ژانەسـەر ـ میزکردنـی لائیرادی ـ حاڵەتی ڕشانەوە{ .

ئەوەش باس دەکرا و دەگێڕدرایەوە لەوەی ڕۆژی کۆتایی بوونی ئەم دونیایە دەبێ چۆن بێت , لەوەی کە دایک وباوک منداڵی باوەش بوویان بەجێ دێڵن و لێ ی ناپرسنەوە بەوپێ یەی کەخۆیان رزگاریان بێت . تێک ئاڵانی ئەو وەزعیەتە گەیشتە ڕادەیەک کەس ئاگای لە کەس نەماو خەڵکی ڕژانە نێو کۆڵان و جادەکان بەسەرلێ شێواوی نازانن ڕووله کوێ بنێن و باری دەرونیان سات لەدوای سات ڕووله خراپتربوون دەنێت , وا خەریکە بەچاوی خۆیان کۆتاییئەم دونیایە دەبینن بەبێ ئەوەی کەسێکیش هەبێ دەستی هانایان بۆ درێژ بکات و لەو دۆزەخە ڕاستیە ڕزگاریان بکات .
ئەوانەش کەتوانیان ڕووله بەرزایەکان بکەن و بچنە دەورووبەری هەڵەبجە, دیسـان فرۆکـەکـان لـەوێش بـەدوایانەوە بـــوون , وەک ئیزرائیـل تـالــەوێش گیانیـان ڕابکێشـن و لـەوێش دەستیان کــرد بـــەوەشـانــدنــی کـــاز.
بەتایبەتیلەعەنەب و دەوروبەری , عەبابەیلێ و چواردەوری هەڵەبجە و پاشان ئەحمـد ئـاوا .
ئەگەر سەرنجی وێنەکانی ئەو کارەساتە بدەین هەست بەوە دەکەین کەئەو خەڵکە بـێ تاوانـە چۆن بوونەتە قوربانی نیازە گڵاوەکانی داگیرکەران و بوونەتە پردو دوژمنـانی گەلەکـەمان بـۆ مەبەست و بەرژەوەندی تایبەتی یەکانی خۆیان و گەیشتن بەمەرامـە دێرینـە بۆگەنـەکانیان بەسەر ئەم خەڵکە بەش مەینەتەدا دەپەڕنەوە , بەبێ ئەوەی کەمێک ویژدانی نوسـتویان بـۆ چەند ساتێک بەخەبەر بێتەوە و ئەم ڕووداوانە بەچاوی خۆیان ببینن ئـەو خێزانـانە چۆن بـەو شـێوەیـە لـەسـوچێکـی ماڵەکەیاندا ئەو منداڵانە لە دایکیان کۆبونەتـەوە و هانایـان بـۆ بردووە , بەڵکو لەو نەهامەتی و مەرگەساتە ڕزگاریان بکات ,بەڵام ئەو مـەرگەسـاتە لـەهێزو

توانایی دایکیان گـەورەترو بـەهێز تـرە, لەگـەڵ ئـەوانیش دایکیـان گیـانی لەدەسـتداوە .
لەوسەردەمانەش دا زۆر لەو دەوڵەتە عەرەبیەکان کەئێستا خۆیان کردوەتە پیاو چاک , دۆسـتی کورد و دوژمنی ڕژێمی عێراقی , بەڵام ئەوکات پیاوی دەستەڕاستی ڕژێم بوون و دانیان بـەوەدا نەدەنا کەڕژێم بەو کارە نامرۆڤانەیە هەستابێ و تاوانەکەیان دەخستە پاڵ ئێران . دیمەنی ئەو مەرگەساتە بەشێوەیەکی وابوو کەکەسێک نەی دەتوانی بەبێ گریـان سـەیری بکـات , ئـەو هەموو لاشە کەوتوانەی کەجیاوازیان تێ دانەکرابوو لە منداڵ و ئافرەت و پیروپـەکەوتە و لاو , لەوانەی تاوانبار بوون و لەوانەی بێ تاوان بوون . سەرشۆسـتەو کۆڵانـەکان ڕێگـای پـیادەو ڕۆیشتن نەدەبوو, نەت دەزانی لە دەرگایی کێ بدەیت ...؟ پرسیار لە کێ بکەیت ...؟ و کێ ئەم ڕووداوەت بۆ بگێڕێتەوە و پاشان سەرەخۆشی لە کێ بکەیت ...؟ .
هێندەی بۆت دەکرا لە قوڵپەی گریان وشین و واوەیلا و هاوار بدەیت و دەستەو ئـەژنۆ بـەدیار لاشەکانەوە چۆکدابدەیت . لەم وێنەیەدا باوکێـک چـۆن لاشـەی ڕۆڵـەکانی لـە یـەکێک لـە کۆڵانەکانیشاردا دەدۆزێتەوەو وەک شـێت دەچێتە سـەریان وبەوشێوەیە دەیان بینێ ...

هەڵوێستی لایەنەکان و

ڕۆڵیان لە ڕوودانی ئەم کارەساتەدا

پێش وەخت و پێش ڕوودانی ئەم کارەساتەوبەماوەیەکی زۆریش لەوەوپێش بەهۆی ئەو خۆئامادەکردنەی هێزەکانی ئێرانی بەوشێوەگەورەیە هەست دەکرا کە ئێران بەنیازی هێرشێکی وابەرفراوانەودواتر ئێران داوای لە هێزەکانی بەرهەڵستکاری کوردی کرد کە بەشداری لەو هێرشەدا بکەن, بەڵام لایەنە کوردیەکان بەوشێوەیە ڕازی نەبوون , هەرچەندە ئێران ڕای لایەنەسیاسیە کوردیەکانی بەلاوەگرنگ نەبوو, چونکە بڕیاری ئەم هێرشە وەرگیرابوو و دەبوو بکرایە , کەواتە لێرەدا دەبێ ئەو هێزو لایەنەسیاسیانە چ هەڵوێستێک وەرگرن , بێ گومان دواجار گەیشتە ئەوەی دەبێ هێزەکانی پێشمەرگە تەنها لە ڕزگارکردن و هاوکاری کردنی خەڵکی ناوچەکە هیچ ئەرکێکی کەیان نەبێت , بەم پێ یە بۆ وەرگرتنی زانیاری لەو بەرپرسیارانەی ئەوکاتی پێشمەرگەکانی پارتی دیموکراتی کوردستان وەک (بەرپرسی ئەوکاتی لقی 4 هەڤاڵ حەمیدە فەندی ـ هەڤاڵ نادر هەورامی ـ هەڤاڵ شێخ جعفر مستەفا ـ هەڤاڵ دیاری حسین بەگ) و چەند هەڤاڵ و بەرپرسێکی تری هێزەکانی پێشمەرگە , کەپوختەی ئەم باسە کۆکراوەیە ...... لێرەدا هێزەکانی پێشمەرگە گەیشتە ئەو بڕیارەی بەڵێ دەبێ هاوکاری و ڕزگارکردنی دانیشوانی ئەم ناوچەیە لەم هێرشە دڕندانەی کە ئێران بەنیازەو لەو پێک دادانەی هەردوو هێزە زل هێزەکان لەناوچەکەدا .

لە 3/12 دا بەتەواوی دەرکەوت کەئێران نیازی گرتنی هەڵەبجەی هەیە , هێزەکانی پێشمەرگە و بەتایبەت (پ.د.ک) و(ی.ن.ک) کوە ئەو کات زیاتر لەساڵێک بوو لەژێر سایەی بەرەی کوردستانی دا پێکەوەبوون , کەواتە ئەوکات ئاشت بوونەوەی گشتی لە ئارادابوو , هەموو لایەنەکان(حزبی شویعی ـ حزبی سۆسیالستی کوردستان ـ بزوتنەوەی ئیسلامی ـ پارتی گەل) پێکەوە چەند جارێک گفتوگۆیان لەسەر ئەم بارودۆخە کرد , دواجار گەیشتنە ئەو ڕایەی کە بەرەکانی شەر دابەش بکرێن , هەڵبەتە زیاتر ئەوە خواستی یەکێتی بوو بەوەی کەپارتی لە سنوری هەڵەبجەوە نەچێتە ناوەوە. پارتی بەلایەوە گرنگ نەبوو لەهەرلایەکەوە بێت , گرنگ ئەوەیە بتوانرێ ئەو ئەرکە جێبەجێ بکرێت , بۆیە خواستی یەکێتی قبوڵ بووو سنوری هەڵەبجە خرایە ئەستۆی یەکێتی وبزوتنەوە, پارتی لە چیاکانی مڵەخورد بەرەو ئەحمەدئاوا و خورماڵ و سیروان بێ گومان هێزەکانی سوسیالیستیش لەسنوری پارتی دابوون ... بەڵام پێشمەرگەکانی پارتی لەم ڕێگایەدا ڕوو بەڕووی بەربەستی سوپای ئێرانی بوون و ڕێگایان نەدا بۆ چونە خوارەوەی هێزی پێشمەرگە , ئەم بەربەستە قبوڵ نەکراو بووە شەڕوچەند پێشمەرگەیەک شەهیدو بریندار بوون , لەوانە کاک (فازڵ بەشـــارەتی) بریندار بـــوولـــەوشەڕەدا لـــەگەڵ سوپای ئێرانـــی , هـــەرچـــۆن بـــوو هێزەکـــانـــی لـــەشـــکری شۆڕشگێڕی کوردستان چونە خورماڵ و ڕویان کردە سیروان و دەستیان دایە بانگەواز بەکۆڵانەکاندا بۆ وشیارکردنەوەی خەڵکی لەوەی کە دەبێ

دەربازبن , بۆ یەکەم جار ئەو خەڵکە لەدەرچون دەترسان و دواتر کەهەستیان کرد ئەوە پێشمەرگەن , ئەوکات لەژێرخانەکان هاتنەدەرێ , بەڵام نەیان دەویست لەشار دەربچن , کاتێک دەنگی تۆپ بارانی هەڵەبجە گەیشت و هەواڵی کیمیاباران بڵاوبووەوە ئەوکات دانیشتوانی سیروان و دەوروبەری خورماڵ بەهاوکاری پێشمەرگە کەوتنە دەرچون لەشارو ڕویان کردە ئەحمەدئاوا و لەوێش فرۆکەکانی ڕژێم پێ ڕاگەیشتن و ئەوێشیان گازباران کرد , بەڵام خۆشبەختانە بەهۆی هەڵکەوتنی ئەوناوچەیەوە بەشاخ و ئاووهەواکەیەوە بەوشێوەیە کیمیاباران کاریگەری نەبوو , لەگەڵ ئەوەشدا ئەم کارە ئەو خەڵکەی زۆر ماندوو کرد .

ئەوسنورەی کەپارتی لە ئەستۆی نابوو بەزیانێکی کەم و بێ شەڕ ئەو خەڵکەی ڕزگارکرد , ئەو هێزە هەڵوەشاوەی عێراق زۆریان دەزگیرکران و چەند وردە شەڕێکیش بوو, بۆ جاری دووەم لەکاتی ڕزگارکردنی دانیشتوانی سیروان نێوان هێزەکانی ئێران و پێشمەرگەکانی پارتی شەڕو پێکدادان بووەوە , هەروەها لەسنوری هانەنەوە وشیرەمەڕ چەند مەفرەزەیەکی (پ.د.ک) بەسەرپەرشتی کاک (حەمەی حەمە سەعید) خۆیان گەیاندە هەڵەبجە و ئەوانیش توانیان ئەوەندەی بۆیان کرا لە ڕزگارکردنی درێغیان نەکرد و لەڕێگای ئەوانیشەوە زوو زوو هەواڵ دەدرایە هەڤاڵانی دی کەکاک (نادر هەورامی ــ علی تۆفیق) کە لەوانیشەوە بەزووی هەواڵەکان ڕەوانەی قیادەی لقی 4 و پاشان بەڕێز کاک مەسعود بارزانی لەهەموو جموجوڵەکان ئاگادارەدەکرا . لەسنوری هێزەکانی یەکێتی دا بۆ یەکەم جار لەلایەن ئەو بەرپرسانەوە ڕێگا لەو خەڵکە گیرا بۆ دەربازبوون بەو نیازەی واشارێک لە کوردستان ئازاد بوو وەدەبێ دانیشتوانی ژیانی ئاسایی خۆیان بەسەربەرن , بەڵام دواتر کە هێرش و تۆپ بارانی فرۆکەکان دەستی پێکرد ئەوکات ڕێگا درایە خەڵکی بۆ دەربازبوون , بەڵام دوای چی کاتێک بواری ڕزگاربوون هەبوو ڕێگا نەدەدرا وئێستا بواری دەرچوون نیە , ڕێگا والایە ...!!!

بەرچاوترین نمونەش کوشتنی (توفیقی کارەبا) یە , دەبێ ئەو تاوانە لەئەستۆی کێ بێ ...؟ کاتێک ئەم هاوڵاتیە ویستی بەوسەیارەی کەپێی بوو لەگەڵ ماڵ ومناڵی دەربچێ , بەڵام ڕێگای پێ گیراو لەبەر سەیارەکەی ماوەی نەدرا گیانی ئەو منداڵانەی ڕزگاربکات , دوای ئیهانەیەکی زۆر سەیارەکەی لێ دەسەندرێ ... ئەویش بڕیاری ئەوە دەدات لەگەڵ ماڵ و منداڵی بمێنێتەوە , هەندێکیش دەگێڕنەوە کەهەرلەو گێرەو کێشەیەدا کوژراوە . گومان لەوەدانیە ئەوە پاداشتی هەموو کەسێکی خزمەت گوزارودڵسۆزە بەنیشتمان و شارەکەی خۆیی , ئەگەر بێت و پرسیار لەخەڵکی هەڵەبجە بکەین و بپرسین کە (توفیقی کارەبا) کێبوو ...؟ وەڵامیان ئەوە کە ئەم شەهیدە بەرزە ڕۆڵەیەکی بەئەمەکی شارەکەی بوو , هەمووکاتی خۆیی بۆ خزمەتی دانیشتوانی ئەم شارە تەرخان کردبوو , دڵسۆزو بەپەرۆش بوو بۆ شارەکەی, جێ دەستیکارەپیرۆزەکانی دیاربوو لە شارەکەداو لەلایەن خەڵکیەوەزۆرخۆشەویست بوو, ئەوە پاداشتی چاکەیی بووکە درایەوە . کەواتە دانیشتوانی ئەم شارە حەقیخۆیانە ئەگەر بپرسن ئەوانەی کە تاوان بارن کێن ...؟

ئاوارەبوونی خەڵکی هەڵەبجە و

ژیانی ئۆردوگاکان

هێندەی لەژیانی ئاوارەیی و کۆسپ و کێشەو تەگەرەکانی ئەم خەڵکە بە ئاوارەبوونەوە بدوێن , پێم وایە کەم بێت ونەتوانین ئەو ئێش و ئازارە سەختانەی دڵی ئاوارەبووەکان بخەینە پێش چاوو, کارێک بکرێت ئەوانەی ژیانی ئاوارەیی و ئازارەکانیان نەچەشتووە , بەهەمان شێوە هەستی پێبکەن, ئەوەش کەمێک سەختە و هێندە ئاسان نیە , چونکە کەسانی ئازارچەشتوو بۆ خۆیان دەزانن چەندە ئەو ئازارە بەژام و بەسۆیە .

هەڵەبجە وەک ووتمان, شارێکی شۆڕشگێڕو لەگەڵ ئەوەشدا شارێکی سەرسنوری یەو بەبەردەوامی ڕووبەڕووی شەڕو مەرگەسات بووەتەوە و لە هەموو دۆخەکانیشدا دانیشتوانی لە ئاوارەبوون بێبەش نەبوون , ئەوەندەش خۆمان دوورنەخەینەوە لەژیانی ئەو خەڵکە و باسەکانمان لە ساڵانی 1987بۆ 1988 کە دوو جار دانیشتوانی هەڵەبجەو دەوروبەری ئاوارەبوون , ئەویش سەرەڕای ساڵانی شۆڕشی ئەیلول و ڕاگوێزانە زۆرە ملێکەی ڕژێم کە هەموو دێهاتەکانی کوردستانی گرتەوە , کە گەیشتە زیاتر لە پێنج هەزار دێ , دێهاتەکانی هەڵەبجەش بێ بەش نەبوون . بەڵام ئەو دوو ئاوارەبوونەی 87 بۆ 88 ژیانی نێو ئۆردوگاکان بووە لە ئێران . دوای ڕاپەڕینی 1987 کە زیاتر لە چەند هەزارێک لە خێزان و دانیشتوانی ناوچەکەڕویان لە شاخ ناو, ژیانی ئۆردوگاکانیان هەڵبژارد, دوای جێگرکردنی خێزانەکانیان ئەوانەی توانای چەک هەڵگرتنیان هەبوو لەڕیزەکانی شۆڕش بوونە پێشمەرگە . کە ئەوکات ئێمە یەکێک بووین لەو خێزانانەی ڕوومان کردە ئێران , لەپاش چەند مانگێک , واتە لەدوای ڕاپەڕینی مانگی پێنجی 1987 بوو کە بۆ زیاتر لەدەمانگ کارەساتی کیمیابارانی بەسەرداهات لە 1988/3/16 . لێرەدا ئەوانەی لەهەوڵی دەربازبووندا بوون لەمەرگ و دەیان ویست خۆیان منداڵەکانیان ڕزگاربکەن , ڕوو لەسنور کەوتنە ڕێ , بەهەرحاڵ و پەلەقاژەیەک بوو و بەنیوە مردووی چ بەهۆی هێزەکانی پێشمەرگەوە بێت یان هێزەکانی ئێران , یان ئەو خەڵکەی خاوەنی سەیارە بوو بەوهۆیەوە خۆیان دەربازکرد و لەوانەش هەبوو بەسەیارەشەوە نەیان توانی دەربازبن , بەگەیشتنی دەربازبووەکان بۆ سنورەکانی ئێران دوای ماوەیەک گوازرانەوە بۆ ناو ئێران , لەگەڵ ئەوەشدا ئێران بەهیچ شێوەیەک ئامادەنەبوو بۆ ئەم وەزعیەتە , هەرچەندە کوردەکانی ئێران بەگشتی دەورێکی مەردانەو باشیان هەبوو لەهاوکاری کردنی ئەو خەڵکە پەنابەرە , کەهەمیشە ئەو کارە کورد پەروەریەیان لەیاد ناکرێت .

لێرەدا دابڕانێک لەنێوان ئەو خەڵکەدا ڕووی دا ئەوانەی لەناو شاردا بەمردووی بەجێمان و ئەوانەشی بە نیوە مردووی هێزەکانی ئێران ڕەوانەی نەخۆشخانەکانیان کردن , لەگەڵ ئەوانەش کە بۆ خۆیان توانیویانە گیانیان ڕزگاربکەن وگەیشتونەتە سەر سنورەکان بەهیچ شێوەیەک هەواڵی دوای خۆیان نازانن واتە ئەوانەی لێیان بەجێماون بێئاگان لەهەواڵ و

دەنگوباسیان, کەواتە منداڵەکانیان , کەسوکاریان ودۆستانیان لەکوێن و چیان بەسەرهاتووە ....؟؟

لەم جۆرە ڕوداوانەدا مرۆڤ واهەست دەکات کەخەونە و بەهیوایە زوو بەزوو بەخەبەربێتــەوە , بۆ ئەوەی دڵنیابێت کە ئەم ڕووداوە ڕاست نیە , واتە سەرلێ شێواندنێک کــە گــەلێک گرانــە بتوانی لەخۆت و دەوروبەرەکەت بگەیت و بزانی ئێستا لەچ قۆناغێکی ژیان دایت وپاشان بزانی پاشەڕۆژی بەرەو کوێ دەت بات ......کاتێک ئەو خەڵکە بەوشێوە مردویە گەیشتنە (نەوســود) بەپەلە حکومەتی ئێرانی دەستی دایە گواستنەوەی ئەو خەڵکە ڕاکردووە بۆ شارەکانی (پــاوە ــ هەرسین ــ سەنقور ــ کەنگاوەر) ئەمە لە ئوستانی کرماشان (پارێزگای کرماشان) و پاشان ئــەو خەڵکەکانەی لەدیوی ئەحمــەد ئــاواو مڵــەخوردەوە هاتبوونــە نــاوەوە ئــەوانیش ڕەوانــەی ئۆردوگاکانی (کامیاران ــ وەرمەهەنگ ــ هەزارخانی ــ شوێشە ــ دزڵی) کران, وەک ووتم ئێران بۆ هێرشە ئاوارەییە ئامادەنەبوو , ماوەیەک لەسنوری کرماشان دەستی نەدایە دروســت کردنــی ئۆردوگا و خەڵکەکە هەرچۆن بوو بەو شڵەژاویە برانــە قوتابخانەومزگــەوت وهەنــدێک لەوانــە ڕەوانەی (کرمان)

کرابوون , یان نەخۆشەکان لە نەخۆشخانەکاندا دانرابوو کە ڕێژیان لــە ئامــار نــەدەهات , دوای هەوڵی لایەنەکان و چون بــەدەم خەڵکیــەوە و گفتوگــۆ کــردن لەگــەڵ حکومــەتی ئێرانــی بــۆ چارەسەرکردنی کێشەی ئاوارەکان و دابین کردنی جێگای حەوانەوەیان , هەربۆیە ئێــران بەپــەلە دەستی دایە دروست کردنی ئوردوگاو هەڵدانی خەیمە و گواســتنەوەی خــەڵکی بۆیــان , لــەو هەڵوێستە بەپەلانەی پارتی بۆ بەدەنگەوە هاستنی ئەم ئاوارانــە و چارەســەرکردنی کێشــەو گیروگرفتەکانیان و کەم کردنەوەی ئازارو ئەشــکەنجەیان , لەســەر بــڕیاری (ســەرۆک مســعود بارزانی) لیژنەیەک بۆ سەردانی ئاوارەکان و بەدواچونیاندا ئامادەکرا بەسەرپەرشتی (هەڤــاڵ نادر هەورامی) و ئەندامیەتی هەڤالان (علی توفیق ــ عسمان بەڵخــەیی) , ئــەم لیژنەیــە زۆر بەپەلە و دوای دابەزینیان بۆ شاری هەڵەبجە لە ڕۆژی 3/17 دا هــەر هــەمان ڕۆژ دوای تــەواو بوونی کارەکانیان لەوێ ڕوویان لە ئێران کرد بەدوای ئەو خەڵکەدا , چوونی ئەم لیژنەیە بــەرەو قوتابخانەو مزگەوتەکان کە کوردە ئاوارە بووەکانیان تێدابووەو لەوێ بەناوی ســەرۆکی پــارتی وسەرکردایەتی و هەموو هەڤاڵ و ئەندام و پێشمەرگەکانیەوە سەرەخۆشیان لەو خەڵکە کــردوو دڵگرانی سەرکردایەتی پارتیان بەو کارەساتە دڵتەزێنە ڕاگەیاند و ئامادەی پارتیان نیشان دا بۆ خزمەت کردنی ئەوخەڵکە پەنابەرە ودۆزینەوەی چارەیەک بۆ باشکردنی گوزەرانیان لە ئاوارەیدا و ئەم کێشانەش لەگەڵ حکومەتی ئێرانی تاوتوێ بکرێت . دوای ئەو هەوڵ و کۆششەی پــارتی و سەرۆک بارزانی لەگەڵ حکومەتی ئێرانی بۆ دروست کردنی ئۆردوگاکان , بۆ جارێکی دی بۆ زیــاتر دڵنیابوون لە گوزەرانی ئاوارەبووەکان دوو لیژنەی تایبەت دروست کران بەمەبەستی سەردانی هەموو ئۆردوگاکــان , کەلیژنــەی یەکــەم بەسەرپەرشــتی هەڤــاڵ (مــەلا عبــدالرحمن قــازی) سەربەیەکێتی زانایانی ئاینی ئسلامی و هەڤاڵ (علی توفیق) کە ئەو کات بەرپرســی ڕێکخــراوی ئاوارەکان بوو , هەروەها هەڤاڵ (مەلا حەسەنی شاخی) کەبەرپرسی پەیوەندیەکانی پارتی بــوو لە ئوستانی کرماشان . لیژنەی دووەم هەڤاڵ (شێخ جعفر شێخ مستەفا) کە بەرپرســی لیژنــەی

ناوچەی هەڵەبجە بوو, هەڤاڵان (دیاری حسێن بەگ و شەهیدی هەمیشە زیندو ئەکرەم حەمەعلی وجەمال فەتاح) بوون . ئەم هەنگاوەش بووە مایەی دڵ خۆشکەرە بۆ ئەو خەڵکە ئاوارەیە , وەک بەسەرکردنەوەیەک کەهەرنەبێ بتوانرێ کەمێک لەخەم و مەینەتیان کەم بکرێتەوە .

ئەوەی لێرەدا گرنگ بێت وجێگای سەرنج ڕاکێشان بێ , ئەوکاتەی ئەم دوو لێژنەیە دەستی بەسەردان کرد بارودۆخێکی گەلێک دژوار کەوتە ئاراوە کە کاتی ڕاگرتنی شەڕی عێراق ـ ئێران بوو, هەموو لایەنەکوردیەکان لەودۆخەدا بوون کە بڕوایان بەشەڕی چەکداری نەمابوو و لەسنورەکانەوە هێزەکانیان کشانەوە ناو خاکی ئێران و دۆخەکان بەشێوەیەک گۆڕان کە هێزەکانی پێشمەرگە بە لێشاو لەو بەناو لێبوردنەی ڕژێم ڕوویان لە گەڕانەوە ناو خۆیان تەسلیم دەکردەوە , کەڕۆژانە لە سنوری قاسمەڕەش و سنورەکانی ترەوە ڕۆژانە دەیان پێشمەرگە ڕیزەکانی شۆڕشیان بەجێ دەهێشت و دەگەڕانەوە باوەشی ڕژێم . ئەمەش بووە مایەی شکەست بۆ هێزەکانی پێشمەرگە و خەڵکی گەیشتە ئەو بڕوایەی کە تەنانەت بڕوای بەخۆی نەمابوو , بەڵام پارتی بەپێچەوانەی ئەو بۆچونانەوە , هەر ئەوکات بوو هەستا بەکۆکردنەوەی هەموو هێزەکانی و لەچیاکانی (خواکوڕک) دوە دەستی دایە هێرش بردن بۆ سەر هێزەکانی ڕژێم , سەرۆک بارزانی ڕاستەو خۆ بۆخۆی سەرپەرشتی هێزە هێرش بەرەکانی پێشمەرگەی دەکرد , ئەو خەڵکە ئاوارەی هەڵەبجەش بەو هەموو نەهامەتی و ماڵ کاولی و سەرگردانیەوە بەوپەڕی مەردایەتی دەستی دایە کۆکردنەوەی هاوکاری و دانی خوێن و کۆکردنەوەی خۆراک و ئامادە دەربڕین بۆ بەشدار بوونیان لەو شەڕانەدا , هێزە قارەمانەکانی ئەو ناوچەیەش لەم شەڕانەدا ڕۆڵی هەرەبەرچاو کاریگەریان هەبوو لەگەڵ چەند شەهید و برینداریک , ئەم هاوکاری و ڕۆڵە بەرچاوەیان هەمیشە جێگای سوپاس و پێ زانین بووە .

ژیانی خەڵکی هەڵەبجە

دوای ڕاپەڕین

وەک لەبەشەکانی پێشوودا بەڕونی لەسەر هەموو دۆخەکان دواین و هەڵەبجەمان لەهەموو لاکانیەوە , بەکێشەو گیروگرفت و کارەساتەکانی و بارە سیاسی و کۆمەڵایەتی و ڕۆشنبیریشمان ڕونکردەوە . هەڵەبجە هەمیشە شارێک بووە لەو شارانەی کە غەدری لێ کراوە , هەردەم دووژمنان لە پلان و کۆسپ دانان دابوون , بۆ شێواندنی ڕەوتی ژیان لەم شارە و سەقامگیرنەبوونی دۆخەکان بەشێوەیەک کە سوود بە شۆڕشە پێشکەوتنخوازە کوردیەکان نەگات , دوای بۆمباران و وێرانکاریەکانی 1974 ـ1987 و کارەدڕندانەییەکانی حکومەتی ئێرانی دژی ئەم شارە کەپێش گەڕانەوەی لە هەڵەبجە دەستی کرد بەڕوخاندنی هەموو ئەو بینا بەرزانەی لە شاردابوون و کەوتنە تاڵانکردنی ئەو پێداویستی یانەی کە بەلایانەوە گرنگ بوون لەوانە (بڕینەوەی عەمودی کارەباکان و بردنی تەلەکانیان و مووەلیدەکانیان و چەندکارێکی دی کەدژ بەخەڵکی ئەم شارەبوو.

دوای ئەم کارە و هاتنەوەی ڕژێم ئەو خەونە دێرینەی کە ڕژێم خەوی پێوەدەدی , ڕۆژێک ئەم شارە وابەکاول بوونی ببینێ و دانیشتوانی ڕاگوێزراوبن , کەپێش وەخت بەم شێوەیە ئەم کارە ئەنجام دانی ئاسان نەبوو , هەربۆیە بەفرسەتی زانی و دەستی دایەکاول کردن و وێرانکردنی هەموو هەڵەبجە و دەستـــی کرد بەتەقاندنەوەی ماڵ بەماڵ و دوکان بەدوکان بەشێوەیەک کەمۆرکی شارستانیەت و بوونی وەک شارێک لەپێش چاو بسڕێتەوە ولەنەخشەدا ئەم ناوەڕەش بکاتەوە . دوای ڕاپەڕین وبەوشێوەی دانیشتوان بەهاوکاری ڕێکخراوە خێرخوازەکان توانیویانەهەرنەبێ ژورێک بۆبەڕێوەبردنی ژیانی ئاسایی خۆیان دروست بکەن , کەواتە دۆخەکان وای بۆ هێنایە پێش کەکارەکان گونجاوبوون و بەئارەزووی دڵی ئەوان بوو , بۆیە پێش وەخت هەموو ناوچەکەی دوای شاری (عەربەت) کردە ناوچەی قەدەغەکراو ورێگای نەدا خەڵکی بۆ جارێکی دی ژیانی خۆیی لەو شارەدا ئاسایی و ئاسودە دەست پێبکاتەوە , ڕژێم دوای بەناو لێبوردنەکەی بۆ دانیشتوانی هەڵەبجەو هەموو هێزی پێشمەرگە , خەڵکی هەڵەبجە زۆربەیان گەڕانەوە و پاشان ڕەوانەی ناوچەکانی هەولێرو موسڵ کران و ئەوانەش لەکاتی کیمیاباران دا لە هەڵەبجەدا نەبوون لەناوچەکانی زەڕایەن شارێکیان بۆ دروست کردبوون بەناوی (هەڵەبجەی تازە) کە ئەو ناوچەیە بە (مالوان) ناسراوە , بەم پێیە ڕژێم ویستی مۆرکـــی ڕەســـەنایەتـــی هەڵەبجە لەبناغەوە بن بڕبکات وکۆتایی پێبێنێت و ئەو سەرێشەیە لەکۆڵ خۆی بکاتەوە , ئەم خەڵکە بەم شێوەیە و بەبێهیوا دەستیکردە بەڕێوەبردنی ژیانی خۆی لەوجێگایانەی بۆی دانرا .

بەڵام ڕاپەڕینی ساڵی 1991 کە بووە ئاسۆیەکی گەش و ڕوناک بۆ دانیشتوانی ئەم شارەو جارێکی دی ئەو ماوەی بۆ ڕەخساندنەوە کە بگەڕێنەوە شارە خۆشەویستەکەی خۆیان ,

هەرچەندەئەم ڕاپەڕینە یەکێک لەو سەرکەوتنە مێژوویانەی کورد بوولە قۆناغی خەباتی سیاسی دا و لە لاپەڕە زێڕینەکانی مێژوودا تۆمارکراوە . هەڵەبجە بووەوە ناوچەیەکی ئازاد کراو دانیشتوانی بەوپەڕی ئاسودەیی و کامەرانیەوە گەڕانەوە جێگای خۆیان و دێهات و خاک و ئاوی باوباپیرانیان , بەڵام گەڕاوەیەک بۆسەر ماڵ و حاڵێکی کاول وویران , ئەوگەڕانەوەی کە نیوەی دانیشتوانی ئەم دونیا شیرینەیان بەجێ هێشت و مەینەتی ئەم ژیانەیان بۆ کەسوکاریان بەجێ هێشت .

سەیرە ڕۆژانێک ئەم شارە ژیانی ئاسایی بوو خەڵکی ئاسودەبوون , بەپەرۆشەوە بوون بۆ پەیداکردنی پارویێک نان بۆ منداڵەکانیان , هیوایەک هەبوو,ئایندەیەک دەبینرا,بەڵام ئەمڕۆ پێچەوانەیەخەڵکیگەڕاونەتەوەسەرئەو جێگایەیکە دایک وباوک وخوشک وبراومنداڵەکانی بەپێش چاوی خۆیەوە شەهیدبوون و تەنانەت جێ یادگاریەکیش لەو شارەدا نەماوە , تەنها شێوە بیابانێک , خەڵکی لەگەڵ ئەوهەموو دڵخۆش بوونەیان بە ڕاپەڕین و ئازاد بوونی کوردستان , هێندەش بەگەڕانەوەیان بینینی شارەکەیان و ئەو ماڵ وێرانی و کاول کاریەی بەسەری هاتووە نیگەران و نائارامی کردن , بەڵام هەمیشە خەڵکی ئەم ناوچەیە بە پەرۆشەوە بوون بۆ ئاوەدانکردنەوەو بنیادنان و بەرەوپێشەوەچوونی شار ستانیەت.

دوای چەند ڕۆژێک لە گەڕانەوەی خەڵکی یادی کیمیاباران هاتە پێش و دانیشتوانی هەڵەبجە لەو شارەی کەناونرابوو (هەڵەبجەی تازە) یادی ئەم ڕۆژە بەئازادی کرایەوە , بۆساڵی ئایندە واتە 1992/3/16 یەکەمین یادی کیمیاباران لە هەڵەبجەی شەهید کرایەوە کە لەسەرتاسەری کوردستانەوە جەماوەر بەشداری تێداکردوو ئەم یادە چەندین ڕۆژی خایاند و سەرکردەکانی کورد وهەموو ڕێکخراو کەسایەتی سیاسی و ڕۆشنبیری و خاوەن فکرو جەماوەرێکی زۆری کورد بەشداری تێداکرد, وەک لەم دوو وێنەیەدا بەدیارکەوتووە .

دوای دەست بەکاربوونی لیژنەکانی بەرەیکوردستانیو لەلایەن دانیشتوانی ئەم شارەو بەرپرسانی لایەنەسیاسیەکانەوە وابەپەسەند زانرا لیژنەیەک دروست ببێت بەمەبەستی ئاودانکردنەوەی هەڵەبجە.ئەم لیژنەیەش لەڕێگای هەڵبژادنەوەهاتەئاراوەبەناوی ((ئەنجومەنی ئاوەدانکردنەوەی هەڵەبجە)) , لەلایەن ئەم لیژنەیەوە سەرپەرشتی ئەو پڕۆژانە دەکرا کەبۆ ئاوەدانکردنەوەی هەڵەبجە دەهاتنە ئاراوە و جێ بەجێ دەکران , یەکەم هەنگاو ئەوەبوو کە ناو شار بەهۆی ئەو بۆمباران و تەقینەوانەی لەلایەن حکومەتی ئێرانی و عێراقیەوە ئەنجام درابوون , هەموو جادەکان و کۆڵانەکان پڕبوو بوونەوە و ڕێگای هاتووچۆو دەرچونی سەیارە بەهیچ شێوەیەک نەبوو , کە کۆسپێکی گەورەبوو بۆ بەڕێوەبردنی زۆربەی کاروباری هاووڵاتیان و کارەخزمەت گوزاریەکانی ڕێکخراوە خێرخوازیەکان, دوای کۆکردنەوەی هاوکاری لەلایەن بەرەی کوردستانی و خەڵکانی هەڵەبجەوە , دەست کرا بەپاک کردنەوەی شار , بەم پێیە لەماوەیەکی دیاری کراودا هەموو شار پاک کرایەوە .

لەلایەن زۆر لە ڕێکخراوە خێرخوازیەکانەوە دەست کرا بەدروست کردن و تازەکردنەوەی ئەوقوتابخانەونەخۆشخانانەی هەڵەبجەودەست بەکاربوونیان بۆ دووبارە خزمەت کردنەوەی

هاوولاتیان , لەگەڵ دروست کردنەوەی مزگەوتەکان و چەند بنایەک لەشاردا و پاشان پرۆژەی کارەبا بۆ شاری هەڵەبجە بەئەنجام گەیاندرا , ئەو ڕێکخراوانەشی تایبەت بوون بە هەڵگرتنەوەی مین لەناوچەکانی هەڵەبجەودەوروبەری بەهاوکاری خەڵکی ئەم ناوچەیە هەوڵی زۆر درا بەمەبەستی پاک کردنەوەی هەموو ناوچەکەو وبەشێوەیەکی بەرفراوان توانرا ئەم کارە بەئەنجام بگەیێنرێ و خەڵکی بتوانن بەبێ ترس سەردانی ئەرزو ئاوی خۆیان بکەن و دەست بەدروست کردنەوەی باخەکانیان بکەن و ئەرزە ووشک بووەکانیان سەوز بکەونەوە . لەگەڵ ئەوەشدا خەڵکی دێهاتەکانی دەوروبەری بەهەمان شێوە گەڕانەوە ناوچەکانی خۆیان و دەستیان دایەوە دروست کردن و بنیادنانەوەی دێهاتەکانیان و دەست پێکردنەوەی ژیانی ئاسایی خۆیان .
دیسان ئەم شارە هەر مەرگەسات و شەڕو کێشە هەمیشە ڕووبەڕووی دەبێتەوە , دوای ماوەیەک واتە بۆ چەند ساڵێک پاش دروست بوونی حکومەتی هەرێمی کوردستان لە ساڵی 1992 , خەڵکی کوردستان و دانیشتوانی هەڵەبجە بەهیواوە لە ڕارودۆخەکانی کوردستانیان دەڕوانی و ئومێدەواربوون ئەو نەهامەتی و مەرگەساتانە کۆتاییان بێت , لە سایەی ئەم ئازادی و حوکمەی کوردا بەسەربەستی و کامەرانـــی بژین . بەڵام ئــەوەندەی نەبرد شەڕی براکوژی و ئاڵۆزی بارودۆخەکان کەوتنە گۆڕێ و مەسەلەکان مەودایان بەشێوەیەکی دی وەرگرت و هیواو ئاواتەکان پوکانەوە , هێشتا ئێش و ئازارەکان ساڕێژ نەبووبوون , ئاسەواری مەرگەسات و کاول کاری کۆتایی نەهاتبوو , بۆ جارێکی دی ئەم جارەیان لەژێر فەرمانڕەوایەتی لایەنەکوردیەکان و حکومەتی هەرێم دا ئەم شارە کەوتەوە بەرهێرش و پەلاماردان و شەڕ بووە مەیدانێکی تری زۆران بازی وشەڕی نێوان بزوتنەوەو یەکێتی و پاشان پارتی و یەکێتی , ئەم ناوچەیان گرتەوە .
هەرچەندە ئەو ماوانەی کە هێزەکانی پارتی دیموکراتی کوردستان لەم سنورەدابوون و فەرمانڕەوایەتیان دەکرد , زۆر هەنگاوی باش نران بۆ ئاوەدان کردنەوەی هەڵەبجە , ئەمەش دەگەڕێتەوە بۆ دڵسۆزی و خەم خۆری هەڤاڵانی بەرپرسی پارتی لەناوچەکەدا کە زیاتر ڕۆڵی هەڤاڵ (عارف تەیفور) وەک بەرپرسی قیادەی مەیدانی کرکوک ـ سلێمانی و هەڤاڵانی تری بەرپرس لەناوچەکەدا لەوانە بەرپرسانی لقی 2 و لقی 3 هەڤاڵان (شەهیدی هەمیشە زیندو محی الدین رحیم , نوری حەمە علی) و بەڕێز قائیم قامی هەڵەبجە (شێخ جعفر شێخ مستفا) و زۆربەی پیاو ماقوڵانی شار کە ئەوانیش ڕۆڵی دیارو بەرچاویان هەبوو لە هەڵسوڕانی کارەکاندا .
لەوکارە دیارو بەرچاوانەی پارتی بۆ ئەم ناوچەیە ئەوە بوولەلایەن سەروکی پارتیەوە , بەڕێز (کاک مسعود بارزانی) بەوە مەبلەغی 35300 سیوپێنج هەزارو سێسەد دۆلاری پێشکەش کرد بۆ تەواو کردنی پرۆژەی ئاوی ئەحمەد ئاوا و ڕاکێشانی بۆ هەڵەبجە , ئەم کارەش لەڕێگای قیادەی مەیدانی کەرکوک ـ سلێمانیەوە و هاوکاری کۆمەڵەی ژیانەوەی هەڵەبجە , دەست درایە جێبەجێ کردنی ئەم پرۆژەیە .
ئەو پرۆژەیە لەسەددا85 ی لەماوەی دووساڵ دا بەئەنجام گەیشت, هۆی تەواو نــەبــوونــی دەگــەڕێــتەوە بـــۆ دژایەتی کردنی دەسەڵاتــی ئــەوســـای سلێمانی (یەکێتی) کە بەهەموو هێز یان هەوڵی جێبەجێ نەبوونی ئەو پرۆژەیان ئەدا ...... هەڤاڵ (شێخ کەریم علی محمد) وەک

ئەندامی لیژنەی جێبەجێ کار دەڵێ (......: زۆر هەوڵماندا بۆری 16 یان 14 یان 10 ئینجمان بدەنێکەلە مەخازنیسلێمانی زۆر هەبوو , بەڵام نەیان دا ...... لیژنەیەک لە ئەنجومەنی شارەوانی هەڵەبجە بۆ ئەو مەبەستە چونەلای (مام جەلال) و پارێزگارو بەرپرسی مەڵبەندی سلێمانی یەکێتی و نەتوانرا ئەوکێشەیە چارەسەربکرێت ئەویش دابین کردنی ئەوبۆریانە بوون کەلێمان براببوون ... دواتروتمان بە فروشتن بماندەنێ بەڵام بەوەش رازی نەبوون ,, نەبوونی بۆری بوەهۆی ئەوەی ماوەی3 کیلۆمەرکەمابوو بەبێ بۆری بمێنێتەوە و پرۆژەکە بەئەنجام نەگات. کاتی گەڕانەوەمان لەو ماوە کورتەدا بۆ سلێمانی ... زوو بەزوو ئیعلانی مناقسەیەکمان کرد بۆ تەواوکردنی بەڵام دۆخەکان ماوەیان نەدا ...). لێرەدا ئەو ڕاپۆرتەی لیژنەی جێبەجێکاری ئەم پرۆژەیە دەخەینەڕوو لەسەر چۆنیەتی بەئەنجام گەیاندنی کارەکان ......بێگومان ئەم ڕاپۆرتە ئاراستەی سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان کراوە بەو پێیەی کەبەڕێزیان مەبلەغێک پارەی بۆ بەرێوەچونی ئەم پرۆژەیە تەرخان کردوە ئەمەش دەقی ئەو ڕاپۆرتەیە ....} پاش ئەوەی مەبلەغی(35300 $) سی و پێنج هەزاروسێ سەد دۆلار, لەلایەن بەڕێزتانەوە تەرخان کرا بۆ جێبەجێکردنی پرۆژەی گەیاندنی ئاوی خواردن لەسەرچاوەی زەڵمەوە بۆ شاریهەڵەبجەی شەهید , قیادەی مەیدانی کەرکوک ـ سلێمانی بەڕێز, هەستا بە پێک هێنانی لیژنەیەکی باڵای ئیستشاری لە خەڵکانی شارەزاو کەسایەتی ناسراوو لایەنە سیاسیەکانی ئەو سنورە ... لە ئاهەنگێکی خنجیلانەو پڕەماس دا لیژنەی ئیستشاری لیژنەیەکی جێبەجێکاری بۆ پرۆژەکە پێک هێنا , لەهەمان ئاهەنگ دا لیژنەی جێبەجێکار پەیمانی جێبەجێکردنی ئەو پرۆژە گرنگەی داو سوێندی خوارد کە بەوپەڕی ئەمانەت و دەست پاکی یەوە ئەو کارە مەزن وپیرۆزە لە ئەستۆ بگرن , کەبووە جێگای خۆشحاڵی و ڕەزامەندی هەڤاڵانی بەرپرس و گشت ئامادەبوان , لیژنەی جێبەجێکار هەستا بە تەنزیم کردنی کشوفاتی فەنی و پێویست وپاشان دابەش کردنی پرۆژەکە بۆ چەند قۆناغ , دواتریش ئیعلان کردنی بەگوێرەی قانونی مقاوەلاتی عێراقی و (المناقصه السرته) قۆناغ بە قۆناغ و بەم شێوەیە .... قوناغی تەکەم : بریتی بوو لە چاک کردنەوەو ڕاکێشانی بۆری قەبارەی 400 ملم بەدرێژای13,250 کم , تێچونی ئەم قۆناغە بریتی بوو لە (106975) سەدوشەش هەزارو نۆسەدوحەفتاو پێنج دینار .... قوناغی دووەم : بریتی بوو لە هەڵکەندنەوەو دانانی بۆری قەبارەی 400 ملم بە مەسافەی 3کم , تێچونی ئەم قۆناغە بریتی بوو لە (277495) دووسەدوو حەفتاوحەت هەزارو چوارسەدوو نەوەدوو پێنج دینار ....قوناغی سی هەم : ئەم قۆناغە بریتی بوو لە دروست کردنی ئەمباری (دانانی بۆریەکان تا دێی زەڵمی ئەحمەدئاوا)

(خزان) ئاوبە قەبارەی 750 م3 بڕی تێچونی ئەم قۆناغە(195000)سەدوو نەوەدوو پێنج هەزار دینار قوناغی چوارەم : بریتی بوو لە ئیشی بیناسازی پرۆژەکەو ئیدارەو ژوری تعقیم و سیاجی ئەمبارەکە , تێچونی ئەم قۆناغە بریتی بوو لە (174046) سەدوو حەفتاو چوار هەزارو چل و شەش دینار ....قوناغی ئێنجەم : بریتیبوو لەدەرهێنانەوەی3کم بۆری (دکتایل) لە

ئۆردوگازۆرە ملێ یەکـان , تێچونـی ئەم قـۆنـاغە بریتی بـوولە (بنایەی ئیدارەو مخزن وحەدیقەیەک وتەنکیەکی گەورە)

(108196) سەدووهەشت هەزارو سەدوو نەوەدوشەش دینار .... قوناغی شەشەم : بریتی بوو لە دانانی مسافەی 3کم بۆری 300ملم لە نێوان سەرچاوەی زەڵم تا نزیک گوندی ئەحمەد ئاوا , ئەم قۆناغە دادەنرێ بە گرنگترین و زەحمەت ترین قۆناغی ئەم پرۆژەیە لەبەر سەختی شوێنەکەو زەحمەتی کارکردن , تێچونی ئەم قۆناغە بریتی بوو لە (123800) سەدوو بیست و سێ هەزارو هەشت سەد دینار , هەر لە چوارچێوەی جێبەجێ کردنی ئەم قۆناغەدا هەڤاڵی بەڕێز (کاک عارف تیفور) بڕی (20000) بیست هـەزار دیناری تـەرخـان کـرد بـۆ ڕاکێشـانـی جـادەی نێوان گـوندی زەڵـم و سەرچاوەی ئاوەکە ...

قوناغی حەویەم : بریتی بوو لە پەیوەست کردنی (ربڵ) ئەمباری ئاوەکە بە توری (شبکە) ناوشارەوە بە چوار هێڵ , تێچونی ئەم قۆناغە بریتی بوو لە (68000) شەست و هەشت هەزار دینار کە لە میزانیەی مەکتەب سیاسی سێ (م.س3) ی بەڕێز سەرف کرا , چونکە خاریجی کەشف بوو .

قوناغی هەشیەم و کویای : ئەم قۆناغەبریتی بوو لە ڕاکێشـانـی 4,150 کم بۆری لـە نێوان گـونـدی ئـەحمەد ئـاواو گـونـدی دێ کـۆندا (نزیک جـادەی گشتـی خورماڵ ــ بیارە) دا .

جێبەجێکردنـی ئـەم قۆناغە بەهۆی نـەبوونـی بۆری پێویست دواکەوت, ئەویش بەڕێگانەدانی دەسەڵات داری سلێمانی بۆ گەیاندنـی بۆری بۆ هەڵەبجەی شەهید, پاشان بەستنەوەی هەڵەبجە (بەستنی قوفڵ بەحەوزەکەوە لەو فەترە ئازادیەدا بە شاری سلێمانیەوە پاش بۆشەبەکەی ناو شار)

1996/9/9 دەست کرا بەڕێکخستنی کەشفی پێویست . ئەوەبوو ئیعلانی بۆکرا کە ڕۆژی 10/10 لە دیوانی قائیمقامیەتی قەزای هەڵەبجە بە(مناقسەی سڕی) بدرێتە قۆنتەرات , بەڵام لەبەر باری نائاسای وگۆڕانکاریەکان نەتواندرا جێبەجێ بکرێت . ئێستاش (ینک) وەک دەسەڵاتی ناوچەکە لەهەوڵی جێبەجێکردنی ئەو قۆناغەن , وەک ئاگادارین بۆری پێویستیان بۆ نەقڵ کردووە لە ڕێگەی دائیرەی ئاوی سلێمانی یەوە , بەڵام برایانی بزوتنەوەی ئیسلامی لەڕێگەی جوتیارەکانی ناوچەکەوە کۆسپیان بۆ دروست کردون و ئەوانیش پاشەکشەیان بە هەموو ئامێروکەل وپەلەکانیان کردوون و بەڕای ئێمە جێبەجێکردنی ئەم قۆناغە (250000) دووسەدوپەنجا هەزار دیناری دەوێت ...... لەهەمان کات دا بەتەوجیهی بەڕێزتان و ئەرکی (م.س3) بەڕێز دوو قۆناغ لە کۆنکرێت کردنی شەقامەکانی نێوشاری هەڵەبجە جێبەجێکرا بەشێوەیەکی فنی بەرزکە بووە جێگای سـەرنج ڕاکێشـانـیهـەمـووان و شـانـازی بـۆ پـارتـیمـان وەبـەم شێوەیە....:

قوناغی تەکەم: بریتی بوو لە کۆنکرێت کردنی (3000)م2 سێ هەزار مەتر مربع کە (287000) دووسەدو هەشتاو حەوت هەزار دیناری تێچوو .

قوناغی دووەم : بریتی بوو لە کۆنکرێت کردنی (2800) م2 کەمەبلەغی (260000) دووسەدو شەست هەزار دیناری تێچوو .

لیژنەی جێبەجێکار پێک هاتبوو لەم هەڤاڵانەی لای خوارەوە ......:

1. محی الدین رەحیم ... لێپرسراوی لقی12 ـ سەرپەرشتیاری ئیداری
2. جعفر شێخ مستەفا ... قایمقامیهەڵەبجەی شەهید ـ سەرۆکی لیژنە
3. عمر عینایەت ... ئەندازیار ـ سەرپەرشتی هونەری
4. کەریم علی محمد ... بەرپرسی ئیدارەی م.س3 ـ ژمێریار
5. نوری محمد سعید ... بەڕێوەبەری شارەوانی ـ ئەندام
6. مهدی غفور ... بەڕێوەبەری ئاوی هەڵەبجە ـ ئەندام

بەم ڕاپۆرتەمان بەڕێزتان ئاگاداردەکەین کە لە سەداهەشتاوپێنجی پرۆژەکە بەئەنجام گەیشتوە و بەشێوەیەکی فنی بەرزوسەرکەوتوو بە شاهیدی هەموو لایەک گشت ووزەو توانای بۆ بەکارهاتووە بەگیانی لەخۆبوردن و دڵسۆزی تەواومان بۆ بەڕێزتان و ڕێبازی پیرۆزی بارزانی نەمر , سەربەرزین بەئەنجام دانی ئەم کارە شاکارە کەمایەی خۆشحاڵی جەماوەرەو بەسەرووەریەکانی پارتی لە قەڵەم دەدرێت . لەگەڵ ئەوپەڕی ڕێزو حورمەت ئەوەشمان لەیاد نەچێت دوای ئەوەی ئەنجومەنی ئاوەدانکردنەوە بەهۆی دروست بوونی حکومەتی هەرێمەوە ئەم لیژنەیە هەڵوەشێنرایەوە و دواتر (کۆمەڵەی ژیانەوەی هەڵەبجە) دروست بوو لە ساڵی 1992 بەڕەسمی لە ڕێگای حکومەتەوە مۆڵەتی کارکردنی پێدراو دواتر لە ساڵی 1996 دا بۆ یەکەم جار ئەم کۆمەڵەیە هەڵبژاردنی ئازادی بۆکرا , کە هەوڵ و کۆششی دەدا بۆ جێبەجێکردنی چەند پرۆژەیەک بەمەبەستی ئاوەدانکردنەوەی هەڵەبجە, بەڵام سەرەڕای ئەم هەموو هەوڵ و تەقەلایانەی کەدەدران هەڵەبجە تائێستا شارێکە خراوەتە پشت گوێ و بارودۆخەکانی کوردستان بوونەتە گەورەترین کۆسپ لە ڕێگای ئاوەدانکردنەوەو بنیادنانەوەی ئەم شارەو هەربۆیە کاتێک بەسەردان ڕوو لەم شارە دەکرێت بەهیچ شێوەیەک سیمای شارستانیەتی پێوەدیارنیە .ئەمەش نابێتە تاوانی ئەو خەڵکە بەش مەینەتە, بێگومان دۆخەکان و ئەو ژیانە داسەپاوە وای دەوێ کە گوزەرانی ئەم خەڵکە لەم چوارچێوەیەدا بسوڕێتەوە و هیچ گۆڕانێک لە مەسەلەکاندا نەبێت و گومان لەوەشدا نیە ئەم جۆرەکارانە بەدەستی ئەوانە ئەنجام دەدرێ کە هەمیشە دژی پێشکەوتن و شارستانیەتن و نایانەوێ ئایندەی ئەم شارە ڕوولەگەش بوون و درەوشانەوە بنێت . کە زۆرنمونەش هەن و دەتوانرێ ئیشارەت بەناوەکانیان بدرێ کە ئەمڕۆ لەسەر ئاستی دونیا دا دەتوانن کاری گەورە ئەنجام بدەن , بەڵام لەبەر پاراستنی بەرژەوەندیەکانی ووڵاتەکانیان و ووڵاتانی تری ناوچەکە هەرگیز خۆڵەکاری خزمەتگوزاری و مرۆڤایەتی نادەن . ئەمەش نەک تەنها ئەو چەند کۆمەڵە دەزگاو ڕێکخراوانەی کە بەناو خۆیان تەرخان کردووە بۆ بەڕێوەبردنی کاری مرۆڤایەتی و خزمەتگوزاری , بگرە ئەو سەرکردەو کەسایەتی یە گەورانەش سەرقافڵەی ئەوانەی کە دژی بەرقەراربوونی ئاشتین لەژیان و ئەو دروشمە چەواشەکاریانەشی کەدەیڵێن تەنها بۆ سەرلێ شێواندنەو هیچی تر , نمونەیەکی زیندو لەسەر کێشەی هەڵەبجە کە ڕۆژنامەنووسێک لە تەلەفزیۆنی ئاسمانی کوێتەوە ڕیپۆرتاژێکی فراوانی لەسەر کارتێکردنی ئەو کیمیایە بۆ سەر پاشەڕۆژی خەڵکی هەڵەبجە و پاشان دۆزینەوەی ئەو نهێنیانە لە نەخۆشیەکانی شەڕی کەنداو کەچەند سەربازێکی

ئەمەریکی تووش بوون , کە پێم وایە هۆی سەرەکی ئەم سەردانەو گەڕان بەدوای ئەو هۆکارانەدا تەنها مەبەست ئەو نەخۆشیانەی شەڕی کەنداوە , نەک بۆ نەخۆشیەکانی کیمیابارانی هەڵەبجەی شەهیدە , بەڵام ناچارن لەژێر ئەو پەردەیەدا بێنەپێشەوە بۆ ئەوەی خەڵکی سادەو ساکاری هەڵەبجەی شەهید چەواشەبکەن و کارەکانی خۆیان بەئەنجام بگەیەنن و پاشـــان گرنگ نیە ئایندەی هـــەڵەبجەو منداڵانی بەرەو کوێ بچێت ....!!!!

ئەو ڕۆژنامەنووسە لە واشنتۆن پرسیارێک لە (رالف ئیکیوس) سەرۆکی پێشوی (الانسکوم) ... لیژنەی چاودێری چەکە کۆمەڵ کوژەکانی حکومەتی عێراقی , دوای نیشان دانی ئەو کاسێتەی لەسەر وەزعیەت و ژیانی دانیستوانی هەڵەبجەو کەمێک لە ڕووداوەکانی پێشوو و ووتی ....:

ئەمە شتێکی سەیرە ..!! بەوپەڕی بڕواوە پێم وابووە خەڵکی هەڵەبجە هاوکاری دەکرێن لەلایەن (کۆمەڵگای نێونەتەوەیی و ڕێکخراوی تەندروستی جیهانی) یەوە . دواتر پرسیاری ئەوەی لێکرا ئایا ڕێکەوتنێک لەنێوان (الانسکوم وعیراق) دا هەیە کەناوی ئەو کارگانەی لەم جۆرە گازانەیان دروست کردووە و داویانەتە عێراق نەخرێتەڕوو ......؟

وەڵام وابوو... : هیچ ڕێکەوتنێکی وانیە ... بەڵام بەڵگەنامەکانی نەتەوەیەکگرتووەکان ئەوە ئاشکرادەکەن کە ڕێکەوتنێکی لەو جۆرە هەیە .

دواتر ووتی ... : ئەو بڕیارەی لەگەڵ (الوکالە الدولتە للـاقە الزرتە) ئێمە لەکاتی چاودێری کردن و گەڕان دا ناوی ئەو کارگانە دەشارینەوە و ئاشکرایان ناکەین , ئەوەش لەبەر ئەوەی زانیاری زیاترمان دەست کەوێ , چونکە تۆ وەکو ڕۆژنامەنووسێک کە لێکولێیەوە لەگەڵ کەسێک یان سـەرچاوەیەک دەکـەیت, بۆیە تۆ نـاوی ئـەوکەســە یان ســەرچاوەکە بەدیار ناکەیت و ئەگەر کردیشت , بێگومان ویستراونابی و چی تر جێگایەک و سەرچاوەیەکی تر نابینیتەوە بڕواو متمانەت پێبکات , ئەمەش ڕێگاو بڕوای ئێمە بووە بۆ پاراستنی ناوی ئەو سەرچاوانەی کە پاشەڕۆژین لەگەڵمان , ئەگەر ئێمە باسی کارگەیەکی گەورەمان کرد لەووڵاتێک لە ئەوروپای ڕۆژئاوا دڵنیات دەکەم کە حکومەتی ئەو ووڵاتە هەرگیز لێمان نابووڕێ و پاشان بڕیاری سزا بەسەر ئەو کارگەیەدا بسەپێنرێ کە ئەمە دەبێتە زیان بۆ بەرژەوەندیە ئابوریەنەتەوەیەکان .

ڕۆژنامەوان ...... پێت وانیە ئەمە شەرمەزاری بێت بۆ تۆ بەناوی هەموو دانیشتوانی ئەو ووڵاتانەوە پشتگیری و هاندانی بازرگانی کردن بیت لەم مەجالەدا ..واتە .. سەرچاوەیەک بیت بۆ بڵاوبوونەوەی گازی کوشندەو کۆمەڵ وکوژ. ...؟ . وەڵام ... : بەپێچەوانەوە , بڕوام وایە ئەوەی ئێمە هەولی بۆ دەدەین ڕاگرتنی ئەم جۆرە بازرگانیانەیە.

ئەمانەی سەرەوە ڕاو بۆچونی یەکێک لەو نمونانە بوو کە بەهەزارەهای لەوانە هەیە و ڕاو بۆ چەنەکانیان هەرجارێک کیمیابارانێکی تری هەڵەبجەیە , واتە سەددام جارێک ئەو شارەی کیمیاباران کرد بەڵام ئەوانەی هەمیشە بەرژەوەندیە ئابوری و نەتەوەییەکانی خۆیان دەپارێزن سەدان جار هەستاون بە کیمیاباران کردنی هەڵەبجەی ستەم دیدە ...... زۆر بەئاشکراوی شەرم نایان گرێ لەوەی کە دەزانن کێ و چۆن ئەو گازانە دراونەوتە حکومەتی عێراقی و لەوانەشە ئەو کاتانە زانیاری تەواویان هەبوویێت , بەڵام ئەوکات بەرژەوەندی یە ئابوریەنەتەوەییەکانیان ڕێگای نەداون ئەو دەرگایە لە عێراق دابخرێت , ئێستاش پاراستنی ئەو

بەرژەوەندیانە بە پێچەوانەوەیەو ئەو کارانەی کەدەیکەن لەبەر خاتری چاوی کاڵی ماڵانی عێراق نیە ...

هەر ئەو تەلەفزیونەی کە ئەو بەرنامە تایبەتی‌یەی پەخش کرد, دیسان ئەوانیش ڕۆژێک بوو هەرگیزدانیان بەوەدا نەدەنا کە عێراق بەوکارە دڕندانەیە هەستابێ و ڕایان وابوو کە ئەو کارە ئێران کردوویەتی و تاوانبارکردنی عێراق بەلایانەوە کفربوو ...... بۆ ......؟
ئێستاش دوژمنی عێراقن و فرمێسکی تیمساحاوی بۆ کورد و منالانی هەڵەبجەو عێراق دەڕێژن ...

ڕادەی کارتێکردنی کیمیاباران و

زیانە پاشە ڕۆژییەکاني

پێش یانزە ساڵ خەڵکی هەڵەبجە لە هێڵی بەرامبەری نێوان شەڕی عیراق ـ ئێران دا بوون , سەرەڕای ئەو نەهامەتی و سەرگەردانییەی ڕۆژ لەدوای ڕۆژ بەهۆی ئەو شەڕە داسەپاوەوە توشیان دەبوو , ژیانی ئەو خەڵکە ئاسایی بەڕێوە دەچوو , نەیان دەزانی کەوا دەبنە سوتەمەنی ئەم شەڕە نەفرەت لێکراوە ...... گازی (ڵازی ستانتدو خەردەل و ڵازی (اعقاب) و سارتن و یابون و (فی ـ اکس) و ستانۆرتن ـ چتدرژرتن و سومان و فوزوجتن ....هید) دیاری بەهاری ساڵی 1988 بوون بۆ منداڵانی هەڵەبجە , بەڵام ئەم دیاریە تەنها بۆ چەند ساتێک و چەند ڕۆژێک نەبوو , بگرە ئەم خەڵاتە بۆ نەوەکانی ئایندەشە , کەبەچاوی خۆیان ئەم کارەساتەیان نەدیووە . لەساڵی 1991 بەهۆی بەرپابوونی شەڕی کەنداو بڵاوکرایەوە کە گوایە ڕژێم چەکی کیمیایی بەکارهێناوە و چەند سەربازێکی ئەمەریکی تووشی چەند نەخۆشیەک بوون کە ئێستا جێگای باس وخواسەو نەتوانراوە بەشێوەیەکی ئاشکرا و ڕوون هۆیەکانی دیاری بکرێن و چارەسەری ئەم جۆرە نەخۆشیە ترسناکە بکرێت , ئەمەش کرایە کارێکی ڕاگەیاندنی گەورەی جیهانی و ڕووبەڕووی ڕژێمی عیراقی پێبوونەوە و گرنگی تەواوی پێدرا ...... بەڵام ئەو ڕۆژانەی پێنج هەزار کەسی بێتاوان لەژن و منداڵ و پەککەوتە بوونە قوربانی خواستە گڵاوەکانی دوژمنانی مرۆڤایەتی , کـەسێک نەبوو دان بەم تاوانەی ڕژێم دابنێ , بەڵام ئەمڕۆ نەخۆش کەوتنی ئەو چەند سەربازە بەلایانەوە گرنگ ترە , هەر ئەم هۆیەش وایی کرد کە هەوڵ بدرێت ئەو نهێنیانەی شەڕی کەنداو بدۆزرێنەوە . هەربۆیە لە ساڵی 1998 دا بۆیەکەم جار لەم ئاستەداو بەم شێوەیە بەدوای نهێنیەکانی مەرگەساتی کیمیابارانی هەڵەبجەی شەهید دا بگەڕێن ...... ئەویش پرۆفیسۆرە(کریستین غوسدن) (راچدە علم الورائە بجامعە لتفربول و مسیشارە الحکومە البرتڵانتە) سەردانێکی هەڵەبجەی کرد بەمەبەستی گەڕان بەدوای پاشماوەو کارە درێژخایەنەکانی ئەم چەکە کۆمەڵ کوژانە و کارتێکردنی لەنەوەکانی داهاتوو ... لەوانە زۆربەی ئەو نەخۆشیانەی کە تووشی دانیشتوانی ئەم شارەبوون دوای چەند ساڵێک لە ڕوودانی ئەو کارەساتە و پاشان کارتێکردنی لەسەر منداڵان و ئەوانەش کە تائێستا لەدایک نەبوون .

یەکێک لەو منداڵانەی کە تەمەنی شەش ساڵ بووە و ئێستا شێت بووە و قسەناکات و ئاگاداری ئەم دونیایە نیە , ئەویش پاشماوەی خێزانێکە لەگەڵ باوکی ... دواتر نەخۆشیەکانی پێست وەکو (اللّفح البشع) بەشێوەیەک کە دەبێتە هۆی شێواندنی لەش , کەچارەسەر ناکرێت , تەنانەت بە (بالمپادای الحتوتە) یان (الکوریتزن) و هەر شتێکی تری لەم جۆرە .

کارتێکردنەکان زۆر لەوە زیاترن کە بەتەنها کاریان لــە پێستــی مرۆڤ کردبــێ لەوانە یەکێک کە بۆنی گازی (اعقاب) ی کردوەو بۆماوەی دوو ڕۆژ بێهۆش بووە و دوای دووساڵ تواناى ڕاگیرکردنی ماسولکەکانی نەماوەو ئێستا هەمیشە لە جێگادا کەوتووە .

لەگەڵ تووش بوونی خەڵکی بەنەخۆشــیسەرەتان , تەنها لە یەکێک لە کۆڵانەکانیئەم شارەدا (10) کەس تووشی ئەم نەخۆشیە بوون و بۆچارەسەری هیچ ڕێگایەکی ئەوتۆی پێشکەوتوو نیە و تەنها چارەیەک بەکارهێنانی چەقۆیە لە نەخۆشخانەکانــی ئەم شارەدا بەکاردێن(چەقۆی نەشتەرگەری) (یەکێک لە نەخۆشیەکانی پێست) نەخۆشی (السرڵان القولون) یەکێکە لەو نەخۆشیانەی کە لەهەموو ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دا بەدەگمەن بەدیار دەکەوێ , بەڵام لە هەڵەبجەی شەهید دا زۆر بڵاوە و خەڵکی بەڕێژەیەکی زۆر تووشی دەبن , لەهەمان کات دا هەندێک لەو خەڵکانەی کە بەر کیمیایی کەوتوون و ڕزگاریان بووە ئێستا تووشی دووجار بینین بوون و کێشەیان بۆ هاتووەتە پێش لەڕۆیشتن و هەندێکیان تووشی (بورم بالمغ) بوون .

شتێکی ســەیرو ترســناک لــەنێوان منداڵانــی تازە لــەدایک بوودا ڕوودەدات , لەوانە لە دوانزە منداڵی لەدایک بوو یەکێک توانای ڕۆیشتن و دانیشتنی نابێ , هەروەها نەخۆشی سەرەتان بەڕێژەیەکی چاوەڕوان نەکراو زوو بەزووی تەشەنەکردنی ئەم نەخۆشیە لەنێو منداڵانی هەڵەبجەداو ... بەپێی ڕاپۆرتی دکتۆرەکان کەڕێژەیەکی گەورە بەخۆیەوە دەبینێ و ترسیشی لەوەدایە ئەم ڕێژەیە ڕۆژ لەدوای ڕۆژ ڕوو لەزیادبوون دەنێت . هەرچەندە بەپێی ئەو لێکۆڵینەوانەی کە ئەنجام دراون سەبارەت بە ئایندەی دانیشتوانی ئەم شارە و ئەو پێشهاتە دوورانە کە بەدیاربوون لەسەر ئەم شارە, واڕادەگەیەنن ...... ئەوگۆڕستانە بە کۆمەڵانەی کە ڕێژەیان (500) بۆ (1000) کەس دەبن , پێکەوە نێژراون , کەچەندین گۆڕستانی بەکۆمەڵی لەم جۆرانە لە هەموو دەوروبەری شاردا هەیە ..., بێگومان ئەو شەهیدانە دوای ماوەیەکی زۆر لە کۆڵانەکان و ژێرزەمینەکان ماونەتەوە و دواتر هەڵگیراون و براونەتە گۆڕستانەکان و شاردراونەتەوە , بۆیە ئەو ماوەیە چەندین مکرۆبی ژەهراوی چوونەتە گیانیان و ئەو لاشانەی پیس کردووە و ئەمەش بوەتە هۆی شێواندنی ئەرزو و ئاوی ژێر زەوی ئەم شارەو ژەهراوی بوونی.لەوانەش زیندوترین نموونە زۆربەی ئەو باخانەیکە پێش کیمیاباران باشترین و چاکترین باخی بەروبووم بوون , بەڵام ئەمڕۆبوونەتەشێوەبیابانێک وهیچ گژوگیایەکــی لێ ســەوزنابێتەوە, لــەهــەمــان ڕوانگــەشــەوە وادەبینرێ کەئەم هێرشە لە بەهاردا بووە و دیسان وەک چۆن ئەو مرۆڤانە بوونەتە قوربانی ئەم کارەساتە بەهەمان شێوە گیاندارانی دیش بێبەش نەبوون و زۆربەی مەڕومالات و باڵندەکان بەر ئەم شاڵاوەدەکەون و نموونەشمان ئەم وێنەییە . بەهۆی لەناوچوونــی باڵندەکانەوەڕێژەی مارلەدەورو بەری شارو لــەناوشــاردا زیــادی کردووە کەجاران بــەم شــێوەیە نەبووەو ڕۆژانە چەندین کــەس بەهۆی مارپێوەدانەوە ڕووله نەخۆشخانەکان دەکەن , بەڕێژەیەک کە هەموو ساڵێک (20) کەس بەمارپێوەدان دەمرن و لەهەموو هاوینێک دا زیاتر لە (150) کەس بریندار دەبن , هەروەها نەخۆشی لە بۆری هەناسە و هەموو جۆرە نەخۆشیەکانی ئەو خەڵکانەن کە بەرگازی (اعقاب) کەوتوون یان بۆنیان کردووە , گازی (خەردەل) بووەتە هۆی ئەوەی زۆر لەو خەڵکانەی بەهەمان شێوەی گازی (اعقاب) بە نەخۆشی (جهازی تەنەفوسی) ئەتلێنەوە ...... لەگەڵ ڕۆژگارو دووركەوتنەوە لەڕۆژی کیمیاباران

زیاتر کاریگەریەتی ئەو کارەساتە بە دانیشتوانی ئەم شارەوە بەدیاردەکەوێت و جۆری نەخۆشیەکان قوڵ ترو زیاتر دەبن و مەترسی مەرگ بڵاودەکاتەوە.

ئەو ژنانەی لە پێش ساڵی 1988 منداڵیان بووە ئێستا توانایی منداڵ بوونیان نیە و ئەگەر بەشێوەیەک ئەو منالانەیان لەدایک ببن , بێگومان منداڵی ئاسایی نین و بەجۆرەها نەخۆشیەوە لەدایک دەبن .

لە زانکۆی سلێمانی چەند زانیاری لەسەر ئەو نەخۆشیانەی هەڵەبجە کۆکراونەتەوە و ئێستا دراساتیان لەسەردەکرێت و چەند تاقیکردنەوەیان لەسەر ئەنجام دراوە , لەوانە (700) حاڵەتی نەخۆشی لەژێر تاقیکردنەوەدان و (495) حاڵەتی زۆر ترسناکن , ئەگەر بێتوو بەراوردێکی ئەوتۆ بکەین بەپێی ڕاپۆرتی دکتۆرەکان لەسەر ڕێژەی نەخۆشیەکانی سلێمانی و هەڵەبجە , کە بەپێی گوێرەی دانیشتوانی سلێمانی بەچەند بەرابەری هەڵەبجەیە , بەڵام ژمارەی نەخۆشیەکانی هەڵەبجە چوار بەرابەری سلێمانی یە , لەوانە نەخۆشی (الوکیمیا) لە ساڵی 1990 بۆ ساڵی 1996 زیادبوونی بەڕێژەی 6بۆ 20لە ساڵێک داکە دەکاتەسێبەرابەری کە ئەوڕێژەیە ڕوولە زیادبوون دەنێت.نەخۆشی (ڕەبۆ) بەڕێژەیەکیزۆر ڕوو لەزیادبوون دەنێ لەگەڵ نەخۆشیەکانی (سنگ وهەناسەدان وزەغت)وژمارەی (العنه المغولی) کە 22 حاڵەت لە ساڵی 1990 دا هەبووە, بەڵام ساڵی 1996 بووەتە 47 حاڵەت ...نەخۆشیەکانی(دڵ) 29 حاڵەت بوون لە ساڵی 1990, بەڵام لەساڵی 1996گەیشتە 173 حاڵەتی نەخۆشی ......

ئەم زیاد بوونەش لەگەڵ مەترسی گەورەی بۆ سەر ئەو کەسانەی کە تووش بوون , بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆش کاریگەریەکی خراپی دەبێت بۆ سەرمندالان , چونکە منداڵ یەکێکە لەو کەسانەی کە زووترو سەخت تر ئەو جۆرە نەخۆشیانە کاری تێ دەکات .

کەواتە پاشەڕۆژی منداڵانی هەڵەبجە لە هێرشی مەرگ دایە ....

1. عارف ڕشید سالح بارچاوش
2. نوخشه ئەسعەد کەبابچی
3. تارا عارف ڕشید
4. هەنا عارف ڕشید
5. گۆنا عارف ڕشید
6. هەلالە عارف ڕشید
7. عمر محمد ڕشید بارچاوش
8. کەریم ڕشید سالح بارچاوش
9. ڕووناک محمود
10. شۆخان کەریم ڕشید
11. شۆڕش کەریم ڕشید
12. هێرش کەریم ڕشید
13. مولود کەریم ڕشید
14. نەشمیل احمد عبدللە
15. شیلان علی ڕشید بارچاوش
16. سەرخێڵ علی ڕشید
17. سەرتیپ علی ڕشید
18. احمد عبدلکریم خەیات
19. نەسرین احمد حەمل
20. ئومێد احمد عبدلکەریم
21. مهاباد احمد عبدلکەریم
22. ئامانج احمد عبدلکەریم
23. ئاودێر احمد عبدلکەریم
24. احمد عبدللەسەعید مزگەر
25. نەسرین احمد عبدللە
26. شیرین احمد عبدللە
27. بەدیعە احمد عبدللە
28. عسمان احمدعبدللە
29. اسماعیل احمد عبدللە
30. محمود سەعید
31. ئامین عبدلکەریم خەیات
32. محمد محمود سەعید
33. نوخشه محمدعبدلکەریم خیات
34. سالم محمد محمود
35. ئەدهەم محمد محمود
36. عبدللە عبدلکەریم خەیات
37. نەریمان محمدعبدلکەریم
38. حەمە علی فەتاح سەعید

39. ڕووناک فەرەج کەریم
40. عەتیە مولود محمد
41. هەورامان حمە علی فتاح
42. نیگار حمە علی فتاح
43. شلێر حمە علی فتاح
44. شەیما حمە علی فتاح
45. گۆناز علی
46. ڕەنگین سەعید علی
47. عسمان سەعید علی
48. نگین سەعید علی
49. ئامین سەعید علی
50. اسکەندەر عبدللە عبدلکەریم
51. فەریدە اسکەندەر عبدللە
52. چنور اسکەندەر عبدللە
53. ڕەفیق اسکەندەر عبدللە
54. تارق اسکەندەر عبدللە
55. نجمەدین زەینەدین حەبیب
56. مسعب نجمەدین زەینەدین
57. جەمینە سادق محمد
58. کوبرا سالم کەریم
59. سەفینە سالم حمە کەریم
60. ناسکە سالم حمە کەریم
61. فتاح حمە حسین
62. فتاح سادق محمد
63. محتاب سالح حمە حسین
64. شنە تائب عسمان
65. یاسین عارف
66. باقی محمود عبالقادر
67. شەهلا باقی محمود
68. سەرگوڵ حمەامین
69. محمد حسن وەلی قوربانی
70. عبدالباست حسن علی
71. شکری باقی علی
72. حمە ڕشید سەمین
73. کوفە حسین
74. کامەران حمە ڕشید سەمین
75. محمد حمە ڕشید سەمین
76. گێلاس حمە ڕشید سەمین
77. کاروان حمە ڕشید سەمین

78. دڵخواز حمه ڕشید سەمین
79. ئەڵوەن حمه ڕشید سەمین
80. ئازاد نەجیب
81. نسرین احمد
82. مینا عبدالقادر
83. ڕووناک محمد علی
84. زانا محمد علی
85. گۆنا محمد علی
86. هەنار محمد علی
87. پەروین ئازاد نەجیب
88. نەرمین ئازاد نەجیب
89. سەرگوڵ علی محمود
90. وریا حبیب عبدالقادر
91. فریا حبیب عبدالقادر
92. اسماعیل احمد محمود
93. لقمان محمد مەنوچەر
94. زرنگ اسماعیل احمد
95. خەندە اسماعیل احمد
96. خەلات اسماعیل احمد
97. سدیق سالح محمود
98. سەبری سەعید سالح
99. نەوزاد سدیق سالح
100. شیرزاد سدیق سالح
101. ڕێبوار سدیق سالح
102. کاروان سدیق سالح
103. کامەران سدیق سالح
104. خاوەر سالح عبدالقادر
105. توبا سالح محمود
106. ابراهیم محمد
107. شەهلا محمد
108. شەهنا محمد
109. اسماعیل محمد
110. سالح محمد علی
111. احمد محمد علی
112. خەرامان شەریف
113. سەردار قادر محمد
114. بەختیار قادر محمد
115. کۆچەر قادر محمد
116. بێگەرد قادر محمد

117. بێخاڵ قادر محمد
118. عبدالرحمن محمد احمد
119. فهیمه عبدلله احمد
120. عبدلله احمد وەیس
121. خانمه عبدالكریم
122. محمد عبدلله احمد
123. مەدینه عبدلله احمد
124. كەوسەر عبدلله احمد
125. جەلال احمد وەیس
126. علی جەلال احمد
127. تاهیر جەلال احمد
128. زوبێر جەلال احمد
129. ئوسامه جەلال احمد
130. سەعید جەلال احمد
131. مینا جەلال احمد
132. نسرین جەلال احمد
133. محسین جەمیل احمد
134. وریا جەمیل احمد
135. عسمان جەمیل احمد
136. دڵشاد محمد
137. ڕەسوڵ محمد
138. فواد محمد
139. لیلی احمد وەیس
140. جەیران فەرەج
141. سلێمان فەرەج
142. ئایشێ سەعید كەریم
143. معروف فتاح
144. عبالواحد كەریم
145. حەسیبه توفیق سادق
146. سالح عبالرحمن محمد
147. علی عبدالرحمن محمد
148. عزیز محمد عبدالرحمن
149. كەریم فقێ محمد
150. خاوەری باوە
151. لاولاو كەریم فقێ محمد
152. بەگزاد كەریم فقێ محمد
153. هادی كەریم فقێ محمد
154. هیوا محمد حلمی
155. عمر محمد سالح بانەی

156. ئاكۆ عمر حمە سالح
157. ئاسۆ عمر حمە سالح
158. بەهمەن نوری محمد حلمی
159. هۆشمەند نوری محمد حلمی
160. بەختیار نوری محمد حلمی
161. ئاریان هیوا محمد حلمی
162. لەتیف عبدللە محمود
163. حەبسە سەلیم
164. تارق محمد احمد
165. ڕەوەند تارق محمد
166. ڕوخۆش مولود
167. عسمان حبیب نادر
168. هاوناز احمد قادر
169. نیاز احمد قادر
170. پیرۆز احمد قادر
171. غازی احمد قادر
172. روقیە احمد قادر
173. فەرەج عبدللە سالح
174. نەسرین ڕۆستەم
175. ئامانج فەرەج عبدللە
176. گەشاو فەرەج عبدللە
177. کەژاڵ فەرەج عبدللە
178. ئاریان فەرەج عبدللە
179. رزگار فەرەج عبدللە
180. رەعنا محمود محمد
181. مەدینە حمە امین
182. شۆخان حمە امین
183. فاتمە حمە عزیز
184. احمد وەهاب
185. فەخرەالدینابراهیم
186. نسرالدین ابراهیم
187. خەرامان حمە امین
188. رزگار فەخرەالدین
189. سامان فەخرەالدین
190. فاتمە فەخرەالدین
191. وەهاب محمد شەریف
192. احمد محمد شەریف
193. سەبیحە ڕۆستەم
194. سەبیحە نسرالدین

195 . تاهیر نسرالدین
196 . تایب نسرالدین
197 . مستەفا فتاح حمە امین
198 . گەلاویژ مستەفا
199 . فواد مستەفا
200 . ئەستێرە مستەفا
201 . نەوزاد مستەفا
202 . ڕشید قادر محمد
203 . کوفیە حسین
204 . محمد ڕشید قادر
205 . گێلاس ڕشید قادر
206 . کاروان ڕشید قادر
207 . ئەڵوەند ڕشید قادر
208 . دڵکەش ڕشید قادر
209 . کامەران ڕشید قادر
210 . تەها علی شریف
211 . دانا لەتییف سادق
212 . زانا لەتیف سادق
213 . علی شێخ عمر
214 . ابراهیم شێخ عمر
215 . ستار شێخ عمر
216 . رزگار عسمان
217 . احسان عسمان
218 . شاخەوان رزگار عسمان
219 . جەلال ڕشید عزیز
220 . جبار ڕشید عزیز
221 . فاتمە عبدالکریم
222 . کەریم علی عبدللە
223 . سەلام کەریم علی
224 . تارق کەریم علی
225 . سامان کەریم علی
226 . احمد سەید عزیز
227 . زاهیر سەید عزیز
228 . ابراهیم دەروێش ڕشید
229 . اسماعیل دەروێش ڕشید
230 . سالح دەروێش ڕشید
231 . هیوا محمد علی بارام
232 . مەریوان محمد علی بارام
233 . شێخ لەتیف محمد

234 . شاخەوان لەتیف محمد
235 . نەوزاد حەیدەر
236 . رزگار نەوزاد حەیدەر
237 . کاروان نەوزاد حەیدەر
238 . سەعدللە سادق غەنی
239 . فەلاح سەعدللە
240 . ماکوان سەعدللە
241 . سەلاح سەعدللە
242 . ڕێبوار نەوزاد حەیدەر
243 . حاجی محمد ئەورەحیم
244 . ڕەسوڵ حاجی محمد
245 . دڵشاد حاجی محمد
246 . اسکەندەر عبدللە عبدالقادر
247 . ئەنوەر مجید
248 . هونەر ئەنوەر مجید
249 . سالح محمود
250 . ئازاد سالح محمود
251 . ئومێد سالح محمود
252 . نوری حمەکەریم کوردستانی
253 . فەرەج حمە کەریم کوردستانی
254 . نەبەز لەتیف مولود
255 . هیوا لەتیف مولود
256 . جەلال عازەبانی
257 . ڕووف احمد حەمل
258 . غەفور احمد حەمل
259 . محمد وەستا سالح
260 . فارس حمە امین
261 . فایق حمە امین
262 . والی علی محمد
263 . هیوا نەزیف
264 . فاروق سەعید سالح
265 . توفیق حمە علی
266 . ئاوات توفیق حمە علی
267 . لسماعیل علی بەگ
268 . عبدول شێخ محمد
269 . بورهان سەید محمد
270 . بەختیار حمە امین محمود
271 . مەریوان سەباح حمە سعید
272 . محمود عبالکریم

273 . هیوا علی مەیتەر
274 . جەمال حمە یوسو
275 . علی عبدالکریم
276 . سەرکەوت عبدالرحمن
277 . سەلاح محمد امین عزیز
278 . عسمان دەروێش باڵە خانە
279 . کەمال جەلال
280 . جەمال جەلال
281 . شوانە کەمال جەلال
282 . حمە کەمال جەلال
283 . عمر حمە سالح (خاوەر)
284 . سەعدون علی
285 . بەختیار علی
286 . محمد علی
287 . عسمان علی
288 . نسرالدین عسمان کۆزاد
289 . فاتیح مەلا حمە امین زەمەقی
290 . حاجی عبدللە دەڵەمەڕی
291 . ابراهیم حسین
292 . فەلاح احمد قادر
293 . بەهمەن کاکە برا
294 . نوری کاکە برا
295 . علی وەستا محمودی سەراج
296 . عمر سەعید
297 . ڕووف عمر سەعید
298 . عبدللە محمد محمود
299 . حمەی خوللە
300 . حمە امین قادر
301 . سەلاح قادر زەڕە
302 . حاجی عبدللە هەلاج
303 . حمە فەرەج عبدللە
304 . فتاح محمد سلێمان
305 . سالح شارەزوری
306 . بەختیار فائق کەریم تاجری
307 . احمد حاجی ئەولی محمد
هەوری زاو
308 . بورهان عبدالرحمن خەلیفە
309 . بەکر محمود احمد
310 . علی محمود احمد

311 . عبدالكريم مستەفا
312 . سەباح سالم سەعید
313 . شوانه سور
314 . مەجید عبدالرحمن
315 . حەمید مەجید عبدالرحمن
316 . جەمیل تەوێڵە یی
317 . مەنسور براخاس
318 . فایق احمد (سور)
319 . حسن حسێن حمه شریف
320 . سدیق حمه شریف
321 . جەمیل ئەنوەر
322 . جەوهەر حاجی محمد فەقێ
323 . بورهان سەید کەریم
324 . ئازاد سەید کەریم
325 . فواد سەید کەریم
326 . نعمان علاالدین
327 . حمه سەعید عبدالرحمن
328 . ابراهیم حمه سەعید عبدالحمن
329 . عمر احمد
330 . دیاری عمر احمد
331 . دێرین عمر اجمد
332 . عزیز توفیق احمد
333 . حسن احمد
334 . علی احمد
335 . یاسین دەروێش کەریم
336 . تایب علی
337 . احمد سەید عبدل قادر
338 . حەمید حاجی لایق
339 . ئاوات احمد علی
340 . فایق عارف کۆکۆی
341 . شێخ سەیفه الدین
342 . عبدالرحمن ڕشید
343 . اسکەندەر بابا
344 . ئەسپەنیار بابا
345 . سەید محمد سەید رەزا
346 . سالار حمه فەرەج حمه شریف
347 . فەریدە محمد حمه شریف
348 . نوری توفیق حمه امین
349 . بابای سەهۆڵ

350 . شەماڵ احمد نوری
351 . نوری توفیق فتح للّه
352 . رفعەت حسین
353 . اسماعیل فقێ احمد
354 . مەریوان فەتاح
355 . شێرزاد جەمال مستەفا
356 . احمد مستەفا
357 . توفیق عبدالکریم
358 . جەبار حسین
359 . علی محمد
360 . سفاالدین سەیف الدین
361 . نەریمان عسمان کەریم
362 . عمر فتاح
363 . فواد عبدالرحمن ڕشید
364 . عمر عبدللّه
365 . عسمان محمد
366 . هیوا ڕشید
367 . ئاوات حمه غەریب
368 . ئاودێر حمه غریب
369 . ئازاد حمه سالح
370 . فواد حمه سالح
371 . هونەر ئازاد سالح
372 . عبدللّه علی
373 . جەمال احمد
374 . فایق احمد
375 . جەلال محمد
376 . یونس شریف
377 . ئیدریس شریف
378 . یوسف شریف
379 . یاسین علی
380 . محسن علی
381 . تحسین علی
382 . ابراهیم محمد
383 . ئاریان ابراهیم
384 . ئەردەڵان ابراهیم
385 . ئارام ابراهیم
386 . شەهاب شێخ محمد
387 . عمری پۆلیس
388 . ئەنوەر محمد

389 . شنير سالح شارەزوری
390 . کۆچەر محمد امین
391 . مەریوان نوری حمە کەریم
کوردستانی
392 . بورهان رحیم
393 . غەفور محمد سالح
394 . غازی قادر
395 . غفار قادر
396 . غەزال عبدالرحمن ڕشید
397 . فەرهاد محمود احمد
398 . فاتمە عبدالکریم عبد
399 . فائق احمد محمد
400 . فائق احمد فەرەج
401 . فاتمە کوێخا نوری
402 . فاتمە علی سعدللە
403 . فتاح سلێمان
404 . فاتمە حمە امین
405 . فهیمە حمە محمود
406 . فتاح عبدللە محمد
407 . فەریق احمد بارام
408 . فواد حمە امین
409 . فەرەج حمە کەریم کوردستانی
410 . حاجی جەلال
411 . علی جەلال
412 . کارزان عزیز سەیدمحمد
413 . سەید عزیز محمود
414 . محی الدین سەر سپی
415 . احمد توفیق
416 . احمد رەزا
417 . عبدللە احمد کەریم
418 . حسن ڕەسوڵ
419 . مستەفا ڕەسوڵ
420 . ڕەحمان مستەفا
421 . سابیر ڕشید
422 . فتاح مستەفا
423 . باقی حمە کەریم
424 . حاجی سەعید محمد
425 . حمە امین ئەطان
426 . عبدللە احمد

427 . حاجی فەرەج فتاح
428 . محمد احمد داود
429 . بەکر فەرەج عارف
430 . علی حاجی سەعید
431 . عبدالرحمن احمد
432 . عابد حمە امین
433 . کازم ئەبوبەکر
434 . حمەی شریف
435 . مامۆستا ڕەسوڵ
436 . حاجی احمد محمد
437 . عبدللە نادر
438 . احمد غریب
439 . محمود مستەفا
440 . فتاح محمدعبد المجید
441 . فتاح سلێمان
442 . فاتمە ملا حمە امین
443 . ڤیان کەمال جەلال
444 . فاتمە ڕەروێش بالە خان
445 . فهیمە حاجی عزیز
446 . فەریدە کەریم بگ
447 . فریشتە حسێن محمد
448 . فاروق فتاح علی
449 . فاتمە ڕشید حسن
450 . فریشتە یعقوب
451 . فاروق محی الدین فەرەج
452 . فاتح فتاح یاروەیس
452 . فائق ڕۆستەم علی
453 . فاتمە محمد ڕشید
454 . فتاح محمد عبدللە
455 . فهیمە فەرەج محمد
456 . فەریدە محمد احمد
457 . محمد حسین امین
458 . شێخ اسکندر
459. احمد محمد امین
460. سالح حسین علی
461. محمد حسین علی
462. حاجی سعید
463. رێبوار لتیف مولود
464. حمە سعیدحاجی حمە علی

465. حاجی فتح الله
466. ئازاد عبد الرحمن
467. حاجی باقی
468. سەردار حمە امین بەگ
469. ئەورەحمان احلال
470. انور حاجی احمد
471. قەیسەر سەعدی بەگ
472. فاتمە عزیز حمە ڕشید
473. فرج رحمان احمد
474. فاتمە قادر مستەفا
475. فاتمە محمد حمە سالح
476. فەتە لیرە
477. ڤیان سعدون علی
478. فرج عبدول
479. فرید عبدللە عمر
480. فیوم (ژنی کمال جلال)
481. قازی حمە امین
482. قازی قادر احمد
483. غالب سعدی بەک
484. سەباح سعید فەرەج
485. یاسین مستەفا فرج
486. اسماعیل حمە سعید
487. شاهۆ حمە سعید
488. نادر دەرویش حمە سعید
489. حاجی محمد سالح ڕەشید
490. ئەبوبکر محمد سالح
491. نەجمەدین محمد سالح
492. اسماعیل محمد سالح
493. ابراهیم محمدسالح
494. حاجی حسین سالح
495. سامان حسن سالح
496. حاجی کریم
497. سعید سۆفی علی
498. کریم سۆفی علی
499. عەتا اسکەندەر امین
500. کرمانج سالح هەژار
501. حەمە جواد احمد حاجی عبدول محمد
502. فەرەج عەبۆل
503. عبدللە کەی خەسرەو

504. سامان فەرەج کەریم
505. عبدالستار حمە سەلیم
506. محمد فەرەج قساب
507. فرەج عارف قساب
508. شاهۆ شێخ حسێن
509. حسن شێخ حسین
510. گۆران بورهان عبدالرحمن
511. بۆکان بورهان عبدالرحمن
512. علی محمد
513. فریا علی محمد
514. عبدللە حمە سالح
515. سالم حمە سالح
516. فەرەج حمە سالح
517. فەرەج محمد احمد
518. قادر حمە سدیق
519. عمر عبد للە سەعید
520. نزار عمر عبدللە
521. محمد حبیب احمد
522. عبدللە ملا محمود
523. نسرالدین احمد عمر
524. کەریم نجیب بارام
525. فەریدە کەریم نجیب
526. خەدیجە کەریم نجیب
527. گوڵ باخ کەریم نجیب
528. مژدە یونس
529. ماکوان یونس
530. ئاشنا یونس
531. ڕۆشنا یونس
532. لەهۆن یونس
533. جێگر یونس
534. ساکار داود
535. سامان داود
536. زەکیە حمە سالح حمە حسن
537. شادیە سباح کەریم
538. رازاو سەباح کەریم
539. شادان سەباح کەریم
540. هەنار سەباح کەریم
541. شکار سەباح کەریم
542. نازم حمە شریف

543. علی عبدللە مارف
544. نەزیرە گرون
545. بەهار عسمان محمد امین
546. جوان عسمان محمدامین
547. کوێستان عسمان محمدامین
548. سەعدیە سەعید
548 . تە لار نوری توفیق
549 . تارا نوری توفیق
550 . خەندەنوری توفیق
551 . کوبرا محمود عبدللە
552 . عەتیە محمود
553 . ئەدیبە قادر بەکر
554 . دولبەر لەتیف سادق
555 . دڵخواز نەورۆز حەیدەر
556 . ڕێزان کەمال جەلال
557 . رازاو کەمال جەلال
558 . گلاوێژ کەمال جولال
559 . نیگار کەمال جەلال
560 . سارا حمە فەرەج حمە شریف
561 . عەینا ڕۆستەم
562 . حەبیبە سەید عزیز
563 . حەمیدە سەید عزیز
564 . خالیدە سەید عزیز
565 . زەینەب سەید عزیز
566 . پەروین عبدللە
567 . گەشاو لەتیف مولود
568 . ڕووناک عبدالرحمن
569 . کەژاڵ حمە امین
570 . زەهرە احمد قادر
571 . شۆخان رزگار عسمان
572 . مەریوان رزگار عسمان
573 . ئامینە رزگار عسمان
574 . چیمەن حەسەن
575 . شنۆ کەریم علی
576 . شیروان شێخ لەتیف
577 . فایزە حاجی مولود
578 . خەلیفە قادر مەجنون
579 . سروە عمر شەمعە
580 . تارا عمر شەمعە

581 . تەلار عمر شەمعە
582 . شەهاب کەریم محمد
583 . ناسکە حمی الدین
584 . حمە سەعید محمد جنە
585 . حەپسە سەید میرزا
586 . شوانە حمە سەعید محمد
587 . شوکریە حمە سەعید محمد
588 . حەمیدە حمە سەعید محمد
589 . شیرین علی
590 . حاجی عبدالرحمن
591 . فواد حاجی عبدالرحمن
592 . غزال حاجی عبدالرحمن
593 . عالیە محمد سەعید
594 . سەلما حمە شریف
595 . ڕۆژگارسالح هەژار
596 . بارام توفیق محمد
597 . عالیە کەریم
598 . عبدالقادر عبدللە
599 . عبدالرحمن عبدالقادر عبدللە
600 . ئاکۆ عبدالقادر عبدللە
601 . کەلسوم عبدالقادر عبدللە
602 . قادر کەریم فەتاح
603 . حمە سەعید محمد بارام
604 . ئەنوەر حمە سەعید عارف
605 . عسمان حمە سەعید عارف
606 . عمر حمە سەعید عارف
607 . جەمیلە محمد عبدللە
608 . چیا علی مەیتەر
609 . فریا علی مەیتەر
610 . عبدللە مەلا محمود
611 . ئاواز عابد
612 . مەعبوب محمد
613 . کوێستان عمر خاوەر
614 . گەرمیان عمرخاوەر
615 . اسماعیل محمد
616 . مستەفا حمە امین
617 . ئامینە محمد
618 . معبوب مستەفا
619 . نسرین احمد

620 . سەعید محمد مستەفا
621 . سالح حمە ڕشید
622 . مەلا کەریم
623 . سوەیل احمد حمەمل
624 . ڕووناک احمد حمەمل
625 . ئاڤان عسمان غەفور
626 . پیرۆز سالح
627 . ئاریان عسمان غەفور
628 . عبدللە کەریم
629 . مینا عبدالقادر
630 . حمەخانە فنی
631 . احمد فەرەج کەریم
632 . بورهان شەریف
633 . نازم ئەبوبەکر
634 . ئەبوبەکر محمد
635 . عبد ئەمیر محمد
636 . عبدالکریم محمد
637 . سوهام نوری عبدالعزیز
638 . نەریمان محمد علی
639 . عالیە محمد سەعید
640 . گەلاوێژ محمد علی
641 . نیگار محمد علی
642 . درەخشان محمد علی
643 . ئافتاو دەروێش ڕشید
644 . مریم دەروێش ڕشید
645 . خاوەر عزیز
646 . شەهلا فەرەج سەعید
647 . کرمان سالح هەژار
648 . سەینەر سالح هەژار
649 . عسمان علی
650 . چیمەن عبدللە حەسەن
651 . جوان عسمان
652 . کوێستان بەختیار عسمان
653 . بەیان سەعدون
654 . هێرۆ ابراهیم احمد
655 . ئاوات عمر
656 . هیوا عمر
657 . حەسەن علی
658 . گولزار حەسەن بەگ

659 . رزگار حەسەن بەگ
660 . چنار حەسەن بەگ
661 . نیگار حەسەن بەگ
662 . بەناز حەسەن بەگ
663 . نیان حەسەن بەگ
664 . نزار حەسەن بەگ
665 . شنۆ محمد عبدالکریم
666 . شلێر محمد عبدالکریم
667 . کامەران محمد عبدالکریم
668 . نەریمان محمد عبدالکریم
669 . فاروق علی حەسەن
670 . ناسک عمر
671 . جوان عمر
672 . ئاشنا عمر
673 . ئەدیبە کەریم
674 . جوان کەریم
675 . هەیلا کەریم
676 . ئایشە عبدللە
677 . ئەنوەر احمد
678 . عمر احمد
679 . ئاری احمد
680 . دیاری احمد
681 . حمە سەعید عبدالرحمن
682 . ئافتاو علی
683 . نازەنین فایق عارف
684 . سەیران بارام
685 . حمە حسین امین
686 . شیرین ئەوڕەحمان
687 . پرشنگ احمد
688 . محمود حمە سەعید
689 . محمد سالح ڕشید
690 . فەیمە فەرەج محمود
691 . گوڵزار عبدالکریم
692 . ڕووناک عبدالکریم
693 . هێمن ابراهیم احمد
694 . زرنگ جەمال ڕشید
694 . احمد حمە امین پیروەیس
695 . ئەکرەم سەعید باقی
696 . دڵگیر سالح هەژار

697 . ڕەوشت سالح هەژار
698 . ساڕێژ سالح هەژار
699 . سابیر حمە شریف حمە ڕشید
700 . حمە خان حمە سەعید ڕەزا
701 . شوکریە باقی علی
702 . فەرەج سەعید سلێمان
703 . ئاریان فەرەج عبدللە
704 . ئالان فەرەج عبدللە
705 . چنور فەرەج عبد للە
706 . سەرگوڵ قادر
707 . محسن مستەفا فەرەج
708 . تەحسین مستەفا فەرەج
709 . نەخشین مستەفا فەرەج
710 . نەشمیل مستەفا فەرەج
711 . سەلاح سادق ڕەحیم
712 . نەورۆز سەلاح سادق
713 . مستەفا احمد بەهەشتی
714 . فاتمە فەریق
715 . نەشمیل حمە امین
716 . سالح عبدللە محمد
717 . شنێر سالح عبدللە
718 . سەعدون علی محمود
719 . توبا قادر
720 . نیان عمر حمە سالح
721 . نازکەمال حمە سەعید
722 . هەڵاڵە سەعدون علی
723 . گوڵاڵە سەعدون علی
724 . دیار سەعدون علی
725 . سوەیبە وەیس
726 . بەدری ڕشید عمر
727 . کوێستان عمرسالح
728 . ئاهۆخان نوری حەلاو
729 . ئارمن عمر حمە سالح
730 . احمد عمر حمە سالح
731 . احمد عزیز محمد
733 . ئەختەر غەفور شریف
734 . ئاری حمە سابر محمود
735 . ئەوین حمە سابر محمود
736 . احمد قادر احمد

737 . ئاواز احمد قادر
738 . ئەژین هیوا ڕشید
739. ئەڤین هیوا ڕشید
740 . ابراهیم سەید ڕشید
741 . ئامینە علی
742 . ئەسمەر حاجی لایق
743 . احمد محمد قادر
744 . ئەختەر محمد کەریم
745 . ابراهیم حسن یعقوب
746 . ئەختەر حمە خان
747 . ئامینە والید ئەختەر
748 . ئامینە ژنیحسن علی
749 . ئەرسەلان عبدللە محمود
750 . ئەدیبە عارف
751 . ئاشنا عمر سالح
752 . ئەختەر حلمی حسین
753 . احمد حسین
754 . ئاکۆ محمد احمد
755 . ئەسمەر لەتیف للە
756 . ئەفرۆز حمە ڕەحیم
757 . ئەمیرە محمود میرزا
758 . ئارمن عمر
759 . احمد عمر
760 . ئامینە حمە سەعید علی
761 . ئازاد سالح حمی الدین
762 . ئەختەر علی عبدالکریم
763 . ئامینە میرزا عبدللە
764 . ئەمەل لایف فایق
765 . ئامینە کریم محمود
766 . ئازاد نجم حمە سالح
767 . ئاسف ڕشید امین
768 . احمد محمد سەعید
769 . ئەسمەر حمە فەرەج کوێخا
770 . احمد حاجی سەید قادر
771 . ئەکرەم حسین کەریم
772 . احمد قادر مەجید
773 . احمد عبدالکریم عبدللە
774 . اسماعیل عبدللە حسن
775 . احمد سەید قادر

776 . ئامینه فتحی
777 . ئامینه فەتاح محمد
778 . ئەشرەف توفیق
779 . احمد قادر
780 . ئەختەر علی مولود
781 . اسماعیل عسمان حمه
782 . ئامینه ژنی عزەت حمی الدین
783 . ئەنوەر حاجی ڕوحیم
784 . ئامینه پاشا
785 . ئاوات فائق احمد
786 . ئامانج فائق احمد
731 . احمد عزیز محمد
733 . ئەختەر غەفور شریف
734 . ئاری حمه سابر محمود
735 . ئەوین حمه سابر محمود
736 . احمد قادر احمد
737 . ئاواز احمد قادر
738 . ئەژین هیوا ڕشید
739. ئەڤین هیوا ڕشید
740 . ابراهیم سەید ڕشید
741 . ئامینه علی
742 . ئەسمەر حاجی لایق
743 . احمد محمد قادر
744 . ئەختەر محمد کەریم
745 . ابراهیم حسن یعقوب
746 . ئەختەر حمه خان
747 . ئامینه والید ئەختەر
748 . ئامینه ژنیحسن علی
749 . ئەرسەلان عبدللە محمود
750 . ئەدیبه عارف
751 . ئاشنا عمر سالح
752 . ئەختەر حلمی حسین
753 . احمد حسین
754 . ئاکۆ محمد احمد
755 . ئەسمەر لەتیف للە
756 . ئەفرۆز حمه ڕەحیم
757 . ئەمیرە محمود میرزا
758 . ئارمن عمر
759 . احمد عمر

760 . ئامینە حمە سەعید علی
761 . ئازاد سالح حمی الدین
762 . ئەختەر علی عبدالکریم
763 . ئامینە میرزا عبدللە
764 . ئەمەل لایف فایق
765 . ئامینە کریم محمود
766 . ئازاد نجم حمە سالح
767 . ئاسف ڕشید امین
768 . احمد محمد سەعید
769 . ئەسمەر حمە فەرەج کوێخا
770 . احمد حاجی سەید قادر
771 . ئەکرەم حسین کەریم
772 . احمد قادر مەجید
773 . احمد عبدالکریم عبدللە
774 . اسماعیل عبدللە حسن
775 . احمد سەید قادر
776 . ئامینە فتحی
777 . ئامینە فەتاح محمد
778 . ئەشرەف توفیق
779 . احمد قادر
780 . ئەختەر علی مولود
781 . اسماعیل عسمان حمە
782 . ئامینە ژنی عزەت حمی الدین
783 . ئەنوەر حاجی ڕوحیم
784 . ئامینە پاشا
785 . ئاوات فائق احمد
786 . ئامانج فائق احمد
787 . ئاراس فائق احمد
788 . ئاسان فائق احمد
789 . ئارام فائق احمد
790 . ئاریان عسمان غەفور
791 . ئامینە سەید عمر
792 . اسماعیل علی حمە سور
793 . ئاکۆ جەمال ڕشید
794 . ئومێد فائق عمر
795 . ئاوازحمە امین قادر
796 . ئەدیبە سعدبەگ
797 . ئامینە کەریم محمود
798 . ئەکرەم کەریم محمد امین

799 . ئەکرەم حسین کەریم
800 . ئاشنا داود
801 . اسماعیل عبدللە حسن
802 . ئەنوەر حاجی محمد
803 . ئەنوەر حسن حسین
804 . ئامینە رزگار عسمان
805 . ئاری عسمان
806 . ئەنوەر حمی الدین ڕشید
807 . ئاورینگ مستەفا نوری
808 . ئاری محمد قادر
809 . ئاریان محمد قادر
810 . ئەرسەلان ڕەسوڵ
811 . ئامینە محمد مرادوەیس
812 . ئاوات محمود وەستا قادر
813 . ئاراس ابراهیم محمود
814 . ئامینە کاکە وەیس
815 . ئامینە عبدالقادر عبدللە
816 . ئازاد عبدالرحیم کەناس
817 . بەهیە عزیز علی
818 . بدیعە احمد علی
819 . باقی محمد محمود
820 . پیرۆز ژنی احمد قادر
821 . پەروین عمر فایق
822 . بەفرین ئەوڕەحیم لالۆ
823 . پەری حاجی لایق
824 . پیرۆز شێخ حمە زەکی
825 . بەهیە محمد علی
826 . پیرۆز دایکی احمد قادر
827 . بەهار حسین حمی الدین
828 . بەهیە نجەدین ڕەحیم
829 . بێخاڵ عسمان حمە امین
830 . بەیان ژنی هیوا احمد
831 . بەهیە حسن گڵاڵی
832 . بەهیە توفیق بکر
833 . پەروین محمد قادر
834 . پیرۆزی ژنی حاجی عبد للە
835 . نیاز حسین علی
836 . بێخاڵ کەمال جەلال
837 . بەکر فەرەج عارف

838 . بەهرە نوری فەرەج
839 . بورهان علی شریف وەیس
840 . بەرهەم رزگار سادق
841 . بڕیار رزگار سادق
842 . بەهار حسین حمی الدین
843 . بەفراو لەتیف للە
844 . پیرۆز قادر
845 . بەیان عمر
846 . بەفراو حاجی للە کەرەم
847 . بەسۆز حمید مجید
848 . ابراهیم حاجی حسن
849 . بەیان ڕشید
850 . بەفراو علی سەعید
851 . باست حسن علی
852 . معبوبە عبدالرحمن
853 . فازل کاکە شێخ سەعید
854 . بەهار کاکەشێخ سەعید
855 . پەروین کاکە شێخ سەعید
856 . وەهاب کاکە شێخ سەعید
857 . سۆران فازل کاکە شێخ
858 . شیلان فازل کاکە شێخ
859 . ئەرکان فازل کاکە شێخ
860 . تابان فازل کاکە شێخ
861 . ڕێباز فازل کاکە شێخ
862 . هیوا نەزیف توفیق
863 . نیان نەزیف توفیق
864 . بەیان نەزیف توفیق
865 . سازان حمە لاو زۆراب
866 . گۆران حمە لاو زۆراب
867 . کاروان حمە لاو زۆراب
868 . حمە لاو زۆراب چراغ
869 . مەهاباد شەوکەت مستەفا
870 . حەیات شەوکەت مستەفا
871 . محمد شەوکەت مستەفا
872 . هەنار شەوکەت مستەفا
873 . سەروەت شەوکەت مستەفا
874 . تەلیعە شەوکەت مستەفا
875 . باست حسن حسین
876 . بەهار عزیز علی

877 . باقی ڕۆستەم امین
878 . بەهار ڕەووف فەرەج
879 . بەهرە عبدللە عزیز
880 . پەری حسین سەعید
881 . بەهرە عبدول محمد
882 . بەهیە مستەفا ڕشید
883 . باقی محمود عبدالرحمن
884 . بەدریە حمی الدین
885 . پەروین فائق عمر
886 . بەدیە ڕشید
887 . بنار یاسین کەریم
888 . بێستون حسین علی
889 . پیرۆت حسین علی
890 . پەروین محمود
891 . بەسۆز یاسین کەریم
892. بورهان شێخ فەرەج
893 . بەختیار مستەفا احمد
894 . تارا محمد قادر
895 . تاڤگە ابراهیم محمود
896 . تارا عسمان عزیز
897 . تەلار علی محمد
898 . ئامی محمد عبدللە
899 . توفیق محمد احمد
900 . توبا سالح محمود
901 . توانا لەتیف سەید محمد
902 . توانا عسمان دەروێش
903 . توانا داود
904 . توبا احمد محمد
905 . تاڤگە عسمان
906 . توبا عبدللە علی
907 . تارا حاجی عمر
908 . توبا سەعید
909 . توفیق حمە امین
910 . چنار حمە سالح محمد
911 . چیا حمە سالح محمود
912 . جەمال محمود وەستا قادر
913 . جەمیلە کەریم
914 . جەمیلە ابراهیم سلێمان
915 . جەلال حسین حمی الدین

916 . جعفەر سالح رەجب
917 . جەلال گەرمیان عبدللە
918 . جەلال مستەفا احمد
919 . جوان فەرید جمال
920 . چنار حەمە سالح محمود
921 . چیا حمە سالح محمود
922 . چنار حسن علی
923 . چنور حسن علی
924 . چیا حسن علی
925 . جەلال احمد محمد
926 . جوان عمر سالح
927 . چنور احمد حسین
928 . جوان عمر حمە سالح
929 . جمیلە ابراهیم سلیمان
930 . جوان توفیق حمە علی
931 . چۆمان هیوا احمد
932 . جبار حسین ڕسوڵ
933 . حسین قادر احمد
934 . حسین علی
935 . حمە کەریم گورگەی
936 . حمە جان حمە امین
937 . حاجی محمود فەرەج
938 . حمە امین احمد
939 . حەفسە حمە سەعید محمد
940 . حمیدە حمە سەعید محمد
941 . حمە سەعید احمد
942 . حمە ڕەووف عزیز
943 . حمە موڕاد رحمن شەریف
944 . حمە ڕشید عزیز محمد علی
945 . حسیبە سالح
946 . حسن قادر مستەفا
947 . حمە سالح محمود نادر
948 . حنیفە حمە فەرەج
949 . حسن علی وەیس
950 . حسین چکلێت
951 . حبیب للە قبانچی
952 . حمە شەریف یعقوب
953 . حسن سالح قادر
954 . حمە ڕشید حمە امین محمود

955 . حمه سەعید هه لاج
956 . حمه سەعید عبدلله احمد
957 . حبیب احمد
958 . حبسه ژنی حسین چکلـێت
959 . حسن علی وەیس
960 . حمیده نوری
961 . حاجی محمد فەرەج
962 . حمه وەستا قادر خەیات
963 . حمه سەلیم احمد سالح
964 . حمه سالح ڕشید علی
965 . حمه امین عبدالقادر
966 . حاجی توفیق
967 . حمه ڕشید عبدالقادر
968 . حمه سالح حسین علی
969 . حمیده حمه امین
970 . حاجی سالح حسین کەریم
971 . حمه وەیس عبدالخالق
972 . حمیده حمه عزیز فتاح
973 . حاجی کەریم عبدلله
974 . حاجی عزەت حمه امین
975 . حسیبه توفیق سادق
976 . حمه سەعید حمه امین محمد
977 . حمیده مجید علی
978 . حسن فارس
979 . حمێرا احمد عبدالرحمن
980 . حمه ڕشید عبدالرحمن
981 . حمیده علی سەعید
982 . حنیفه قاسم محمود
983 . حکمت فرید محمد
984 . حمه سالّح محمود قادر
985 . حسام عبدالرحمن ڕشید
986 . حمید مجید عبدالرحمن
987 . جمیل عبدالقادر دەروێش
988 . جەمیله وەستا محمد
989 . جەیران عبدالرحمن محمد
990 . چیمەن محمد
991 . چنور محمد
992 . چراغ علی محمد
993 . جوان حسین کەریم

994 . چرۆ حسن فەتاح
995 . چیا ڕەوف قادر
996 . چرۆ ڕەوف قادر
997 . جەمال ڕۆستەم علی
998 . جوتیار ڕزگار
999 . جاسم حسن حسین
1000 . جەمال قادر محمد
1001 . جمال جەلال خونچە
1002 . جمال عسمان سدیق
1003 . جوان فەرەج
1004 . خانم رحمن قادر
1005 . خاوەر حمە سالح
1006 . خولە محمد
1007 . خەدیجە محمد ابراهیم
1008 . خەدیجە بابا غەفور
1009 . خۆش جەمال ئەحمد
1010 . خەندە عمر عسمان
1011 . خانم دەروێش بالە خانە
1012 . خەبات اسماعیل احمد
1013 . خواکەرەم کاکەبرا
1014 . خاتون محمد رەزا
1015 . خەندە میر احمد
1016 . خاس ئەڵماس
1017 . خەرمان محمد احمد
1018 . خاوەر ژنی ڕشید علی
1019 . خانم محمد ئەمین
1020 . خونچە حمە نوتە
1021 . دیا سەعدون علی
1022 . دڵخواز نەورۆز
1023 . دەشتی بورهان عبدالرحمن
1024 . دانا عسمان محمد
1025 . دانا نوری بکر
1026 . دڵگیر سالح سەعید
1027 . دڵبەر نەورۆز حویدەر
1028 . دڵخواز ڕەشید
1029 . دڵبەر حاجی لایەق
1030 . دڵگیر حسین ئەمین
1031 . دەشتی ئازاد نەجیم
1032 . دانا کمال ڕشید

1033. دانا سالح کەریم
1034. ڕوناک حمە سەعید
1035. ڕوناک عبدالعزیز
1036. ڕەعنا حەبیب
1037. ڕوقیە نوری احمد
1038. حمە احمد وەیس
1039. ڕۆشنا عبدالقادر محمد
1040. ڕەعنا فەتاح
1041. ڕزگار محمد قادر
1042. ڕوخۆش حسین مام علی
1043. ڕزگار عسمان حمە امین
1044. ڕوقیە سەید قادر
1045. ڕەمزیە ئەبوبەکر حسن
1046. ڕەوف عەباس
1047. ڕوناک حەبیب احمد
1048. ڕەعنا ژنی حبیب احمد
1049. ڕێباز کوڕی ئەختەر
1050. ڕزگار حسن علی
1051. ڕێبوار ڕشید عزیز
1052. ڕوقیە قادر احمد
1053. ڕوناک محمد
1054. ڕشید سالح سەلیم
1055. ڕشید علی بارام
1056. ڕوقیە ڕشید علی
1057. ڕوخۆش حسن علی
1058. ڕوناک حسن علی
1059. ڕزگار سالح سەعید
1060. ڕوناک حمە سەعید
1061. ڕەوف عمر حمە امین
1062. زمناکۆ محمد احمد
1063. زانا عسمان محمد
1064. زەهرا محمد وەستا قادر
1065. زەکیە ڕەشید
1066. ژنی محمد حمە سالح
1067. زەیتون سەعید حسین
1068. زارا عارف ڕەشید
1069. زێڕین کمال جەلال
1070. زەکیە ژنی فتاح
1071. زانا لەتیف سەید محمد

1072. زانا عسمان دەروێش
1073. زکریە عبدللە محمد
1074. ژیان عمر
1075. ژینۆ یاسین کریم
1076. ژیلوان یاسین کریم
1077. سەرتیپ محمد احمد
1078. سەرکەوت حسێن قادر
1079. سامیە محمد
1080. سۆران حمە سەعید
1081. سەردەشت حبیب ڕشید
1082. سەیوان سەید حسێن
1083. سۆران سەید حسێن
1084. سەید حسێن
1085. سەیوان علی محمد
1086. سالار علی محمد
1087. سەبیحە عزەت محی الدین
1088. سەلما ژنی نەورۆز
1089. ستار حمە سەلیم محمد
1090. سەبری احمد
1091. سامان حسن سالح
1092. نسرەدین محمد سالح
1093. سۆنیا عسمان حمە کەریم
1094. سوەیبە قادر
1095. سروە مستەفا
1096. سەرکۆ محمد احمد
1097. سوەیبە عبدللە
1098. سەرچڵ حسێن قادر
1099. سەردار قادر
1100. سامان محمد قادر
1101. سۆران محمد قادر
1102. سامان حسن قادر
1103. سەعید کەیخەسرەو
1104. سوەیبە عبدللە خەسرەو
1105. سەعدیە توفیق
1106. سەرگوڵ حمە امین قادر
1107. سە لاح محمود احمد
1108. سەعید باقی
1109. سازگار حسێن علی
1110. سوعاد احمد عبدالکریم

1112 . سامان محمود فەرەج
1113 . سروە علی محمود
1114 . سامان ڕەووف فتاح
1115 . سەعدیە حسن احمد
1116 . سوعاد حسن حسێن
1117 . سەلام محمد قادر
1118 . سەردار عسمان عزیز
1119 . سامان عسمان عزیز
1120 . سۆران سالّح باقی
1121 . سەعید علی مستەفا
1122 . سەرکەوت عبدالرحمن لایق
1123 . سامیە محمد
1124 . سروە عمر حسێن
1125 . سوەیبە عبدللە
1126 . سەرکۆ
1127 . سەرتیپ محمد احمد
1128 . سەید جەمیل سەید نوری
1129 . سازان توفیق حمە علی
1130 . سریال سالّح سەعید
1131 . سارا حمە فەرەج نانەوا
1132 . سالار حمە فەرەج نانەوا
1133 . سەرکەوت ئەوڕەحمان لالۆ
1134 . سەحەر لایق
1135 . سهام احمد حمل
1136 . شوان سەعید محمد
1137 . شکریە سعید محمد
1138 . شۆخان حمە سالّح محمود
1139 . شۆڕش حمە سالّح محمود
1140 . شەوبۆ ئەنوەر عمر
1141 . شەماڵ عمر فایق
1142 . شیرین عزەت محی الدین
1143 . شەیما نەوشیروان
1144 . شەرمین حمە خان فەتاح
1145 . شادان فەرەج
1146 . شۆڕش کەریم سالّح
1147 . شۆخان کەریم سالّح
1148 . شیرین مستەفا محمود
1149 . شەهلا عبدالکریم
1150 . شیلان عمر حمە سالّح

1151 . شەماڵ احمد قادر
1152 . شاهۆ احمد قادر
1153 . شەمسە ژنی محی الدین
1154 . شیلان محی الدین
1155 . شیلان توفیق حمە علی
1156 . شیرین باقی محمد
1157 . شەرمین باقی محمد
1158 . شەهلا باقی محمد
1159 . شمسە ژنی ڕشید
1160 . شوان محمد
1161 . شەرمین ژنی عبدللە
1162 . شەوبۆ جەمیل
1163 . شنگە کەریم کرکوکی
1164 . شنۆ عبدللە هەورامی
1165 . شوکریە حمە سەعید
1166 . شوان کمال جەلال
1167 . شێخ لەتیف سەید محمد
1168 . شێخ محمد سالح
1169 . شنۆ علی سەعید
1170 . شلیر کەریم علی
1171 . شنۆ کەریم علی
1172 . شنە کەریم علی
1173 . شفیق محمد امین
1174 . شیرین حسن مجید
1175 . شیلان محی الدین
1176 . شنۆ عبدالقادر دەروێش
1177 . شەهێن عبدالقادر دروێش
1178 . شلیر عبدالقادر دەروێش
1179 . شەهلا محمد عارف
1180 . شێرزاد حمە سالح
1181 . شەیدا یاسین
1182 . شاخەوان لەتیف محمد
1183 . شاهۆ حسێن کەریم
1184 . شلیر عسمان احمد
1185 . شیروان عسمان احمد
1186 . شیرین ئەسکەندەر
1187 . شاسوار عزیز احمد
1188 . شاپور علی احمد
1189 . شاناز قادر احمد

1190 . شێوە سەعید مستەفا
1191 . شەرمین محمد قادر
1192 . شارا محمد قادر
1193 . سابیر حسێن قادر
1194 . سەبیحە ساڵح
1195 . سدیق حمە ساڵح محمود
1196 . سەبریە حاجی سەعید
1197 . سدیق حمە ساڵح
1198 . سەبیحە عزەت
1199 . سدیق حسێن شەریف
1200 . سەلاح سادق ڕەحیم
1201 . سەلاح حمە امین
1202 . ساڵح دەروێش ڕشید
1203 . سەلاح مامۆامین
1204 . ساڵح علی مستەفا
1205 . ژنی سەلاح مامۆامین
1206 . تەلعەت محمود
1207. تەیبە محمد کەریم
1208. ژنی مامۆ ڕفعەت
1209. تەیبە شەوکەت
1210. تاهیر محمد
1211. علی سادق
1212. عبدللە قادر احمد
1213. عسمان جەمیل
1214. عبدللە محمد موڕاد
1215. علی حمەامین محمد
1216. عزەت علی عبدالکریم
1217. علی فەتاح دەروێش
1218. عائیشە محمود میرزا
1219. عائیشە حمە امین محمد
1220. عائیشە ساڵح
1221. عەینا عزیز وەیس للە
1222. عەتیە حمە موڕاد کوێخا
1223. عمر حمە فەرەج
1224. عسمان حمە کەریم
1225. عبدالقادر علی احمد
1226. عسمان محمد امین
1227. علی احمد ساڵح
1228. عزیز علی کەریم

1229. عبدالكريم مستەفا
1230. عزيز محمود كەريم
1231. عمر حمە ساڵح قادر
1232. عبد للە ساڵح علی
1233. علی ڕەزا قادر
1234. عائیشە عبدللە
1235. ژنی حاجی عبدللە
1236. عالیە ژنی عبدالرحمن
1237. عمر فایق
1238. عەینا ژنی کاکە وەیس
1239. عرفان کاکە وەیس
1240. عدنان کاکە وەیس
1241. عەفان کاکە وەیس
1242. عائیشە حمە ساڵح حمە خان
1243. عمر حاجی محمد
1244. عسمان عبدللە خەسرەو
1245. عامر عبدللە محمد
1246. عسمان محمد قادر
1247. عبدول حمە فەرەج
1248. عرفان عسمان
1249. عبدالهادی علی محمد
1250. عەول قادر علی
1251. عمر حمە ساڵح حسن
1252. عمر مەلا كەريم
1253. عمر مستەفا احمد
1254. عمر محمود احمد
1255. علی محمود احمد
1256. عمر حمە ساڵح احمد
1257. عارف ڕشید محمود
1258. عزیز ساڵح محمد
1259. عائیشە احمد
1260. عبدللە قادر علی
1261. علی میژە
1262. فریاد علی میژە
1263. هیوا علی میژە
1264. دەریا علی میژە
1265. جەمیلە ژنی میژە
1266. یاسین دەروێش کەریم
1267. عبدللە دەروێش کەریم

1268. ئامینی دایکی یاسین عەنەب
1269. ڕوقیە محمد
1270. شەمسە ساڵح
1271. حسێن ساڵح
1272. سامان حسن ساڵح
1273. مەجید مەلا حسن
1274. سەید محمد سەید عنایەت
1275. بورهان سەید محمد
1276. شێخ ئەسکەندەر ئەمین
1277. عبدللە شێخ ئەسکەندەرامین
1278. علی شێخ ئەسکەندەر
1279. سەبیحە شێخ ئەسکەندەر
1280. سێوە شێخ ئەسکەندەر
1281. احمد محمد خەلیفە
1282. سادق دەروێش کەریم
1283. کوبرا احمد غەفور
1284. ڕوخۆش خورشید
1285. فاتمە سەعید باقی
1286. گوڵباخ احمد محمد
1287. خواکەرەم حمە حسێن
1288. بەهیە حمە ڕەشید
1289. هەلاڵە کەمال خواکەرەم
1290. گولاڵە کەمال خواکەرەم
1291. سام کەمال خواکەرەم
1292. سالار کەمال خواکەرەم
1293. چنور کەمال خواکەرەم
1294. بەهیە محمد سەعید
1295. ئامینە حمە امین
1296. ئەیوب ڕەشید ساڵح
1297. ڕوخۆش ڕەشید ساڵح
1298. بەیان ڕەشید ساڵح
1299. ڤیان ڕەشید ساڵح
1300. ئەکبەر ڕەشید ساڵح
1301. محمود ساڵح احمد
1302. قەمەرناز ڕەشید خولام
1303. علی بارام احمد
1304. کەریم علی محمد
1305. حمە ساڵح حمە امین
1306. سوغراکەی کاوس

1307. ئازاد ڕەشید حمە فەرەج
1308. فەیمە فەرەج
1309. جەیلان محمد ساڵح ڕشید
1310. ئەبوبەکر محمد ساڵح ڕشید
1311. نجمدین محمد ساڵح ڕەشید
1312. ڕەسوڵ محمد ساڵح ڕەشید
1313. کارزان محمد ساڵح ڕەشید
1314. ڕێبوار محمد ساڵح ڕەشید
1315. ئیبراهیم حسن یعقوب
1316. کەژاڵ محمد ساڵح
1317. شادان ئیبراهیم حسن
1318. فارس ئیبراهیم حسن
1319. شۆخان ئیبراهیم حسن
1320. فایق توفیق میران
1321. توبا تاهیر احمد
1322. فەلاح فایق توفیق
1323. بەهار فایق توفیق
1324. سەڵاح فایق توفیق
1325. فریشتە فایق توفیق
1326. بەناز فایق توفیق
1327. سەباح فایق توفیق
1328. فەتحە محمد کاکەبرا
1329. کافیە محمد
1330. فەرەج سەعید قادر
1331. سەعید علی مستەفا
1332. عزیز خەلیفە ساڵح
1333. حسن علی محمد
1334. بەهیە حمە ڕەحیم
1335. ئەبوەر حسن علی
1336. کەریم علی مستەفا
1337. علی محمد سۆفی ساڵح
1338. حەیدەر عمر
1339. حبیب نەعمان کەنعان
1340. فەیمە حەیدەر عمر
1341. نەزیرە حبیب نوعمان
1342. عیسا حبیب نوعمان
1343. ڕوقیە حبیب نوعمان
1344. عبدللە حبیب نوعمان
1345. هودا حبیب نوعمان

1346. مریەم حبیب نوعمان
1347. سومەییە حبیب نوعمان
1348. محمد شێخ ساڵح
1349. کافیە محمد علی
1350. غەفور محمد شێخ ساڵح
1351. نەسرەدین محمد شێخ ساڵح
1352. سەیفەدین محمد شێخ ساڵح
1353. نەسرین محمد شێخ ساڵح
1354. سەبریە مجید علی محمد
1355. ساڵح باقی حسن
1356. کوردە شەریف عبدلله
1357. احمد مستەفا
1358. قەدریە احمد
1359. فاروق علی حسن ساڵح
1360. نورەدین شێخ حمە ئەمین
1361. عمر مەلا حمە ئەمین
1362. ڕەووف عمر مەلاحمە امین
1363. احمد حسێن مەلا حمە امین
1364. علی حمە سەعیدعلی محمد
1365. ئەختەر حمە کەریم
1366. سەعید علی حمە سەعید
1367. ڕوقیە علی حمە سەعید
1368. زەکیە علی حمە سەعید
1369. ئەبرە فەریق ساڵح
1370. ئیمان فەریق ساڵح
1371. ئافتاو علی
1372. ئەرسەلان عبدالرحمن احمد
1373. ئەختەر حسن محمد
1374. احمد مستەفا
1375. ئیسماعیل عبدالرحمن
1376. ئەمین حمە ئەمین شریف
1377. ئەیوب ڕەشید حمە ساڵح
1378. ئەختەر حاجی حمە کەریم
1379. ئامینە کاکە وەیس
1380. ئەنوەر حسن محمد
1381. ئەنوەر مەجید محمد
1382. ئەدیبە حسێن ساڵح
1383. بنار قادر کەریم
1384. بوشرا حسێن ساڵح

1385. بەیان ڕەشید حمە ساڵح
1386. پرشنگ ڕەشید فەرەج
1387. توبا تاهیر
1388. تەیب محمد کەریم
1389. توبا حمە عزیز
1390. تەلیعە حاجی قادر
1391. جەیران محمد ساڵح
1392. چیمەن ئەوەر مەجید
1393. حسیبە سەعید ساڵح
1394. حمە ساڵح سەلیم
1395. حسن محمد
1396. حمە عزیز سورامنە
1397. حاجی خواکەرەم
1398. حمە وەستا ساڵح
1399. حسن محمد(حسن قولە)
1400. خونچە پیروەیس
1401. خەسرەو لقا حسێن
1402. دلێر حەیدەر محمد عنایەت
1403. ڕەووف حاجی عمر حمەامین
1404. ڕەشید شەریف
1405. زانا حمە عزیز
1406. زانیار حمە عزیز
1407. زوهرا کاکە وەیس
1408. سۆران محمد عنایەت
1409. سەبری مەجید محمد
1410. سەبری توفیق
1411. سمن ژنی سەید محمد
1412. سەید علی
1413. سیروان حەیدەر محمد
1414. سەلام حسێن ساڵح
1415. سەلما حبیب کەنعان
1416. شەمسە حسن ئاغا
1417. شوان ئیبراهیم
1418. شیرین فەرەج ساڵح
1419. شەیما فریق ساڵح
1420. سدیق علی محمد
1421. سادق عبدالکریم
1422. سەدریە توفیق
1423. تەلیعە حاجی احمد

1424. عەتییە حسێن ساڵح
1425. عبدللە ساڵح علی
1426. عمر حمە ئەمین
1427. عالیە سەعید ساڵح
1428. عزیز ساڵح محمد
1429. عبدللە حبیب
1430. فارس ئیبراهیم
1431. فەیسەڵ لایق فایق
1432. ڤیان ڕەشید حمە ساڵح
1433. فریشتە ژنی حەیدەر محمد
1434. فەرید ساڵح احمد
1435. فاتمە سەید باقی
1436. ڤیان سەعدون علی
1437. قەتیە مەلا ڕەشید
1438. قەمەرناز ژنی قوربانی
1439. قەتعە محمد کاکەبرا
1440. کافیە مولود سەلیم
1441. کەریم محمد
1442. کاڵێ سەید ساڵح
1443. کاکەوەیس عمر
1444. کەژاڵ محمد ساڵح
1445. کەریم سەعید باقی
1446. کافیە قوربانی
1447. کەریم ساڵح
1448. کوبرا مەجید
1449. گۆران محمود ڕەشید
1450. گەوهەر محمود ڕەشید
1451. گەشاو علی سەعید
1452. گەلاوێژ حسن محمد
1453. گوڵباخ سەعید ساڵح
1454. کۆچەر حەیدەر محمد
1455. کاڵ حمە ئەمین
1456. کافیە حاجی مەجید
1457. گوڵزار احمد محمد
1458. محمد ڕەشید کارەبائی
1459. محمود ڕەشید مەنوچەر
1460. محمود ساڵح
1461. ملک لایق فایق
1462. محمود حسن حسێن

1463. محمد سالح ئەمین
1464. مەلا فەریق سالح
1465. مریەم حەیات عەبابەتلی
1466. جەمال مستەفا دەلاک
1467. عمر مستەفا دەلاک
1468. کۆنار مستەفا دەلاک
1469. احمد حسین عەبابەیلێی
1470. حەمیدە حسین حمە سالح
1471. ئامینە شێخ عمر
1472. ئالان علی عبدالکریم
1473. ئاریان عسمان علی
1474. ئەیوب فایق احمد
1475. احمد حاجی حسین
1476. توبا ڕەشید حمە سەعید
1477. تەلار مستەفا احمد
1478. جەمال مستەفا احمد
1479. جەلال مستەفا احمد
1480. چنگەر جەمال احمد
1481. چنور عمر رەمەزان
1482. چیمەن عمر رەمەزان
1483. چیا عمر رەمەزان
1484. چرۆ عمر رەمەزان
1485. چنار عمر رەمەزان
1486. چنار شەهاب کەریم
1487. چنور شەهاب کەریم
1488. حەمیدە شێخ عمر
1489. حمە امین احمد حمە سالح
1490. حەلاو سەید ڕەشید
1491. خاتوون رەزا
1492. خەدیجە بکر عمر
1493. خاتون پیرۆز
1494. دانا شەهاب کەریم
1495. دالیا شەهاب کەریم
1496. ڕوقیە سەعید قادر
1497. ڕێباز سەعید قادر
1498. ڕووناک احمد حەمل
1499. ڕەحمە علی
1500. ڕەعنا احمد قادر
1501. زانا سەباح کەریم

1502. سەید محمود رەزا
1503. سەلام کەریم ڕەشید
1504. سامان کەریم ڕەشید
1505. سوەیبە وەیس
1506. سەید محمد احمد
1507. سالار علی حمە سەعید
1508. شەهاب سادق
1509. شەهاب کەریم محمد
1510. شەهلا علی عبدالکریم
1511. شەکاو علی حمە سەید
1512. شێخ سەعید شێخ عبدللە
1513. شنۆ کەریم ڕەشید
1514. شلێر کەریم ڕەشید
1515. شەونم کەریم ڕەشید
1516. شەوبۆ کەریم ڕەشید
1517. شیرین علی
1518. شنۆ ئەمین
1519. شەوبۆ شێخ ئەنوەر
1520. شێخ ئەنوەر عەرەبانجی
1521. تارق ڕەشید کەریم
1522. عمر رەمەزان
1523. عبدالرحمن احمد
1524. عمر فەرەج سەید
1525. عمر حمە فەرەج
1526. غازی سەید قادر
1527. غەفور مارف
1528. فاتمە مەولود
1529. فاتمە عبدالرحیم
1530. کوێستان احمد حسێن
1531. کافیە محمد مەولود
1532. کەریم ڕەشید ڕەنان
1533. گێلاس علی حمە سەعید
1534. گوڵناز حاجی علی
1535. محبوبە حسێن حسن
1536. محمد شەهاب کەریم
1537. میدیا شەهاب کەریم
1538. مەریوان عمر رەمەزان
1539. لقمان غەفور مارف
1540. نوقڵە حمە کەریم ڕەحیم

1541. نەجیبە حمە ئەمین
1542. نوعمان علا الدین
1543. بەهار حمە ڕەشید مستەفا
1544. بەفراو علی مەولود
1545. زانا شەهاب کەریم
1546. زکاد علی سیعید
1547. زێبا متوەلی
1548. محمد حسن علی
1549. سەید محمد عنایەت
1550. نەوشیروان علی
1551. ناسح حسن ساڵح
1552. نیان ئیبراهیم حسن
1553. نەوزاد ڕەشید فەرەج
1554. نەزیرە حسێن کەنعان
1555. نەبیلە سەعید محمد
1556. نەسرەدین محمد
1557. نەبیلە ژنی مەلا فەریق
1558. نەبیلە سەید ساڵح
1559. نەورۆز چایچی
1560. نەسرین ساڵح میران
1561. نەوزاد ڕەشید فەرەج
1562. هەنەر محمد ڕەشید
1563. هەدیە حبیب نوعمان
1564. هەژار ئەنوەر مەجید
1565. هۆگر ئەنوەر مەجید
1566. هەڵاڵە لایق فایق
1567. یاسین ئەبوبەکر
1568. سامان محمد ڕەشید
1569. سروە محمد ڕەشید
1570. تەلار محمد عنایەت
1571. تاڤگە محمد عنایەت
1572. حسن ساڵح قادر
1573. حسن محمد
1574. حمە عزیز عبدللە ئەمین
1575. ساڵح علی یەوتلە
1576. عبدالخالق کریم سعید
1577. سەبیحە کوێخا ڕۆستەم
1578. نەسرەدین ئیبراهیم عسمان
1579. عەدنان نەسرەدین ئیبراهیم

1580. مەنیجە نەسرەدین ئیبراهیم
1581. ئیبراهیم نەسرەدین ئیبراهیم
1582. ڕێبوار نەسرەدین ئیبراهیم
1583. نگین نەسرەدین ئیبراهیم
1584. ڕەعنا محمود محمد (لەگەڵ چوار منالّی)
1585. حمە یوسف محمود حەکیم
1586. ئەختەر وەهاب سادق
1587. شاخەوان حمە یوسف
1588. شاهۆ حمە یوسف
1589. بەیان حمە یوسف
1590. کۆیار حمە یوسف
1591. ڕۆشنا حمە یوسف
1592. مستەفا فەتاح
1593. چیمەن مستەفا فەتاح
1594. حامد مستەفا فەتاح
1595. نەریمان مستەفا فەتاح
1596. ڕزگار نەجمەدین فەتاح
1597. ئەدهەم حمە عارف حمە
1598. نەسرەدین محمد حاجی
1599. فاخر نەسرەدین محمد
1600. ئەدیبە قادر بەگ (لەگەڵ چوارکەس)
1601. جەمال مستەفا
1602. فەخرەدین ئیبراهیم (لەگەڵ حەوت کەس)
1603. عبدالرحمن حسن (لەگەڵ چوار کەس)
1604. ڕەزا احمد (لەگەڵ دووکەس)
1605. حسێن حاجی توفیق (لەگەڵ هەشت کەس)
1606. عبدالخالق فایق و سێ کەس
1607. سێ منالّی فخرەدین سلیم
1608. فەرید جەمال مستەفا (لەگەڵ چوار کەس)
1609. تانیا محی الدین
1610. فایەق حمە سالّح حمە یوسف (لەگەڵ چوار کەس
1611. پێنج کەس لە خێزانی تارق حاجی نسرللە
1612. کافیە عزیز بارام (لەگەڵ دوو منالّی)
1613. جهان سادق محمد (لەگەڵ سێ منالّی)
1614. حمە شەریف یعقوب ڕۆستەم
1615. کاوە حسێن حەمەلاو
1616. مومن عەبولە احمد ڕێحان
1617. سێ کەس لە خێزانی محمد کەریم محمد علی
1618. شەمعە جەعفەر بابا (لەگەڵ دوو منالّی)

1619. احمد عەبوله احمد ڕێحان (لەگەڵ سێ منالّی)
1620. پەری عەبوله ڕێحان
1621. ئەمین قادر لاڵ (لەگەڵ دوو منالّی)
1622. دوو کەس له خێزانی سەربەست محی الدین
1623. خاڵخاس سادق (لەگەڵ دوو کەس له خێزانی)
1624. نەسرلله سادق (لەگەڵ یانزده کەس له خێزانی)
1625. علی محمد عبدلله
1626. کەریم عزیز
1627. نەجیب کەریم (لەگەڵ دوو کەس)
1628. حەوت کەس له خێزانی سەلاح کەریم نەجمەدین
1629. چوار منالّی جەمالی سەعات ساز
1630. ئازیزه حەمله سوور
1631. ناجح ئیسماعیل حسن
1632. حسن فارس
1633. توبا ڕەشید
1634. عبدلله سۆفی وەهاب
1635. خونچه حامید (لەگەڵ سێ منالّی)
1636. زەکەرییه عبدالرحمن
1637. کچی للەکەرەم ئەبوبەکر
1638. ئایشه مستەفا
1639. سابیر فەرەج
1640. عمر حەکیم عبدلله حسێن
1641. مریم عبدالکریم
1642. سەعادەت بابا سێڵه
1643. هوشیار جەبار عبدلله
1644. ڕابیعه حمه زرین
1645. دیلمان فەخرەدین
1646. ئەسمەر حمه سالّح وەلی
1647. ئامینه وەیس سلێمان
1648. عابد ئەکرەم عسمان
1649. مەعبوبه علی محمود
1650. ئاواز عابد ئەکرەم
1651. نیان عابد ئەکرەم
1652. سەریاس عابد ئەکرەم
1653. شیرین عابد ئەکرەم
1654. ڕێزان عابد ئەکرەم
1655. مژده عابد ئەکرەم
1656. لهۆن عابد ئەکرەم
1657. بڕیار ڕزگار سادق

1658. بەرهەم ڕزگار سادق
1659. ئارام فخرەدین عسمان
1660. ئاراس فخرەدین عسمان
1661. ئەژین فخرەدین حمە سلیم
1662. ئافتاو ئیبراهیم ڕەشید
1663. ئاشنا قادر محمد
1664. ئاوێتە قادر محمد
1665. ئەژین سەربەست محی الدین
1666. ئافتاو عزیز بارام
1667. ئاریان بابا عمر کەریم
1668. ئیسماعیل مەلا بەکر
1669. احمد عبدللە احمد
1670. ئەسمەر عبدللە احمد
1671. ئازاد ئیسماعیل حسێن
1672. ئیسماعیل حسێن
1673. ئەطام عمر ڕەشید
1674. جوان نەسرللە ئیبراهیم
1675. جوان فەخرەدین حمە سەلیم
1676. چنور حسێن توفیق
1677. جیهانگیر سەعدوللە سادق
1678. چرۆ ناجی حمە لەتیف
1679. حمە ساڵح احمد ڕەشید
1680. حمەی وەستا حمە ساڵح
1681. حەلیمە علی حسێن
1682. حمە کەریم حمە کەریم
1683. حاجی حمە یوسف حمە
1684. حمە موڕاد احمد
1685. حسێن قادر عبدللە
1686. حمە خان حمە وەیس
1687. حەمیدە حەمید مەجید
1688. ڕەنجە فەخرەدین
1689. ڕزگار نەجمەدین
1690. ڕابیعە مەولود
1691. ڕازاو تارق نەسرللە
1692. ڕەنگین سەعدوللە
1693. رەزا ئیبراهیم قادر
1694. ڕامش بوش خالید
1695. ژیان حمە ئەمین
1696. ژیان حسن توفیق

1697. سەنگەر فەخرەدین سلیم
1698. سەعادەت سالّح احمد
1699. سەنگەر فەخرەدین عزیز
1700. ڤیان فەرید جەمال
1701. فریشتە حمە کەریم حمە
1702. ڤیان حسێن توفیق
1703. کۆسالاّن قادر احمد
1704. کاروان فەرید جەمال
1705. کوێستان ڕەحمان قادر
1706. کاروان جەمشید فارس
1707. کۆسالاّن عبدالرحمن
1708. کۆیار حسێن توفیق
1709. کۆسار نەسرەدین محمد
1710. کارزان نەسرەدین محمد
1711. کەلسوم فەخرەدین عسمان
1712. محمود حاجی حمە عزیز
1713. مەریوان عبدللە سالّح
1714. نیان فەرید جەمال
1715. نگین فەخرەدین
1716. کوردستان فەخرەدین
1717. کارزان نەریمان مستەفا
1718. کاروان نەریمان مستەفا
1719. کامەران نەریمان مستەفا
1720. کەژاڵ عبدالرحمن حسێن
1721. گولّزار تارق
1722. گۆران محمد سالّح
1723. کولّکوش غالب
1724. محمد حاجی عبدللە
1725. مریم محمود
1726. سەیوان ڕەحمان قادر
1727. ستار حمە سەلیم محمد
1728. سەرکەوت ڕەحمن قادر
1729. ساکار محمد سالّح
1730. سابیر فەرەج حمە امین
1731. سەربەست حسن حمەعزیز
1732. سیروان عبدالخالق
1733. سەردەشت احمد عبدللە
1734. سەربەست عابد ئەکرەم
1735. سەعید محمد (جنە)

1736. سعاد حمه سالح
1737. شاهۆ سەید حسێن
1738. شوانه حمه سەعید
1739. شاهۆ حمه ڕەشید
1740. شاخەوان مەجید
1741. شاخەوان فەخرەدین
1742. شادان نەریمان مستەفا
1743. شاخەوان محمد سالح
1744. شیلان احمد عبدلله
1745. شەرمین احمد عبدلله
1746. شادان احمد عبدلله
1747. شەمعه حمەئەمین محمود
1748. سەباح سائیب زۆراب
1749. عبدالكریم ساحب
1750. عزیز کەریم حمه سعید
1751. عزیز محمد حمه ڕەحیم
1752. عبدلله حمه حسێن
1753. عبدول محمد ئەمین
1754. غالب سەعدی قادر
1755. فەتحلله سلێمان فەتحلله
1756. فریشته نامەڕەش
1757. فەرید جەمال مستەفا
1758. نوخشه سالح
1759. نزار فایق
1760. نەرمین سەعدولله سادق
1761. هۆرین فەخرەدین حمه
1762. هەورامان قادر محمد
1763. هەرێم حسێن توفیق
1764. واحیده حمه شەریف حسن
1765. ویداد نەسرلله محمد
1766. توبا شەفیع للەکەرەم
1767. ئێران عابد ئەکرەم
1768. خاتون عبدلله مەعروف
1769. خۆراسان حەکیم حسن
1770. ڕێکان عابد ئەکرەم
1771. شیرین عابد ئەکرەم
1772. عابد ئەکرەم عسمان

بەلخە

1773. مستە فا مەلا عمر
1774. عمر مستەفا عمر
1775. سەرگوڵ ئەبوبەکر عزیز
1776. نگین عمر مستەفا
1777. هێرش عمر مستەفا
1778. هۆگر عمر مستەفا
1779. هاوبەش عمر مستەفا
1780. ابوبەکر حمە عزیز
1781. کازم ابوبەکر حمە
1782. نازم ابوبەکر حمە
1783. فتحلا حیدر فتحلا
1784. شەوکەت فتحلا حیدر
1785. گوڵناز فتحلا حیدر
1786. فاخر فتحلا حیدر
1787. دیمەن فتحلا حیدر
1788. باسر فتحلا حیدر
1789. ئەمیرە فتحلا حیدر
1790. ئاشنا فتحلا حیدر
1791. سمیرە فتحلا حیدر
1792. منیرە فتحلا حیدر
1793. ناسر علی لتف اللە
1794. نازدار حەمەلاو مجید
1795. نسرین ناسر علی
1796. نشمیل ناسر علی
1797. پەروین ناسر علی
1798. نازەنین ناسر علی
1799. زیزە ناسر علی
1800. منیرە ناسر علی
1801. ابوبکر شوکر شەریف
1802. فتحە محمود مەولود
1803. کەژاڵ ابوبکر شوکر
1804. نەرمین ابوبکر شوکر
1805. پەروین ابوبکر شوکر
1806. شوانە ابوبکر شوکر
1807. شەرمین ابوبکر شوکر
1808. ڕەحیم ئەحمد عباس
1809. نزیرە سەلیم حسن
1810. بورهان ڕەحیم ئەحمد

1811. ئەحلام عمر حمە ڕەشید
1812. سامان بورهان ڕەحیم
1813. نەرمین ڕەحیم ئەحمد
1814. حمە نزیف مستەفا علی
1815. عبدالکریم حامد مجید
1816. عبدالمیر حامد مجید
1817. مەنیجە وەلید محمد
1818. محسومە حامد مجید
1819. پەروین حسن حسین
1820. زەینەب عبدالکریم حامد
1821. عمار عبدالکریم حامد
1822. زمزم عبدالکریم حامد
1823. مجید عزیز محمود
1824. فەرهاد مجید عزیز
1825. سمیرە مجید عزیز
1826. ملیحە مومن ساڵح
1827. ئەمیرە عزەت محی الدین
1828. فەرید محمد ئەحمد
1829. ئەسمەر کەریم محمود
1830. حمە ڕەحیم محمد
1831. ئەحمد جعفر ئەحمد
1832. ڕفعت حسن ئەحمد
1833. سەباح محمود حیدر
1834. علی حمە امین عبدالقادر
1835. بەدریە محمود ڕەحمان
1836. توبا قادر عبدالکریم
1837. سەلوا سدیق عارف
1838. فەریق سدیق عارف
1839. عادل سدیق عارف
1840. سەمیرە عزت عبدللە
1841. منیرە عزت عبدللە
1842. فەریدە عزت عبدللە
1843. نەرمین عزت عبدللە
1844. علی ڕۆستەم
1845. ساڵح سادق
1846. کازم سدیق عارف
1847. نازم سدیق عارف
1848. ڕەحیم ئەحمد عباس
1849. حمید عزیز محمود

1850. ساڵح حميد عزيز
1851. شەرافەت مستەفا
1852. سەدریە عباس
1853. مستەفا هومەر
1854. هێمن حميد عزيز
1855. ئەمیر حميد عزيز
1856. خەمگین عزت عبدللە
1857. هەلالە عزت عبدللە
1858. گۆنا عزت عبدللە
1859. کوبرا محمد ئەحمد
1860. کازم محمد ئەحمد
1861. حەلیمە سۆفی قادر
1862. مژدە ڕەحیم قادر
1863. محسن عبدالرحمن
1864. نسرین حسن مجید
1865. سڑیرە ملا حکیم حسن
1866. نەسرەدین ناسر علی
1867. نەخشین ابوبکر عزيز
1868. هەنار فتحلا حیدر
1869. هەرێم فەرید حمە سڵتان
1870. ڕۆشنا فتحلا حیدر
1871. ڕابەر فەرید محمد
1872. جاسم محمد ئەحمد
1873. چیمەن ابوبکر حمە عزيز
1874. چنار ابوبکر حمە عزيز
1875. چنور ابوبکر حمە عزيز
1876. قاسم محمد ئەحمد
1877. قەتحە ڕحمان
1878. لیلی ڕحمان
1879. لەتیف حمە ڕەشید
1880. بەفراو عزت عبدللە
1881. هەرێم محمد ئەحمد
1882. ئەڤین عمر مستەفا
1883. ابوبکر ڕحمان
1884. رازی شوکر حبیب
1885. زینب لەتیف للە
1886. زینب فتح للە
1887. سەرگوڵ سەلیم حسن
1888. سەرگوڵ ابەبکر حسن

1889. شەرمین ڕەحیم ئەحمد
1890. شۆخان حمە ڕەشید علی
1891. شنە ناسر علی
1892. شوان ابوبکر حمە عزیز
1893. فەرید مجید عباس
1894. فەرید حمە سلیمان
1895. فتحلا ڕەحمان
1896. نسرین ئەولآکەرەم
1897. هەرێم عمر سەعید
1898. شیلان عمر سەعید
1899. ڕێزان محمد ئەحمد
1900. سەباح ڕەحیم سادق
1901. سالح ڕەحیم سادق
1902. محسن عبدللە حسین
1903. فەیمە هەیاس
1904. مختار هەیاس
1905. یوسف هەیاس
1906. کەژاڵ هەیاس
1907. بەفراو هەیاس
1908. محمود محمد عبدللە جول
1909. پەیڕەو عمر عبدالرحمن
1910. سەرفراز عمر عبدالرحمن
1911. مەلیحە
1912. بوشرا مەلیحە
1913. عبدالسلام حمە سعید
1914. پیرۆز محمد عنایەت
1915. سوەیبە ڕەحمان
1916. حمە کەریم نسرللە
1917. حەمیدە حمەکەریم نسرللە
1918. ڕزگار نادر عزیز
1919. ئافتاو کاکە ڕەش
1920. یوسف سەعید
1921. رابعە کاکەلە
1922. ئایشێ ئەحمەد محمد
1923. سەعید ڕەحمان حمە شەریف
1924. حمەمراد ڕەحمان حمەشەریف
1925. حمە علی حمە ئەمین
1926. حەلاو علی ڕەحیم
1927. ڕەحمان سەعید علی

1928. فەیسەڵ سەعید فەرەج
1929. نەرمین محمد
1930. هاشم حبیب ڕەشید
1931. عادل حمە ئەمین توفیق
1932. ئەسفەندیار سەردار حمەلاو
1933. عبدللە علی ڕەحیم
1934. پەروین محمد نادر
1935. سەعید ڕەحمان فتحلا
1936. جەمال ئەحمەد ڕوش
1937. منیرە محمود قادر
1938. حمە توفیق علی ڕەحیم
1939. ئازاد عبدللە علی
1940. ئەدهەم کاکە برا
1941. ئەدیبە حمە کەریم نسرللە
1942. پەروێز عبدللە علی
1943. بەرزان مجید ئەحمەد
1944. بەهرە بەهمەن کاکەبرا
1945. تەنیا عبدللە علی
1946. تەلیعە مەلا حسن قازی
1947. چیا عبدللە علی
1948. خەرامان شەریف
1949. خاتەی حاجی کەکول
1950. خاتون دایکی شێخ علی
1951. خەدیجە بابان
1952. دڵسۆز عبدللە علی
1953. دەشتە عبدللە علی
1954. ڕوقیە ژنی حاجی فەرەج
1955. ڕوناک سەعید
1956. ڕەحمان عبدللە
1957. ژنی حەبیب نعمان
1958. زەردەشت بهمەن کاکەبرا
1959. سوعاد ئەحمەد
1960. سەبریە حمە سەعید محمد
1961. عائیشە مەلا قادر
1962. گۆران عبدللە علی
1963. گوڵناز مەجید ئەحمد محمد
1964. مریەم محمد شێخ علی
1965. مەریوان مەجید ئەحمد دەرڵاشتخان
1966. میرزا ئەمین حمە کەریم

1967. پیرۆز الله کەرەم
1968. نایڤت حمە حسین
1969. کافیە عسمان ئەحمد
1970. ئیقبال حەمەخان کەریم
1971. کوڕی غفار شەریف عبدللّە بتارە
1972. پەروین محمد قادر
1973. زوهرە ئەحمد ڕوش
1974. شێخ حمیدین شێخ حسین
1975. کەیوان عبدللّە علی
1976. کوێستان جەمال ئەحمد
1977. کەژاڵ عەفان حمە یوسف
1978. کوبرا غەفور مستەفا
1979. کەریم سەعید
1980. جەمال ئەحمد ڕوش (لەگەڵ یەکێک لەمناڵەکانی)
1981. حمە توفیق علی ڕەحیم
1982. عبدللّە علی ڕەحیم (لەگەڵ چوار منداڵی)
1983. سەباح ڕەحیم سادق
1984. سەلام ڕەحیم سادق
1985. حەلاو خێزانی حمە حسین
1986. محسن عبدللّە
1987. فاتمە دایکی محسن لۆلێ
1988. زۆراب عزیز حمە ئەمین
1989. شێخ حسین شێخ حەکیم
1990. بەرزان حسین حەکیم
1991. عسمان نەزیف سادق
1992. پەری خان حمە ئەمین سەلیم
1993. فریشتە نەزیف سادق
1994. سەردار حمە ئەمین سەلیم
1995. پەخشان حسن فەرەج
1996. همزە حسن فەرەج
1997. ڕەنگین حسن فەرەج
1998. عمر حسن فەرەج
1999. علی حسن فەرەج
2000. حفسە سەلیم حمە ئەمین
2001. شەمسە مستەفا حسن
2002. ڕوخۆش مولود
2003. عبدالرحمن محمد ئەحمد
2004. عبدالکریم شەریف
2005. سەربەست عبدالکریم

2006. جەلال ڕەشید شەریف
2007. شۆخان عبدالکریم شەریف
2008. هەیاس ئەولا کەرەم
2009. فەیسەڵ هەیاس
2010. سادق فتاح
2011. خەدیجەعبدلکریم ئیسماعیل
2012. ئەکرەم ئەحمد نسرللە
2013. ئاراس محمود حمە ڕەشید
2014. توفیق حمە کەریم
2015. شەوبۆ عبدالکریم
2016. سوەیبە عبدالکریم
2017. نەجیبە سەعید فرەج
2018. فکریە هەیاس للەکەرەم
2019. ڕوخۆش جەلال ڕەشید
2020. شیلان جەلال ڕەشید
2021. مسعود حسن فرەج
2022. مەنیجە حمە سەعید
2023. قادر فرەج
2024. ڕەحمان حمە
2025. چیا سەربەست عبدالکریم
2026. حبسە محمود
2027. درەخشان حسن
2028. دڵشاد محمد
2029. ڤیان عەبدل ئەکبەر
2030. ژیان جەلال ڕەشید
2031. سوەیبە حسن
2032. سەرکەوت عبدالکریم شەریف
2033. سەردار عبدالکریم شەریف
2034. سەروەت سەربەت عبدالکریم
2035. سورەیا عبدالکریم شەریف
2036. سەرفراز عمر
2037. سەعدی لەتیف
2038. مسعود عبدللە
2039. شەوجوان عبدالکریم
2040. گولزار محمد
2041. گۆنا نزام حمە ئەمین
2042. کەژاڵ هەیاس
2043. نزام حمە ئەمین فەرج
2044. پەخشان حسن

2045. نیان جەلال ڕەشید
2046. نزیرە ئەحمد
2047. هێمن جەلال لەپتنە
2048. سابر حمە شەریف
2049. حمە خان سەعید
2050. خەدیجە حمە سالح
2051. شوکریە عمر حسن
2052. عمر حسن ئیبراهیم دەرەی مەڕ
2053. سەعدی عارف سەعید
2054. یاسین عارف سەعید
2055. سالح ئەحمد حمە مراد
2056. شەریف نسرللە
2057. سەعید ئەحمد
2058. ئەسکەندەر عبدالکریم
2059. ئاراس نائیب
2060. ئاواز نائیب
2061. ئەحمد یاسین عارف
2062. ئەسکەندەر ئەحمد
2063. پیرۆز سلێمان
2064. حاجی حمە مراد
2065. حاجی فتاح حمە حسین
2066. سالح ئەحمد نجمەدین
2067. سارا نوری توفیق
2068. شۆخان نائب
2069. شەمسە محمد
2070. سەفیە سالح
2071. عنایەت ڕۆستەم حسین
2072. عزت محی دین
2073. علی محمد فیز
2074. عبدللە عزیز
2075. علی سالح حسین
2076. عبد رەزا ڕەشید
2077. عمر محمد سەدرەدین
2078. عەدلە عارف
2079. عبدالرحمن علی
2080. محمد یاسین عارف
2081. لیلی ئەحمد
2082. چنور ئەحمد حسین
2083. چنار علی محمد

2084. چیا علی محمد
2085. چنور علی محمد
2086. ناسكە ساڵح
2087. نامق ئەسكەندەر عبدللە خ٥رئانی
2088. ئامینە فتاح
2089. سەبیحە حمە یوسف
2090. ئەكبەر حمە یوسف
2091. حمە مراد حمە یوسف
2092. سەلمی حمە یوسف
2093. ژیان حمە مراد حمە یوسف
2094. قاسم حمە یوسف
2095. ئەكرەم حمە یوسف
2096. شەوبۆ كاكەبرا
2097. حمەوەیس حمە یوسف
2098. جیهان زۆراب غفور
2099. ئەحمد حمەوەیس حمەیوسف
2100. ئارام حمە وەیس حمە یوسف
2101. دیاری حمە وەیس حمەیوسف
2102. ئاری حمەوەیس حمەیوسف
2103. بەیان حمەوەیس حمەیوسف
2104. شەهلا حمەوەیس حمەیوسف
2105. سورەیا حمەوەیس حمەیوسف
2106. ڤیان حمەكەریم حمە یوسف
2107. عسمان علی وەیس مراد
2108. حمە ڕەشید خەلیل قادر
2109. شێخ شەریف
2110. سوبحان حمە ڕشید خەلیل
2111. ئایشە حمە ڕەشید خەلیل
2112. حمە عزیز حمە ڕەشید خەلیل
2113. گوڵچین عبدالرحمن
2114. نیان حمە كەریم
2115. خەلیل حمە عزیز حمەڕەشید
2116. جەلیل حمە عزیز حمە ڕەشید
2117. جەمال حمە عزیز حمەڕەشید
2118. كەمال حمە عزیز حمەڕەشید
2119. فاتمە حمە عزیز حمە ڕەشید
2120. ڕوقیە حمەعزیز حمە ڕەشید
2121. ژیان حمەكریم حمەوەیس
2122. لیلی حسن

2123. توبا حسن
2124. بەدیعە محمد عبدللە
2125. ناجی محمد عبدللە
2126. ڕوقیە ئەحمد حسین بارام
2127. سەلام ئەحمد حسین بارام
2128. ئەمیرە ئەحمد حسین بارام
2129. حمەئەمین حمە ڕەزا
2130. حمەفەرەج عەول حەکیم
2131. محسومە وەلید
2132. فاتمە ئەحمد
2133. غەفار فەتاح
2134. دواش غەفار ئەحمد
2135. قادر عسمان
2136. جعفر محمد خاتوون
2137. رفعت فرەج حسن
2138. زەهرا عبدالرحمن
2139. سەعید حمەکەریم ئیبراهیم
2140. شەوبۆ حمەساڵح محمد
2141. ئاراس حمەوەیس یوسف
2142. جەلیل حمەعزیز حمەکەریم
2143. حسین ئیبراهیم حمەکەریم
2144. سوهام حمەکەریم حمەیوسف
2145. سەمیرە ئەحمد حسین
2146. سەلمی ئەحمد سەعید مجید
2147. سەلام ئەحمد حسین
2148. سەلمی حمەکەریم ئیبراهیم
2149. سروە حمەمراد حمەوەیس
2150. سوهام حمەکەریم
2151. شیلان حمەوەیس
2152. شەوبۆ کاکەبرا غەفور
2153. شەیما حمەساڵح مەجید
2154. عزیز حمەڕەشید خەلیل
2155. غەفار محمد
2156. گوڵزار عزیز حمەڕەشید
2157. کەمال عزیز حمە ڕەشید
2158. گوڵچین مەجیدڕحمن محمد
2159. منیرە ئەحمد حسین
2160. لیلی حسن علی
2161. غەفار عبدللە هانەی دن

2162. ئەحمد علی عبدالکریم
2163. سەعدیە نادر
2164. ئەحمد حمە سەعید رەزا
2165. شەریف محمد نسرللە
2166. محمد نسرللە
2167. یوسف شەریف محمد
2168. تەیبە شەریف محمد
2169. تەمینە شەریف محمد
2170. ئیدریس شەریف محمد
2171. ڕەنگین شەریف محمد
2172. کامل ڕەشید ئەحمد
2173. ئەرکان ڕەشید ئەحمد
2174. بەختیار ڕەشید ئەحمد
2175. ڕۆشنا ڕەشید ئەحمد
2176. ئاشنا ڕەشید ئەحمد
2177. فاتمە محمد
2178. ئامینەعبدالرحمن عبدالکریم
2179. عبدالکریم عبدالرحمن کەریم
2180. حسین عبدالرحمن عبدالکریم
2181. ڕەحیم عبدللە
2182. عایشە سەید کەریم
2183. کافیە علی مستەفا
2184. خالد ئەحمد عزیز
2185. شنە ئەحمد حمە عزیز
2186. خەلیل ئەحمد حمە عزیز
2187. خەرامان لەتیف ڕەحیم
2188. ئایشە سەعید
2189. ئەحمد لات
2190. جەلیل ئەحمد حمە عزیز
2191. جوان ئەحمد لات
2192. حاجی فاتمە محمود
2193. کەریم عبدالرحمن
2194. گۆنا حمە ڕەشید
2195. نرمین ئەحمد حەمایز
2196. ئەهینا شەریف حمەشە
2197. نگین ئەحمد لات
2198. شەرمین شەریف حمەشە

سەرڵەی

2199. عبدللە حمە عزیز

2200. عایشه عبدلله
2201. حمەفرەج عبدلله
2202. فەرید عبدلله
2203. قوربانی محمد حمەئەمین
2204. پیرۆز
2205. ئیدریس شەریف عزیز
2206. ئەیوب شەریف عزیز
2207. شەریف عزیز
2208. ملکیه نارنجله
2209. ڕەحمە ژنی خالد حمەکەریم زەردەهال
2210. خەرمان سالّح
2211. بێخالّ سالّح
2212. بێگەرد سالّح
2213. موختار سالّح
2214. کۆچەر سالّح سوسەکان
2215. کەریم نەجیم بارام
2216. خونچه نسرلله
2217. وەلی حسن
2218. خەدیجه کەریم مەجید
2219. سالار داود بارام
2220. نیگار عزیز حمه ڕەشید ئالآنتا
2221. محمود عبدالقادر دەرەشتش
2222. ئەنوەر حاجی ڕەحیم
2223. حمه سەعید عارف هتلآنئی
2224. سدیق قادر حسین
2225. رابیعه محمد بارام
2226. محمد خەلیفه حمەعزیز
2227. خانمێ حمه میرزا
2228. عسمان حمەئەمین
2229. عمر حمه فرەج
2230. سامان عسمان
2231. مژده عسمان
2232. مەدینه عسمان
2233. نوخشه ڕەشید حسن
2234. خەلیل عزیز
2235. عسمان عزیز
2236. جوامێر عزیز
2237. ئازار عسمان عزیز
2238. کەوسەر خەلیل عزیز

2239. خەندە خەلیل عزیز
2240. زانا خەلیل عزیز
2241. ئەرجومەند خەلیل عزیز
2242. هیرۆ خەلیل عزیز
2243. هێمن خەلیل عزیز
2244. ئارام عسمان عزیز
2245. بەهیە عزیز
2246. تەلیعە محمد فرەج
2247. جوامێر عزت حمەڕەشید
2248. رابیعە ئیبراهیم
2249. سامیە جەمال محمد
2250. شەرمین عسمان محمدامین
2251. شنۆ عسمان محمدامین
2252. عسمان ئەحمد
2253. عبدل محمد فرەج
2254. فاتمە حمە رەزا
2255. کافیە خواکەرەم
2256. کەمال محمد فرەج
2257. محمد فرەج
2258. محمد حمە ئایز
2259. لیلی حمە ڕەشید
2260. وەسەت محمد فرەج
2261. خانم حمە رەمەزان
2262. نادیە جەمال محمد فرەج خورمال
2263. علی ڕەسوڵ محمود
2264. حمە ئەمین مستەفا
2265. مستەفا
2266. کابرا مەجید کەریم
2267. کەمال حمە ڕەشید
2268. منیرە حسین
2269. حمە سەعید احمد حمەمراد
2270.ساڵح احمد حمە مراد
2271. سەمین للەکەرەم
2272. توفیق سادق
2273. پیرۆز سلێمان
2274. قوربانی محمد حمە ئەمین
2275. نەجمەدین حمە شەریف
2276. مەنیجە ئەحمد حسن
2277. بەختیار حمەڕەشید ئەحمد

2278. ئەحمد علی عبدالکەریم
2279. سوەیبە قادر رحمن
2280. ئەحمد علی
2281. مستەفا رەمەزان
2282. ئیدریس محی دین
2283. سلیمان عسمان
2284. شەریف محمد نسرللە
2285. رەحمان علی
2286. ئەحمد حمەوەیس
2287. سۆران ئەحمد حمەوەیس
2288. گۆران ئەحمد حمەوەیس
2289. هێرش ئەحمد حمەوەیس
2290. ڕەنگین ئەحمد حمەوەیس
2291. نگین ئەحمد حمەوەیس
2292. ڕێزان ئەحمەد حمەوەیس
2293. خەرامان ئەحمد حمەوەیس
2294. سدیق قادر حبیب
2295. رەزیە عبدالرحمن
2296. ئەنوەر سەعید بارام
2297. حەمیدە سەعید بارام
2298. سەعید بارام
2299. عمر سەعید بارام
2300. ئەحمد کەریم خودا داد
2301. ناسر محمد کەریم
2302. محمد فەرهاد
2303. ئەحمد محمد علی
2304. جەمال عسمان سەدرەدین
2305. علی محمد سەدرەدین
2306. عمر محمد سەدرەدین
2307. سەعید ئەحمد موسا
2308. سالح ئەحمد موسا
2309. یسری عبدالکریم
2310. عسمان مستەفا
2311. محمد فەرهاد ڕوستەم
2312. معبوبە فەرهاد ڕوستەم
2313. سدیق قادر حسن
2314. علی فتاح
2315. نرمین علی فتاح
2316. نگین علی فتاح

2317. سوسەن محمد حمەفرەج
2318. محمد حمە فرەج
2319. عبدالرحمن محمد حمەفرەج
2320. کەمال محمد حمەفرەج
2321. مەلیحە محمد حمەفرەج
2322. لیلی حمە ڕەشید
2323. جەمال محمد حمە فرەج
2324. پشتیوان جەمال محمد
2325. سێوە جەمال محمد
2326. سەناریا جەمال محمد
2327. بەهمەن عزیز حمە ڕەشید
2328. شنە جەمال محمد
2329. کافیە خواکەرەم
2330. پیرۆز ئەحمد قادر
2331. عبدللە محمد حاجی لەگەڵ سێ منداڵی
ستروان
2332. حمە مراد عزیز قادر
2333. محمد عبدالرحیم
2334. منیرە علی مولود
2335. هەرێم عزیز محمد
2336. محمد عزیز محمد
2337. ڕوناک عزیز محمد
2338. خەیمە عزیز محمد
2339. مەجید سەلام
2340. پرشنگ ئەحمد محمود
2341. حمەئەمین محمود
2342. جەمیل حمە سەعید محمود
2343. لیلی حمە سەعید محمود
2344. عەتا حمە سەعید محمود
2345. فەرحان حمە سەعید محمود
2346. مەهاباد حمەسەعید محمود
2347. سیروان حمەسەعید محمود
2348. تابان حمەسەعید محمود
2349. لاولاو حمە سەعید محمود
2350. محمد عزیز عبدالرحمن
2351. ساڵح محمد علی
2352. ئەحمد محمد علی قادر
2353. ڕوناک زۆراب محمد
2354. محمد سەعید محمود

2355. ئیدریس نوری مستەفا
2356. ئەحمد حسین قارەمان
2357. ئەحمد حمەئەمین
2358. بورهان علی حسن
2359. حەمیدەیوسف محمدشاوەیس
2360. سەلاح عسمان علی
2361. علی محمدئەمین حامد
2362. فاتمە ئەحمد علی قادر
2363. کافیە عسمان محمد
2364. محمد حمەئەمین حامد
2365. منیرە محمود عبدالقادر
2366. سەعدی سالح قارەمانی
2367. حمە سەعید محمود کوکوی
2368. ئەفراسیاب ئەحمد محمود
2369. ئاوات ئەحمد علی عارف
2370. ئەڤین عمر سالح
2371. ئومێد عمر فائق
2372. ئەحمد عبدللە سەعید
2373. حمەکەریم حمەڕەحیم نەوڕۆز
2374. حمێرا ئەورەحمان نەوڕۆز
2375. خالید کەریم فەتاح
2376. رەعنا فەتاح سەعید
2377. سەیران ئەورەحمان ڕەشید
2378. سەیران حاجی بارام
2379. سەبریە ئەحمد
2380. عمر فائق عارف حمەوەیس
2381. عبدللە کەریم فەتاح
2382. علی کەریم فەتاح
2383. غەزال ئەورەحمان ڕەشید
2384. کەژاڵ حمەسەعید ڕەسوڵ
2385. محمد کەریم فەتاح
2386. محمد قادر
2387. مەریوان ئەورەحمان ڕەشید
2388. لوقمان ئەورەحمان ڕەشید
2389. نەرمین عمر فائق
2390. نسرین عمر فائق
2391. نوری علی زەلم
2392. سەمین محمد
2393. تەحسین ئەحمد حسین

2394. حاجی عسمان محمد کەریم
2395. حاجی سەمین محمد خان
2396. حمەسەعید زۆراب
2397. سامان ئەحمد
2398. سەعید عبدللە
2399. کوبرا محمود فەرەج
2400. کوبرا مەجید
2401. گۆران ئەحمەد لڕدی لۆ
2402. ئاواز نەجیم ڕەحیم یەئەکورە
2403. ئەشرەف حاجی توفیق هانەی قول
2404. شەیما علی قوربانی
2405. محمود فواد ڕۆستەم
2406. ئەیوب مەجید کەریم
2407. مستەفا ڕەمەزان زەمەقی
2408. بارام توفیق
2409. عالیە کەریم
2410. فەوزیە بارام
2411. بەهزاد کەریم
2412. لاولاو کەریم محمد
2413. هادی کەریم محمد
2414. سالّح محمد علی
2415. ئەحمد محمد علی
2416. ڕەعنا ئەبوبەکر محمد
2417. ژیان سالّح
2418. بەهار مەجید ئەحمد محمد
2419. جەیران ژنی حاجی قادر
2420. حاجی قادر زەمەقی
2421. دیاری حسن حمە کەریم
2422. سۆران بورهان فەتاح
2423. شەهلا قادر
2424. شەهێن قادر
2425. شنۆ قادر
2426. شادان قادر
2427. شیرین خواکەرەم خوامراد
2428. شلێر فەلاح
2429. علی ئەحمد شالّح
2430. کامل قادر
2431. مەریوان مەجید ئەحمد
2432. مەجید ئەحمد محمد

2433. هێژە عبدالقادر عبدالرحيم
2434. سۆران سەرکەوت ئەبوبەکر
2435. سەردار شەریف محمد
2436. هادی حمەئەمین لۆدەنازی
2437. حاجی ئەحمد فەتاح
2438. کافیە قارەمان
2439. ڕەعنا مارف
2440. سابیر ئەحمد فەتاح
2441. سالّح ئەحمد فەتاح
2442. ئایشە ئەحمد فەتاح
2443. حەمیدە مەلا محمود فەتاح
2444. نوری علی قادر
2445. کچی فایەقی عارفەڕەش
2446. محمد حسن قادر
2447. سالار محمد حسن کولکەنی
2448. ئاکۆ محمد ئەحمد
2449. ئاسۆ محمد ئەحمد
2450. ئەحمد محمد قادر
2451. ئاسکە ئەحمد علیمحمد جەلتلە
2452. ئاری عابد حمەئەمین
2453. حمە کەریم محمد
2454. حەیدەر حمە کەریم
2455. دیاری عابد حمە ئەمین
2456. ڕووناک کەریم
2457. ڕووناک محمود
2458. سەردار حمە ڕەزا
2459. ڤیان ئیبراهیم محمود
2460. گەلاوێژ ژنی عابد حمەئەمین
2461. گوڵشەن حمە سالّح
2462. مەلیحە حمە علی
2463. میدیا عابد حمە ئەمین
2464. ماریا عابد حمە ئەمین
2465. مەدینە حمە کەریم
2466. محمد حمە کەریم
2467. مارف حاجی حمە ئەمین
2468. لەمیعە ئەحمد
2469. لەمیعە حمە علی
2470. هادی حاجی ئەمین
2471. هاشم حمە علی شەمتران

2472. ئامینە ژنی عزیز
2473. بارام حمە ئەمین قادر
2474. محمد محمود عیسی نەورولی
2475. ئەکرەم سەید حسین
2476. جوان سەید حسین
2477. جەمیلە ئەحمد شاوەیس
2478. سهام نوری عبدالعزیز سازان
2479. ئەرکان فازل کاکە شێخ
2480. ئەختەر ڕەزا
2481. بەهار کاکە شێخ سەعبد
2482. بورهان کاکە شێخ سەعید
2483. پەروین کاکە شێخ سەعید
2484. بەیان نەزیف توفیق
2485. بورهان کەریم عبدللە
2486. بەدیعە شاە ئەحمد
2487. تابان فازل کاکە شێخ
2488. تەلیعە شەوکەت مستەفا
2489. حاجی ئەحمد سازانی
2490. حمە لاو زۆراب چراغ
2491. حەیات شەوکەت مستەفا
2492. ڕێگا فازل کاکە شێخ
2493. ڕێباز فازل کاکە شێخ
2494. سازان حمە لاو زۆراب
2495. سۆران فازل کاکە شێخ
2496. سەلام شێخ ئەحمد
2497. سەروەت شەوکەت مستەفا
2498. شیلان فازل کاکە شێخ
2499. شیرین کەریم عبدالرحمن
2500. فازل کاکە شێخ سەعید
2501. فواد کەریم عبدالرحمن
2502. کوبرا حسین فەرەج
2503. کەریم عبدالرحمن
2504. کارزان حمەلاو زۆراب
2505. کاروان حمەلاو زۆاب
2506. گۆران حمەلاو زۆراب
2507. گۆران فازل کاکە شێخ
2508. مەهە ژنی ڕەزا سور
2509. لەمیعە شەوکەت مستەفا
2510. نەوزاد کەریم عبدالرحمن

2511. نەرمین کەریم عبدالرحمن
2512. نەزیف مستەفا علی
2513. هەرێم نەزیف توفیق
2514. هەنار شەوکەت مستەفا
2515. وەهاب کاکە شێخ سەعید دەلەمەڕ
2516. بلال میرزا ئەمین
2517. حاجی محمود حەیدەر ڕەحیم
2518. دڵشاد محمد ڕەحیم
2519. دلێر میرزا ئەمین
2520. زوبێر جەمیل
2521. شەونم توفیق
2522. فەریدە محمد عبدالرحمن
2523. قەدم میرزا ئەمین
2524. مەهاباد میرزا ئەمین
2525. مەهتاب میرزا ئەمین
2526. محمد ئەورەحیم
2527. نافعە میرزا ئەین
2528. نافسە محمد ئیبراهیم
2529. نگین جەلال
2530. نەخشین جەلال
2531. هێمن میرزا ئەمین موردتن
2532. بەهیە عزیز علی کەریم
2533. حاجی عزیز علی کەریم
2534. ڕەعنا محمد مراد شەشک
2535. بەختیار کەمال محمد
2536. جەلال کەمال محمد
2537. کەمال محمد کەریم دی کون
2538. نەریمان حمەئەمین بگَ
2539. حمە ئەمین سەلیم بەگَ
2540. درەخشان حمەئەمین بەگَ
2541. رابعە ژنی حمەئەمین بەگَ
2542. سەردار حمەئەمین بەگَ
2543. محمد حمەئەمین فتاح هاوار
2544. جەلال ئاغا ڕەحیم
2545. فارس علی قوربانی یەئەکوڕە
2546. حاجی توفیق سەعید
2547. قادر تەپەکوڕەیی قەدەفەری
2548. حاجی ئەحمد عبدالکری لۆمەلار
2549. حمە ساڵح حاجی حمەلاو

2550. حمه علی حمه لاو لەگەڵ ژنەکەی .
2551. حاجی حمه سەعید حمه بارام لەگەڵ هەشت نەفەر
2552. مریم حاجی حمەلاو لەگەڵ پێنج منالّی یەئی سەفا
2553. خونچێ محمد عبدللە
2554. سەرهەد محمود
2555. محمود مستەفا یەئەسەرەقوله
2556. خەجێ توفیق قادر
2557. مەنیج توفیق قادر باموک
2558. درەخشان قادر ئەمین
2559. فاروق ئەحمد عزیز یاوترە
2560. ڕەحمان ڕەحیم کەریم
2561. ڕەحیم کەریم بوتن
2562. زوهرە محمود
2563. مام حسین یونس هەلەبجە
2564. مامۆستا سەلاح
2565. گوڵزار عبدالکریم عبدالرحیم
2566. محمد سەڵاح
2567. فاتمە عبدالکەریم عبدالرحیم
2568. ڕووناک عبدالکریم عبدالرحیم

نرلزەجار

2569. علی حاجی کەریم مارف بتاوتلە
2570. عبدللە محمد بەکراوا
2571. محمد خەلیفە

سوپاس نامە

لەگەڵ ڕێزو سلاو سوپاسی بێپایانم بۆ هەموو ئەو خوشک و برابەڕێزانەی کە بەدڵسۆزی دەستی هاوکاری و یارمەتیان بۆ درێژکردم و بەهیوابوون ئەم دیاریە خنجیلانەیە بکەوێتە دەستی خوێنەرانی خۆشەویست ....

بەهیوام نمونەیان زیاد بێت ....   ئەمەش ناوی ئەوبەڕێزانەیە :

1. بەڕێز کاک عارف تەیفور

2. بەڕێز کاک د. علی گۆران
3. بەڕێز خوشکە پرشنگ کاکەی
4. بەڕێز شێخ کەریم علی محمد
5. بەڕێز تارق فەقێ عبدلله
6. بەڕێز بەرزان هەستیار
7. عمر شێخ محمود
8. بەڕێز ئاراس محمود حمە بۆر
9. بەڕێز کازم یوسف علی
10. بەشی ئەرشیفی پارتی دیموکراتی کوردستان
11. لەگەڵ هەموو ئەندامانی خێزانەکەم و ئەو براو هاوڕێ بەڕێزانەی بە بچوک ترین هاوکاری هەستاون .

ئەو سەرچاوانەی سودیان لێوەگیراوە

1. پیرشالیاری زەردەشتی .... محمد بهاالدین مەلا ساحب
2. هەموو کورد ـ بیبلۆگرافیایەکی تێکۆشەرانە ...... مەلا فاروق شوانی
3. بلاّوکراوەکانی بەشی راگەیاندنی حزبی سوسیالت کوردستان ـ لقی سلێمانی ئەو کات
4. بلاّوکراوەکانی بەشی راگەیاندنی پارتی دیموکراتی کوردستان